

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Postilla super actus apostolorum, epistolas canonicae et apoclypsim - Cod. Aug. pap. 82

Nicolaus <de Lyra>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Nicolaus de Lyra: Postilla super Actus Apostolorum

[urn:nbn:de:bsz:31-75496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-75496)

Repleti sunt omnes spiritu

sancto et ceperunt loqui... Sicut lex evangelica per populum dei et hominem fuit data... Repleti sunt omnes spiritu sancto...

apostolice spiritu sancto in spirati scdm quod dicit petri primo Non voluntate humana allata e alloquedo... Repleti sunt omnes spiritu sancto...

notat cum dicit Repleti enim sunt
Si repleti fuerint nubes gubres
effundent super terram Nubes as-
te sunt apli de quibus dicit isaias lx
Qui sunt asti qui ut nubes volant
Nubes asse fuerunt scientia et elo-
quentia replete propter quod effunde-
runt super universam terram gym-
bres euangelice doctrine Unde magis
libet apoz fuit impletum quod dicit
eccles xxxv qpe tamquam gubres
mittere eloquentia sapie sue et se-
patet scdm ¶ Circa tertium conside-
randu q dogni spiritus sancti confir-
mans et perficiens ad publicacione
euangelij non solum fuit datum cum
aplo sed omnibus nec aplis solis
sed etiam alijs discipulis simul exis-
tentibus Scdm quod dicit actoz
epla ad paulinu de comibus sacre sp-
tute libris Et primo capitulo huius li-
bri dicitur Erat autem tunc hora festi-
tatis viginti Et hic notat in dicit
omnes in quo exprimitur Cetero susci-
piens spiritus sancti domi Scdm qd
subicitur in fine capitulo secundo
compleverunt dies pentecostes erant
omnes discipuli palter in eodem loco
et factus est repente sonus tamq ad-
veniens spiritus vehementis et re-
plevit tota domu ubi erant sedentes
et cetera Et sic patet pmiu principale
¶ Circa scdm vero quod est evan-
gelij publicaco q patitur a et re-
pernit loqui Duo notantur ad
hoc necessaria supple conclusio timois
et ostensio feruoris pmiu notat
in de Et repernit Per hoc mani-
festatur manifeste quod ante lo-

qui non audebant vno nec etia
appare Scdm quod dicit iohis x
¶ Cum sero esset die illo cum sab-
batoru et fores cont clausa ubi e-
rant discipuli congregati propter metum
iudeoz ic Sed recepto spiritus sancti
dono quod foras mittit timore ¶
¶ q dicit pma iohis iii pfecta tri-
tatis formis mittit timore Timor
aste fuit fuit exclusus ab aplis
et constantia sibi data Unde qui
libet coru paruit dicit pps lxxvi
¶ Nunc cepit her mutaco doctre ex-
celsi Quia quilibet cepit huc con-
stantiam terro maloz sublato
¶ Et her mutaco fuit doctre exced-
si datus aplis constantia pdicandi
¶ Scdm vero supple ostensio fer-
uoris notatur cum dicit loqui qui
feruor in actu pdicandi recep-
to spiritu sancto statim fuit ostē-
sus coram iudeis vulgibus cum
dicitur in fine Quod petrus seruet
locutus est de xpo dicens vni fra-
tres liceat audere dicit vobis ic
¶ Et subdit abi Qui ergo receperunt
pmones eius baptizati sunt et
appoite sunt in die illa are circi-
tra milia Secundo fuit ostensus
coram iudeoz principibus quibus
petrus et et iohes constantia respo-
derunt in fine iii capitulo Non pos-
sumus que videmus et audimus no
loqui Postea fuit ostensus etia
coram gentibus ut in fine xiiii
iudeis contradicentibus euange-
lice predicaco dicit Tunc con-
stanter paulus et barna dixit
vobis oportebat pmiu loqui ver-
bum dei Sed quia illud repellit

et indignos eos iudicatis eterne
vite esse conuictim ad gentes Sic et
precepit dñs Qui e honor in secula
seculor

Capitulum i^m

Primū quide
hic in
cipit li
ber actu
um aplos
in quo sct
lucas pmo
continuat ad prece
dentia Qu psequit sub
sequencia ubi Et con
nectens Precedentia uero dicta per
luce sunt in eius euangelio Inq
mationis a xpi pcuratore concep
tionis xpi . natiuitatem . conuer
sionē et p dicationē . uiderem et resur
rectionē et ascensionem declarauit
Et hoc e q dicit p mū quide a p
mo supple in euangelio sermone
facti de omnibus . non dicit omnia .
quia omnia facta q non possent
per singula scribi p d mū quod d
nobis ultimo Sunt aut et alia ml
ta que fecit xpus que si scribant
per singula nec apm arbitror mi
diu cape eas qui scribendi sunt li
bris . sed dicit de omnibus quia de
pertinentibus ad xpi conceptionē
natiuitatē . uitā et mortē resur
rectionē et ascensionē aliqua sup
sit edithophile . Hic erat quida
epus apie cui scrip seriat euange
lista ut patet in eius plago . et

eidem scrip sit hinc libid . que cepit
seque face et docet . ne similis esset
scribis et phariseis de quibus in ppe
uando dicit mathi xxviii . dicunt
em et non faciunt Bene em docet et
male uiuē nihil aliud e qua se sua
uote dampnatē usq indiom ascen
sionis sue . qua papiens aplos p spm
sanctū . q predicarent euangelia p
orbem uniuersum ~~Quas elegit . pre
teris officiu apostolatus assumptus
e . de terra ad celum~~ marci ultimo
est supra allegatū e Quas elegit
preteris officiu apostolatus assumptū
e . de terra ad celum in sua hinc am
tate secundū diuinitatē em q nō
e ubiq non conuenit ei delato ad
locū transire Assumptus e aut a
totā trinitate assumptionē allam
faciente que in omnibus effectibus
opatur . et etiam ase apō Nam cor
pus gloriofissimū p e impotestate aie
q obedit ei ad mū ad locale mo
rit Assumptus e ead amibe pres
tante ei obsequiū Quibus et pre
buit se apm uiuū . p q resurrex
tionē in multis argumentis . de
sua resurrectione faciētibz fidem
Per dies quadraginta apparens eis
quod non e se intelligēdū . q mill
quadraginta diebus fuit q tunc ai
eis . Sed quia in illo tempore spatio
fregit eis apparuit . et loquēs de
regno dei . et de celesti beatitudine
¶ Ad maiore intelligentiā dictoz
duo sunt hic uidentia p mū e
vniū resurrectionis xpi debuit ar
gumentis pbal ad quod dicitur q
argumentū vno mo dē ad dubie
rei faciēns fidem et certitudinē

quod esse non potest. nisi predat
ex principijs p se notis. sicut fit in
scientijs demonstrantibus Et talibus
argumentis non debuit resurrectio
populi pba que e articulus fidei. De
talibus autem non h certitudo e
evidentie impti saltem de comuni
curfu alio mo accipitur argumenti
aliquod sensibile signi. quod indu-
cit ad manifestacione alius vita-
tis. quo nomine argumenti. aliqui v-
tunt philosophus in libris suis Et
hoc modo accipiendo argumenti.
populi suam. resurrectione declar-
ant argumentis. in quantum per eui-
dentia signa se vere resurrectisse
ostendit. Quod fuit necessarium fi-
eri aplos pmo ppter se aplos. eo
q corp corda non erant disposita de
facili eius resurrectione Unde dixit
luc ultimo ad pauli et tardi corde
ad credendum in omnibus que locuti
sunt aplos Secundo ppter alios ut p
hugmori signa eis ostensa corp tes-
timonia de popo efficacius redderentur
Secundum illud pma ioh pmo Quod
audimus q vidimus oculis meis et
manus nre contractantur de uerbo
uite. testamur et amittimus evolis
Secundum e de qualitate et effica-
cia hugmori argumentoy Circa quod
sciendum Et pda resurrectio de qua
fit hic sermo e reditus eiusdem ho-
minis in nro de morte corporali
ad uitam gloriosam Et hoc fuit of-
tensu an popo tam ex parte corporis
quam ex parte anime Ex parte a
corporis pmo fuit ostensu. q corpus
popi post resurrectione fuit corpus
verum. et solidum. non corpus fan-

castium vel rarum. sicut e aer. per h
q palpabile prebuit se ipm luce ultimo
palpate et audere quia spiritus carnis et
ossa non h sicut me uideris hcc No
fuit ostensum. quod erat corpus hu-
manum per hoc q ostendit eis ueraz
humanam effigiem oculis distigibili-
lem ab alijs effigiibus Tertio fuit
ostensum quod erat idem corpus
mro q pns habuerat an morte of-
tendendo cicatrices vulney luce ul-
timo Videte manus meas et pedes
meos. quia ego npe sum Et iohis
ultimo dixit thome Infer digitu tuu
et uide manus meas et pedes meos
et affer manu tua et mitte in laty
meu et noli ee incredulus sed fide-
lis Similiter ex parte anime re-
uato corpori uice ueritate sue resur-
rectionis ostendit Et hoc per opa
triplicis uite pmo quide per opus
uite nutine in hoc q cu discipulis
manducauit ut habet luce ultimo
Obulerit ei prem papis assi et
fuit mellis. et cu manducasset
coram eis similes reliquias dedit
eis Secundo per opera uite sensue
in hoc q discipulis ad interrogata
respondere et eos salutabat In
quo ostendit se uideri et audiri
Tertio per opera uite intellectie
in hoc q cu eis loquebat et dis-
serere de scripturis luce ultimo
hoc sunt uerba que locutus su
ad uos it Quia resurrectio
ad uitam gloriosam. ostendit per
hoc q ad discipulos rannus claus
intrauit et hoc p dato subtilitate
Unde dicit gregorius palpanda
carnem dno prebuit q clausis

iamus introduxit et post resurrectionem ostendit corpus suum eiusdem nature et alius glorie. De efficacia istorum argumentorum dicitur ab omnibus quod licet unum per se sumptum vel duo non sufficiunt cum omnia simul sumpta fuerint efficacia in suo genere ad manifestandam civitatem resurrectionis dicitur. Et cum ad hoc inducitur fuerint ab illo cuius opera sunt perfecta. Et vultus patet queri. Ut in hac questione fecerit certitudinem evidencie vel adhesionis tantum qualis est in hijs que sunt fidei de quibus est resurrectio christi. Alij vero quod fecerit certitudinem evidencie eo quod talis manifestatio fuit per signa sensibilia evidencia. Sed saluo meliori iudicio mihi videtur melius dicens quod christus per duplicem considerationem. Uno modo in quantum homo tantum. Et sic argumenta predicta fecerunt certitudinem evidencie de resurrectione humane nature. quod sicut dicitur et exant evidencia sensibus bene dispositis ad quod etiam reducit certitudo evidencie demonstratio. Alio modo potest considerari in quantum deus et homo simul deus humanatus. Et sic argumenta predicta de resurrectione dei hominis non fecerunt certitudinem evidencie sed adhesionis tantum que est fidei quia divinitas christi ante resurrectionem et post non fuit aliter cognita ab apostolis. Et hoc videtur manifeste dicit beatus gregorius omelia xviii thomas aliud vidit aliud credidit: immortali quippe hoc videt divinitas non potuit hoc agnoscere agnoscere et deum confessus est dicens Dominus meus et deus meus.

Videndo igitur credidit qui considerando hominem hunc deum quod videtur non potest exorlamantur. licet igitur per argumenta predicta evidens fuit apostolis illi qui dicebat ihesus nazarenus vere resurrexisset non tantum fuit evidens sed solum credidit deum amicum resurrexisse. sicut et credidit fuit tantum et non sicut illi hominem deum esse. obiectum autem fidei est ipse deus non in se. Et hoc articulus est fidei et alij non in se deum. Quod quod articulus fidei est deum resurrexisse amicum et non hominem tantum. Quod quod dicitur est supra quod illa argumenta non fuerunt efficacia ad manifestandum evidenter resurrectionem christi. pro ut est articulus fidei et per dicitur per solutio ad rationes contrarias opinionis aliter sentientes. Et tamen postquam lucas obtinuit se ad deum in evangelio hic continetur quod sequitur dicenda in hoc libro qui sicut dicitur est de legis evangelice promulgatione. Circa quod considerandum est sicut corpus mobile subiectum est in natura naturali propria sub ratione absoluta. In partibus vero libris sub rationibus determinatis. ut in libro de anima et in corpore mobile ad partem in libro vero de generatione corpus mobile ad formam quia deus sub ratione absoluta subiectum est in natura facta scriptura quod dicitur theologia quod sermo de deo et alijs scripturis libris. Quod in novo testamento ipsum est ut redemptor angustum sed in partibus libris sub rationibus magis determinatis. Vide in evangelio deo redemptor est ipsum ut legis.

euangelium latet. In hoc autem libent
eius delegis per orbem publicator p-
mi tamen fecit per se ipm. Sedm uero
per aptos ad hoc missos ppter quod
liber iste ab artibus apostolicis no-
nominat ad hoc autem qd apti alij qd di-
scipuli essent ad hanc publicationem
quodam pexigebatur in eis saluatio
et perfectio per donum spiritus sancti qd
essent diuina noticia pditi constan-
tes et elloquentes et caritate feruidi
ppter quod iste liber diuiditur in du-
as partes pmo diuiditur quia pmo
describitur aptor debita dispositio
per eisdem euangelij publicatio in
capitulo ubi stans aut petrus de-
bita uero dispositio aptor facta e per
spiritus sancti donum ut dictu e. Et
2o pmo describitur pmissio huius do-
ni 2o expectatio pmissa a tunc re-
uocari sunt. 3o collo expectati in
pncipio pdi capituli pma ad huc
induas quia pmo ponitur hoc p-
missio 2o ita hoc mouetur ques-
tio ubi agitur qui conuenerunt.
Circa pmo sciendum qd licet lucas
sanctus in fine euangelij sui fuit
locutus de hac pmissione hoc ta-
men fuit breuiter et summate. Di-
gitur Et conuenerunt pncipus cum
aptis quibus recubentibus apparuit
indie ascensionis. Ut refert mar-
tus in fine euangelij sui dicens no-
uissime autem recubentibus illis con-
uenerunt apparuit illis apus et pre-
cepit eis ab ierosolimis ne disce-
derent donec per spiritus sanctum red-
derentur apti ad publicationem ewa-
gelij qd eo subditur Sed expectata

pmissionem patris quam audistis
inquit per os meum. Quibus domus pa-
trius autem spiritus sanctus que mit-
tet pater in nomine meo ille uos
docebit omnia etc. Quia iohannes qui
dem baptizauit aqua solus ita eius
baptismus gratiam non conferrebat.
Nos autem baptizantur spiritu sancto
Et hoc loco dixerunt aliqui qd apti no-
fuerunt baptizati baptismo xpi qd
e in aqua. Sedm quod hie iohannes in
Sed hoc non e consonum dictis fac-
torum nec etiam rationi. Dicit u-
saluator iohannes in. Nisi quis re-
natus fuerit ex aqua et spiritu scto
non potest intrare in regnum dei.
Et 2o p illam dmi sententiam nullo
factus e membrum xpi. nisi per sus-
ceptionem sui baptismi. Vel alius sup-
plentis eius uicem. Sicut est bap-
tismus sanguinis et flammis p-
terea paulus aptus. Vocatus ad
fidem de mandato dmi fuit bap-
tizatus ut hie actu mono. Et idem te-
nendum e de alijs aptis quauis no-
sit scriptu quia non omnia xpi
facta sunt scripta ut dictu e sup-
Iste quia iohannes in dicit. Quia discipuli
xpi baptizabant et non e uisibile
qui conuenerunt eodem baptismo.
Unde dicit augustinus ad silenti-
am. Quia incredibile e discipulos xpi
fuisse baptizatos eius baptismo
ut hie baptizatos seruos per qd
retetos baptizaret. nec de fuit
humilitatis mister. qui etiam
pedes eorum lauit. Unde super
illud iohannes domus. Qui lotus est
non indiget nisi ut pedes lauet.
Dixerunt doctores aliqui qd illa lo-

no intelligitur de sacramento bap-
 tismi ergo q dicitur hic Vos autē
 baptizabim̄ sp̄itu sancto intelligē-
 di ē de receptōe sp̄itus sancti in sig-
 no visibili De qua h̄c r̄o sequenti q
 dicitur sup̄ius matheo. eo q̄ gratia
 sp̄itus sancti v̄ncio dicit̄ p̄ma 10
 h̄m̄is ij r̄o v̄ncio autē deliquidib
 ē ut aqua v̄nde dicit h̄c glosa ra-
 bam q̄ in quibusdam libris sic h̄t̄
 Vos autē v̄ngem̄ sp̄itu sancto ¶
 ¶ **Q**uitur h̄c circa dicta mouet̄ questio
 multi em̄ de discipulis x̄pi de regno
 eius adhuc carnalib̄ sentiebant ut
 pate non dnm̄ recepta. sp̄itus s̄c̄
 estimātes ap̄m̄ temporalib̄ regna-
 turum. q̄pter quod filij zebedei pet-
 erunt q̄ v̄nus ad dextram eius se-
 deret alius ad sinistram mathei 20
 ¶ Regnū ap̄m̄ temporale. quod ab-
 latū erat iudeis. per romanos gra-
 tum restitutum. q̄o queperunt. **D**ne
 si in tempore hoc. ¶ Et q̄m̄ h̄c ques-
 tio erat. frustra repellit eam dicens
 Non ē vestrū nōste tempora uel.
 manētā r̄c q̄ diceret Non p̄met
 ad vos s̄ire hoc nec quere scit
 et petitiōe filiorū zebedei accepit
 ut frustra Nestis quid petatis Sed
 illud quod sequitur ad uas pertinet
 t̄m̄ subditur. Sed accipietis virtutē
 super uomentis sp̄itus sancti. r̄uas
 ad constanter et efficacit̄ ewangelii
 predicanā per orbem v̄m̄isū. ¶ **N**o
 subditur. Et eritis michi testes r̄c. **L**u-
 q̄ h̄c dixisset v̄dentibus illis de-
 uatus ē per modū sup̄ius dictū. r̄
 principio huius capituli. **E**nm̄q̄ i-
 tueretur m̄clū cuncte illud. adm-
 rantes de ascensione tam gloriofa

¶ **E**re duo v̄ni r̄ angeli in specie v̄ncōp
 in uestibus albis. ad designandū solē-
 p̄nitatem huius ascensionis. secundū
 q̄ dicit gregorius v̄ni galilei matheo
 ¶ **E**re em̄ galilei quodam pars iudee
 de qua erant ap̄t̄ q̄ maiori parte ad
 statū aspiciētes m̄clū. quasi dicit̄
 non expectatis q̄ iesus amplius ha-
 bitet corporalē vobis s̄c̄ sicut antea
 fecit. v̄debitis eamē et in fine m̄di
 veniente ad iudicū. ¶ **N**o sequit̄. **S**ic
 veniet quem admodū vidistis cū
 euntes m̄clū. r̄ sicut ascendit in forma
 humanitatis. gl̄o. sic veniet ad iudicā
 dnm̄. ¶ **T**unc reuersi sunt postq̄
 desupta ē sp̄itus sancti p̄missio h̄c
 t̄nter ponitur p̄missi conueniens
 expectatio que conuenientia ex duob̄
 ostenduntur. p̄m̄ ē p̄seuerans ora-
 tio. **S**ed m̄ ē apostolica m̄i v̄m̄to
 gratia. que ponitur ubi iudicibus illis
 ¶ **C**irca p̄m̄ dicta. **D**unt reuersi s̄
 in ierusalē. Sicut fuerat eis dictū
 luce ultimo. Vos autē sedete in ciui-
 tate quo ad usq̄ induam̄ virtute
 ex alto. **d** monte qui vocatur oliveti
 v̄nde x̄pus ascendit m̄clū et ubi
 antyopius fulminabitur. Sicut dic-
 tū ē supra p̄da thessal̄ ij capitulo
 ¶ **S**abb̄ h̄us iter r̄. **d** p̄ans aulm̄ q̄
 mille passus qui faciūt dimidiam
 leucam. ¶ **E**t dicit̄ h̄c iter sabbati. q̄
 licebat iudeis in sabbato. a sua ci-
 uitate uel loco tantū elongat̄. Talis
 em̄ ambulacō magis erat ad recta-
 tōnē quam ad laborem. q̄pter quod
 non erat. q̄pter sabbati quietem
 ¶ **E**t cum introisset in cenaculū ascen-
 derunt. ¶ **E**t autē cenaculū solariū
 et sic prius ascenderunt et postea
 introierunt cenaculū. ¶ **E**t est. **f**

guarantia locutio Sicut tū dicitur mo-
riamur et in medio arma tuamus
Aspenderunt autem ibi duplici de causa
Una ut essent petrus timetes ad he-
ralipnam iudeorum tū non dū essent
per spiritū sanctū roborati Alia ut i-
vacarent liberius orōm Sicut postea
subditur hī omnes et Consequēter
ponit apostolorum nomina et patent usque
abi gabriel alphi supple filius et
dicitur hic ad differentiā predictis ia-
cobi qui fuit filius zebedei et sy-
mon zelotes q̄ dicitur ad differentiā
symonis pet̄ et iudas iacobi supple
frater fuit enim filius zebedei et de
iudas iacobi ad differentiā iude pro-
ditis hī omnes erant perseverā-
tes unanimis morōe Perseverā-
tia enim et unanimitas cordium in bono
facit orōne exaudibile. Cum mi-
licibus deuotis que secute fuerant
abim agalilea et hē mathi xxviii
et maria matre ihu quam aspiciabat
mulieres iste ex deuotōe et inter-
istas mulieres et mariam ponit
et ad differentiā quia ista sola cat-
m et uirgo et frater eius et alios
de cognatōe ihu quorum plures e-
rant ibi Et dicitur eius fratres
sdm modū loquedi hebraicū quod il-
li decadem cognatōe fratres dicitur
Vnde genes xiiij Abraham loch ne-
patem suū nominauit fratres dicit
Ne queso sit iugum inter me et te
et inter pastores meos et pastores
tuos fratres enim sunt **¶** Quidieby
illis hic cōtor ponitur sdm di-
spōitū ad spiritū sancti domi sup-
ple apostolicū nūi reintegratio et diu-
ditur in duas partes Quia pmo ad

hoc inducitur ad Qd subditur ex
causā ibi et fraterunt p̄ma indu-
as Quia pmo petrus inducit sp̄-
ritum ad p̄p̄tū Qd includit in-
tentū ibi oportet ergo p̄ma ad huc
induas quia pmo petrus sp̄ritū
allegat in ḡnali Qd in speciali ibi
Scriptū ē Circa p̄mū dicitur Quidie-
bus illis et tempore medio inter-
asensionem domi et pentecostes
Genegens petrus tamq̄ principa-
lis dixit q̄ postea subditur sed
mīs existentiū idem interpretat̄
tū dicitur Erat autē turba homi-
nū siml q̄ere centū viginti non di-
vere coḡ spiritus sanctus qui in
luca loquebatur dubitaret de
mīi certitudine sed in hoc serua-
bat̄ modus mīantū qui tū mo-
ditū deficit de magno mīs exp-
mūt magmū nūm tū hac dicitōe
fere per hac designando q̄ illud
q̄ deficit modū ē q̄ ē q̄ mch
reputandū ut hē y ph̄ et sub-
ditur Verbum petri tū dicitur
Viri fratres oportet impleri sp̄-
ritum quam predictio spiritus s̄s
cuius uerbum nō p̄t ē falsum
per os dauid sicut uidebimur pre-
sequer̄ Sed interpretat̄ casū iude
p̄ditōis Qd subditur Deuda q̄
fuit duo cor̄ qui comprehendit̄
ihu ut patet ioh̄s xviii Qui
communicat̄ ē in nobis et o-
m̄s de duodecim ap̄t̄s mathi
x Et sortitus ē sortem et a-
dignitatem apostolicam quā tamē
nō hūit acasū uel per sortem
sed per xpi electionē Sic de
Ioh̄ vii Nōne duodecim cor̄ de

5
gi et unus ex vobis dyabolus e
Sors em aliquando accipitur parte
et sic accipitur hic quomā in parte a
plōs vocatus e Et hic quide possedit
agrum domercede iniquitatis a pos
fidel facit ab alijs quia triginta de
narijs quibus inique xpm vendi
derat in templo pccit ex quibus pri
ncipes sacerdotū emerūt agrū p se
pultura pognos ut hie mathi xpx
vii aliqui autem dicūt qd iudas
fuit ibi sepultus et sic possedit a
grū illud Sed hic non e veisimile
Quia principes sacerdotū erant
attenti circa mortē xpi pncipada
qpter quod non ita cito emerunt
agrū illud nec etiam ager ille emp
tus statim fuit p sepulcrū disposi
tus Et sic videtur fuisse tractus
temporis inter medius iudas aut
pccitū argenteis pccitū ma
thi eadem die se suspendisse qd
quod pccitū pma melior videt
Et suspensus recepit medius ut
pena responderet culpe quid em
erat ut iusticia que tanta pccitū
nem conceperat enormiter cadent
Et notū factū e ac puple enorme
factū inde ita ut appellaret ille
ager emptus de pretio sanguis
xpi lingua corp a pncipū sa
cerdotū qui emerūt agrū illud in
xxvii ab eldenath Sciendū iū
q iste die dices agrū sanguis
latino signantes non sunt qd he
braice sed magis synare in ling
hebraica et syriaca sunt valde
qumque videtur acconing in plo
go galatō homines notabiliter
allitari magis crebant lingua

sinata quam hebraica Unde et lib' corp
qui sunt contra bibiam p magna parte
scripti sunt in syro ydiomate latis in
hebraicis q de facili p' fieri q latis hic
et ibi sunt eiusdem mū et som diffentes
tamē caractēbus ut dicit acconing in
plago galatō. **¶** Scriptū e allegata
scriptura dauid mgnali et interpretō
tasi uide hic gnter ponitur dicta sp
tura in specialī Scriptū e em in libro
psalmoz qui dicitur unus liber ab v
mtate actolo quā multi psalmos fe
cerunt ut dicitū fuit in principio illic
libri sed ab vmtate collectōis q psal
mi aduipis actolibus compūit fue
runt collecti per qdam ut cōmū
tenetur et in vno volūte repōit ut
abidem fuit plomus declarati **¶** fiat
comoratio corp deserta et non sit
qui in hiter mea hic scribitur psal
mo I viii Et episcopatu eius acci
piat alter hic describitur psalmo
I viii Vterq psalmus mēturatur
ad auid tanq ab actore Conūit
autē beatus petrus astas duas au
toritates simul quia locū de pena
q morte xpi in fluta pma em
loquitur de pena sacerdotū mortem
xpi pccitū sicut dicitū fuit plāg
super psalmū illud In pena em mor
tis xpi templū et ciuitas arlm
fuit combusta per romanos et sa
cerdotes partem interfecit et pti
captiuati Et hac e q pcedit da
uid fiat comemoratio a hitarō corp
deserta ac Secunda vero loquit
de pena iude pccitū qui xpm ve
didit pncipibus sacerdotū sicut
abidem fuit dicitū Iste em iuda
per suspensionem mortuo mathi
as successit ei in apostolatu ut pa

tebit infra. Apostolatus vero christo-
patius dicitur. Unde et epi successo-
res sunt aplos. Sedm quod dicit
in decretis popi de r in nouo testa-
mento. Et hoc e q dicitur et christo-
patii eius supple inde accipiat alter.
¶ Oportet ergo allegata scripta
adquaint hic conter petrus conclu-
dit intentu dicens oportet ergo ad
reintegrandu mimicu apliu. **¶** Ho-
bis curis qui nobiscum sumus et qui
expienciam nouerunt conuersione
nepsi popi et eius opera. Incipiens
ab apstimate iohannis. Non em le-
gitur iesus docuisse publice. et mi-
racula fecisse nisi postquam baptiza-
tus fuit a iohanne. Testom resur-
rectionis eius it. Et etiam alio ad
fidem popi pertinentiu resurrectionis
tamc exponitur. Quia conuersione popi
et miracula que sunt in pala corda
hominibus non sic indigebant testimo-
nio. sicut resurrectionis que manifestata
fuit tantu aplis et alijs disci-
pulis. **¶** Et statuerunt postea alle-
gatione petri hic conter ponitur ex-
cucio facti. Nam alij statim acqui-
euerunt eius dicto tamq ronale so-
dicitur. Et statuerunt duas. Istas
non distinxerunt ab alijs per ser-
tom sed per electione tamq magis
notabiles in scientia et popi factoy
expiencia. Ioseph qui uocabatur
barfabas. Iste e ille qui in fra uo-
catur barnabas. Ut dicit aliqui. Et
cognotatus e iugis ex euidentia
sanctitatis que ronalibus hic ex-
ponitur ne repulsus ab apstare
tamq indignus uideatur. Unde pos-

tea cu paulo ad apostolatu assump-
tus e infra xij capitulo ut similitu
dicitur predicti. Sed melius uideatur
dicendum q fuit alius ut plinius
dicitur infra iij capitulo. **¶** Et ora-
tes dixit tu dnc. ac licet em is-
tas elegisset ut notabiliores alijs
ut dictu e tame ignorabit quis
corp est dignior ad apostolatu. Quod
quod hic implorant diuini iudiciu
per temptacione sortiu. Secundu qd
dicitur puerbioz popi. Sortes mitti-
tur in somi sed a dno tempantur. et
dederunt sortes eis. it. Et patet
Iste ioseph fuit cognatus qd ut
dicitur in fra iij capitulo. Et sibi p-
posuit mathiam per hoc ostendes
q ad officia ecclesiastica non sunt ho-
mines ex consanguinitate pmoue-
di. **¶** Ad maiore huius auctoritatis
intelligentia queritur hic. **¶** Vnde uti
sortibus sic lant. Ad quod dicendi
q uer sortibus e ex uero euentu seu
dispositioe alicuius rei sensibilis quo-
sire determinare aliquod dubiu ul
incertu. Sicut ex festiuitate quomd p
hoc q aliquis accipit breuiore uel
longiorem. seu in pectore taxilloz
ex hoc q aliquis pirit plura uel
paucis pincta uel ex gsmilibus a-
quod dubiu inter homines detminat.
¶ Et si hoc fiat ad alicuius rei diuisi-
onem inter homines. ut per hoc
determinetur. et quisqua partem
accipiat. uocatur sortis diuisoria. Si
autem hoc fiat ad aliquid determinate
agendu uocatur sortis consultoria. q-
git si dispositio uel euentus sortiu
expectetur a fortuna tantu nullu

e mitti si mittantur sortes addo-
 mandu inter homines quibquam
 prem accipiat anis rei et hoc ex
 comu consensu comittat fortune
 causa aut motiva potest ee pecca-
 tu ut si ppter cupiditatem qdam
 vel aliud vitiu non possint concor-
 ditur alio mo diuide Si aut dispoit
 sortu vel ceteris non exoptet so-
 lum a fortuna sed ab alia causa ho
 e duplici vno mo a causa corporali
 ut dispoitoe stellaru et sic cu actus
 stellaru ad hoc non se extendat
 super factu sim e et illicitu et no ca-
 ret occulto pacto demonu alio mo
 quia exoptantur euentus dispoitoe
 dispoitoe sortu a causa spiritali diri-
 gente Et hoc e dupliciter vno
 mo ad omne et hoc e illicitu q
 includit familiaritate et partu cu
 demonibus alio mo adeo exopt-
 tantur in mediate vel mediantibz
 sanctis angelis et hoc non est
 illicitu scdm se si fiat cu reuerentia
 debita vnde dicitur pñ xvi sor-
 tes mittat in sinu sed ad no tem-
 perant paret tamē in hoc q
 dupliciter peccatu mude pmo si
 absq vlla necessitate ad sortes re-
 curatur hoc non videtur ad deitē
 ratione pertinē vnde dicit Amb-
 brosius super lucam eligitur hūc
 iudicio non comprehendit Secūdo
 si quis etiā in necessitate absq re-
 uerentia debita sortibus utat vñ
 super actus aptoꝝ exemplo ee con-
 tendim dicit beda Si qui neces-
 sitate apostolica compulsi deū pu-
 tant sortibus aptoꝝ exemplo ee
 consulendū iudeat hoc ipos non

nisi collecto fratu ceteri q precibus
 addeum fuisse egisse **T**ercio si diuina
 oracula ad terna negotia conuolant vñ
 dicit augustinus ad inquisitoe ianu-
 aris hīs qui de paginis euangelicis
 sortes legūt et si optimid sit q hoc
 faciant ut patius quam addomonia co-
 sulenda conuolant Tamē in dispoitoe
 ista consuetudo ad negotia secularia et
 ad uite huius vanitate diuina oracula
 velle conuolere **U**ltio si in lectoꝝ
 ecclesiasticis que exppm sū in spira-
 tōe feli deberent aliqui orantur sor-
 tibus vnde dicit beda super actus a
 postolorū mathias ante pentecoste
 ordmandus queritur sorte quia su-
 pple non dū erat plenitudo spiritus
 sancti in ecclesia diffusa Septem sē
 diacani postea non sorte sed dectoe
 discipuloꝝ ordmati ppter hoc pro-
 hibetur rōnabiliter talis dectio ex-
 tra de sortilegijs capitulo ultimo no
 tamē peccant apli eligendo ma-
 thiam per sortes quia no erat pro-
 hibitū et quia fecerūt hoc fami-
 liar consilio spiritus sancti q non e
 trahendū ad conuenientia maiorē
 quā homines non sic nisi fuisset
 pmittendo orōne deuotam si et
 erat licitū ante phibitionē **S**e-
 cū aut e ad terna disponenda
 Et in dectoe dectoz alioꝝ pas-
 sint homines uti sortibus pnt et
 in diuisione rerū temporalitū ut
 predictū e Si uero necessitas a-
 postolica alia ab dectoe dignitate
 ecclesiastice in imicat licitū est
 cu debita reuerentia sortibus dimi-

auxilium implorat. Unde dicit au-
gustinus in epistola ad honoratum. Si me-
dei nini proes sit discretus qui eorum
tempore persecutorum maneat ne
fuga animi qui eorum fugiant. nemo-
rum deponatur ecclesia si hoc dis-
cretus aliter non potest terminari
quantum mihi videtur qui maneat
et qui fugiant. parte eligendi sunt.
Et hoc modo vbi sunt sortibus
vires sancti qui in vultu ac novo res-
tamento vbi fuisse sortibus legitur.
Sicut rosie iudicio sortium pumuit
achor rosie vni. Et saul deprehendit
ioathan filium suum mel comedisse
primo regis dionii. Et zacharia sorte
exiit. vbi incensu ponet luce pro
Et sic patet responsio ad questionem.

Et cum completeretur
tunc promissa promissione de
vita spiritus sancti hic
conter ponitur adimpletio promissi.
Et dividitur in duas partes. Quia
primo describitur haec adimpletio.
Ad adimpletionem admiratio ubi est
aut. Circa primum notatur impletio
tempus. cum dicitur. Et cum completeretur
dies pentecostes. et quinquaginta
dies apertus. quod est quinquagesima
et decem. Quinquagesima namque
dies a pascha celebris erat apud
iudeos in memoriam legis date
que fuit data in monte sinay. exo-
dus quinquagesima die a principio
egressione de egipto et conuenit
illa die. in pascha fuit apud spiritus
sancti domi per quod lex evangelica
impressa fuit et firmiter iudicata
in cordibus eorum. Sicut amicus patet.

corpore et animo. **E**t factus est re-
pente sonus de celo. tamquam spiritus
vehementis et ventus uel tonitruus.
non tamen apostoli et alii cum eis con-
sistentes fuerunt tunc deo hoc fa-
ciente in signum quod dabantur eis spiritus
qui est consolator cordium. et reple-
uit totam domum in soluta clausu-
te ubi erant sedentes. et manentes
eo modo quod dicitur secundo capitulo et
sedistis in caeterbarne multo tempore
et mansistis. apostoli cum tunc erant
in oratione ut probatur dicitur ex prede-
tibus ubi dicitur. Quia erant perseque-
rantes in oratione. que non fit commode
sedendo. sed magis stectendo genua
uel stando. et apparuerunt illis.
visibiliter oculis corporalibus. disper-
tite lingue tamquam ignis. ad signi-
ficandum signum visibile extus in visibi-
lem gratiam spiritus sancti receptam
interius perquam eorum feruor in a-
more dei et loquentes omnibus linguis
ad publicationem euangelii. quod subditur
et ceperunt loqui variis linguis
secundum quod dicitur hic glosa. apostoli non
solum loquebantur et intelligebant
omnia uerborum. Sed etiam apud lo-
quentibus in uno uerborum. quod tunc
quod est illud omnes audientes quatinus
eorum diuersis uerborum intellige-
bant. quilibet uerborum apud diuina
uirtute hoc faceret. Sicut enim per
rebellionem addit diuise sunt ling-
ue genesi xxi qta per in suspensione
spiritus sancti sunt unite. **E**t haec
autem. Hic consequenter ponitur sequens
huius domi admiratio quia non fuit
uisum simile uel auditum. sic dicitur.

Capitulum 11

Grant aut in istis habitibus uidei u
 ri religiosi. r multu dno deuoti. Co
 omi nacoē que sub celo ē que comue
 nerant in istis nacoē fesi quidei est
 captiuati per salmanasar regem asy
 riorū non redierunt omnes in iudca
 sicut dictū fuit osee pmo Similiter
 multi captiuati per antiochiū regē
 grecorū et diuersis genibus vendi
 ti roman seruit. Verūtamen aliqui
 eorū magis deuoti. q̄pter reuerentiam
 templi veniebant aliquando in ie
 rusalem maxime in solempnitatibz
 magnis. quaz una erat solempni
 tas penthecostes. facta aut̄ hac vo
 ce supple spiritus uehementis uel aplo
 ni uel aliorū n̄ eis exstentū deū
 voce magna laudantū. qui p̄us ti
 mōe ducti non audebant loqui. Con
 uentū multitudō et mēte confusā
 r̄ stupefacta seu admirata. Et subdit
 musa n̄ dicit Quomā audiebat
 uis quoz it̄ quia m̄q̄ tale mira
 culū fuit. n̄ sicut uel audiret. Et
 parat litta magna nominat̄ hita
 tores diuersarū regionū in quibz
 sunt diuersa ydionata. totalit̄ p̄
 in iudca et roma et plūibus alijs
 uel in parte sicut lingua p̄caudita
 et gallica distinguuntur. et sic al̄
 in mesopotamia que ē pars siriā
 et iudca quaz lingua sunt p̄p̄na
 ut dicit̄ ē supra quoz a illi
 detribū iuda et p̄p̄na r̄ romi de
 gentilitate ad iudaismū alij aut̄ ar
 uidebant. credentes eos ē ebriosas
Sunt aut̄ sp̄ita confirmacoē
 per domū spiritus sancti hic qūter p̄
 per eos publicato euangelij. licet
 autem per omes aplos. publicati.

fuit euangelij in diuersis partibus
 mudi. lucas tamen p̄sequit̄ tanta p̄di
 catione pet̄ et pauli. n̄ quia istuduo
 fuerūt inter alios p̄cipui. Cum q̄ fac
 ta istorū uerit̄ et maxime pauli mag
 fuit in diuersis tamen. Sicut dicit̄ re
 uonm̄ in libro illustrū. contorū. Et
 sic resp̄dit huius lib̄ in diuersas partes di
 uiditur. Quia p̄mo describitur p̄dicatio
 pet̄. Secūdo pauli capitulo p̄m̄ p̄ma
 in diuersas quia p̄mo ponitur p̄dicatio
 pet̄ facta iudeis. Ad gentilibus. t̄o
 q̄ p̄ma adhuc in diuersas. in parte p̄
 ripate et in diuersa. que incipit ca
 sexto p̄ma ad huc in diuersas quia p̄mo
 ponitur p̄dicatio pet̄. uerbo. Secūdo
 p̄dicatio eius aduersus iudeos. in
 capitulo p̄ma in diuersas. Quia p̄mo pe
 trus remouet estimacoē. falsam
 Secūdo declarat ueritatē. Sed hoc
 ē. Circa p̄m̄ dicit̄. Stans aut̄ pe
 trus confirmat̄ et intrepide. cum
 uiderim aplos eleuauit uocem suā
 ut loqueret̄ magis auctentice. Vi
 ri iudei. qui hētis noticiā spirituarū
 et maxime qui habitatis in ierlm̄
 in qua tūc uigebat studiu legis
 et p̄phetarū. Non enim scit̄ uos es
 timatis erronea. h̄y ebrijs sunt
 n̄ sit hora diei tertia. Tūc enim
 comedere incipiebant homines h̄ra
 sexta et maxime iudei qui esse
 magis temperati. coḡ erant cultores
 omnis dei et potissime ierusalem
 ubi uigebat iste cultus. Dicit̄ igit̄
 Cum sit hora diei tertia quasi dicit̄
 adhuc non ē comedendi uel bibendi
 hora. **S**ed hoc ē. Hic consequē
 petrus declarat ueritatē. Et dicit̄
 in diuersas. quia p̄mo declaratio h̄c

pontu. Et audiendum comitio ibi hinc
auditis pma ad huc in duas una pmo
petrus declarat pponit per rohelie
verbum Secundo per dauid dicit ibi
Ciri asrahelie Circa pmo allegat
scripturam que hinc in principio tercia rari
rohelie pphete p dnm pgnatione vitate
hebraice ut ibidem dicit. Circa qua
sciendum q angeli appaerentes in asce
pione xpi eam declarantes simul de
nuntiant aduentu eius dicens hic
iesus qui assumptus e a nobis sit
Veniet ut sic exponit e supra da
tio vero spūs sancti in signo inphi
li fuit f. man festatio glorie xpi ad
dexteram patris assumpti Secūdo
quod dicit qohannis vii Non dū
erat spūs datus quia non erat
iesus glōificatus Et iō rohel pro
pheta simul pcedit offusionem
spūs sancti et signa pcedentia die
iudicii qn hoc igitur eius auctōita
te pmo denuntiat pmo tū dicit
Et erit in nouissimis diebus a m
diebus noui testamētū qui dicit
nouissimū eo q non succedet ad
testamētū ppter quod dicit pma
rohamus fido filioi nouissima hō
e. Et heb. pmo Nouissimo diebus
spūs latens e nobis in filioi e
Quandam de spūi meo super om
nem carnē Quod exponit Nābi sa
lomon super rohelem super omēz
carnem r super omēz hominē auq
tor est tener ad modū carnis a nō
obscūratū impetratis Et ad hoc in
dicit auctōitate ezachelis xxxviii
differam cor lapideū decarne vta

et dabo vobis cor carneū Dicit et
idem doctor hoc implendū tempore
messie Et in hoc dicit verū Sed erat
dicens futurū q de pūto e implerū
Corda vero apūoz erant tenera per
deuacionē et disposita ad sancti spūs
receptionē ut patet p pūta potest
etiam aliter exponi Super omēz car
nem r super iudeos et gentiles in
differunt sicut hō in fra xō capitulo
ppter quod dicit Ps xō Non est
differētia iudei et greci Nam idē
dñs om̄ dñes in om̄es vā qui in
vocalit illū habundantē dando
eis spūi sanctū Et pphetabunt
filij vri et filie vre r indifferē
dabunt spūs sanctus personis
vtriusq sexus vnde et tū apūoz
fuerunt milies m die penthecos
tes ut patet ex pūta quia rece
perunt spūi tū eis dicit etiā actū
xpi q philippo erant quatuor fi
lie vngines pphetantes Et de
vms actū xpi dicit erant in
citra que erat antiochie pphete
et doctores. Et quoniam vri r
a hominibus cuilibet etatis dabit
spūs ppheticus Sampna somp
nabunt a reuelaciones diuinas
in sompnijs habunt ad quas re
cipiēdas amnia tū e magis di
spūta ppter quietationē sensū ex
tiorū Sicut plenius dicit in pūta
pio lib psalmoz Et quid super f
uas meos et ancillas. gnāliter
In pūta tua e in ecclesia omnibus
baptizatis p impositionē manū
apostolorū dabatur spūs pū
in signo inphi ut patet actū

8
nono Et p̄tibus alijs locis Et her da-
batur inuicibiliter omnibus baptizatis
in se exponat. Et dabo hic p̄m̄
dominatio signorum diem iudicij pre-
cedentiu cu dicit et dabo p̄digia in celo
p̄simum et signa in terra deorsum Sedm̄
quod dicit luce xxi. Erat signa in sole
et luna et stellis. et in terra pressura
gentiu et sanguine Nam per seculo
ante xpi p̄cedet aduentu xpi. in qua
fundetur sanguis in nocentiu Et ig-
nem supple conflagrationis p̄cedete
aduentu iudicis Sol comitet intene-
bras non sedm̄ rem sed sedm̄ appa-
rentiam. quia nubibus densis absto-
detur eius lumen Et luna in signi-
fationem fundit sedm̄ apparetia sicut
rubea uidetur q̄n eclipsim patitur
Antequa ueniat dies domi. a dies
sui iudicij. magnus. non omnes abi
comparabunt. et manifestus Na
occulta cordis nri tunc manifesta
erunt Et erit. non in die iudicij. sed
ante p̄p̄t̄ em Aquies de celo tpe
transiunt ad aliud Quicunq; inuocauit
nomen domi. fidelis et p̄seuerater
saluus erit salute eterna. Ro x
Corde em creditur ad iusticia ore aut
confessio fit ad salute Et Om̄ as-
rahelute hic tantu petrus decla-
rat p̄p̄t̄a per auctoritate dauid Et
diuiditur in duas partes. secundu
duplicem eius auctoritate Quia no
em dauid p̄ma nites quia p̄mo
auctoritas induit Quod ad p̄p̄t̄a
applicat Abi om̄i fratres homi-
nenti concludit Abi deora agitur
p̄ma ad huc in duas. quia p̄mo
intenti concludit p̄p̄t̄a Sedo
auctoritas induit Abi dauid om̄

Circa p̄m̄ excitat attentione au-
dientiu dicens Om̄i asrahelute ad q̄s
nisse fuerint p̄p̄t̄a audite uerba her
que non sunt decidenda. sed magis
attente audienda cum sint p̄p̄t̄a
oracula Consequenter p̄p̄t̄a mor-
tem et resurrectione dicens Qesim
nazareni om̄i ayubatu adeo in nob
a coram uobis uirtutibus a opibz
uirtuosis et p̄digis a miraculis ma-
uolibus ut in resurrectione mortuorum et
consimilibus et signis supple inuoi-
bus. ut in firmitate curacionibus q̄
fecit deus supple tota trinitas per il-
lum a per hunc xpm̄ in quatu
eius humanitas erat organu diui-
nitatis conuictu Sicut manus pro-
no est artificis organu In medio
om̄i sicut p̄p̄t̄a quasi dicit Sit e
euidens q̄ non potestis negare hunc
desinito consilio et p̄p̄t̄a dei tra-
ditu p̄p̄t̄a salute maxima tal-
tate Quas tamen tradidit ei coru-
piditate et malignitate quoru actor
non e deus per manus uos quaz
affligentes anteronis. supple per
manus militu pylati qui gentiles
erant et uolante. que deus susti-
uit solutus dolosibus an ferri. q̄ntum
ad xpm̄. eo q̄ cu non leserunt. et q̄n-
tu ad patres sanctos quos inde ab-
soluit Quam in om̄i non sentiet
Abi penam sensus hebant. tamen
penam dampni in quatu excarda-
bantur a iustione et furore dei. qd
erat metis afflictu Sedm̄ illud
p̄p̄t̄a xpi spes q̄ differtur.
affligit anam quora quod impossi-
bile erat tenet a detinet Non o
peccatu aliquod contraxerat. sed
ad om̄e peccatu destruetu ornat

David enim hic contra inducit
auctoritatem David ad quodam The psal-
mo xxi et intelligitur de corpore ad vitam
Sicut abidem fuit ostensum Non imper-
sona eius dicitur. prouidebam dominum coram
me semper Nam anima corpori ab inspa-
ti creationis habuit continue claritatem
diuine visionis quomodo ad corpus est
michi ne remoueat Hoc enim quod
humanitas corpori erat organum diui-
nitatis constituit ut dictum est non po-
tuit moueri ad aliquid nisi secundum vo-
luntatem diuinitatis Quare quod nullus
motus mori dicitur. potuit insur-
gere in corpore. ex inuicibus allatis. aut
ex quibuslibet alijs causis Et quia hoc
est anime tristi causa delectationis.
spiritualis Non subditur quare hoc de-
lectatum est cor meum in terra. et con-
tultauit lingua mea prouidens ex
talis in laudem diuinam Sicut de
lucis x Quia hora exultauit anima
in spiritu sancto in super et caro mea
ab anima separata. requiescit in
sepulchro in spe a tertia resurrectione
exspectatione Quomodo non delectu-
ques animam meam. a corpore se-
paratam. in inferno. a in sancto
limbo. quia fuit portio nate
horas tantum supple ab hora nona.
felicis seculo in qua fuit separata a
corpore Usque ad diluendum diei domi-
ni. in quo secundum communem opi-
nionem fuit corpori uita Non sub-
ditur Neque dabis a dicitur promittes
sanctum tuum a corpore meum sanctifi-
catis videri corruptione Si tamen
accipiat corruptione. pro morte sic fuit
ab corruptione quia corpus corpori fuit
vix mortuum per separationem anime
a corpore Vtrumque tamen reman-

sit diuinitati cuius supple anima
existens in limbo et corpus iacens
in sepulchro Notas michi fecisti an-
te ante per accelerationem resurrex-
tionis mee replebis me iocunditate
Quia resurrexit in corpore glorioso
quod fuit prius passibile et mortale et
sic habuit materiam accidentatis ex cor-
poris sui glorificatione cum facie tua a tu
clara ratione quam habuit anima
corpori ab instanti creationis sue Adio
dicitur Cum facie tue a tu in ratione
faciei tue nam prius habita **V**iri-
fratres Hic contra dicta auctoritas
ad quodam applicat ostendendo quod non
loquitur de persona David sed persona
corpori in dicitur Viri fratres a. assistite
sicut et ego liceat audacter dicit ad
vos. tamquam Verum manifestum
de patriarcha David quomodo desin-
tus est et sepultus ut patet in psal-
m. et sepulchrum eius aperit nos in quo
natiuit per tanta tempora corpus eius
quod putrefactione passum est et in-
cineracione Quare quod dicta auctori-
tas intelligi non potest de ipso non
consequenter ostendit quod intelligenda
est de corpore cum dicitur Appheta agit
cum est dominum et facit quia in te
iurando in Sicut hic psalmo trigesimo
trigesimo primo iuravit dominus David
auctoritatem in quod principaliter in-
telligitur de corpore de descendente ad auid
secundum carnem ut dictum fuit ab-
idem non subditur prouidens locu-
tus est de resurrectione non in aucto-
ritate predicta que in ipso imple-
ta est ut patet ex dictis non sequi-
tur **N**eque delectatus est et patet

littā **D**extera hinc concluditur
 intentio de tollē sancti spiritus adeo
 Circa quod sciendū q̄ her tollō non
 erat implenda ante popi ascensione
 ut dicit iohāns vi Non dnm cū
 spiritus datus. quia non erat abis
 gl̄ificatus q̄o concludit dextā igit̄
 dei r̄ eius potentia. exaltatus ad
 celestia et p̄missione spiritus sancti
 accepta. quia sedet ad dextera p̄ris
 sicut erat sibi p̄missum psalmo cē
 tesimo nūo Sede ad dextera meis
 it̄ effudit hinc spiritū quem vos
 videtis in linguis agnōis et audietis
 in variis linguis. Grant em̄ her
 signa sensibilia ad spiritū sanctū de
 signandū habitantibus in cordibus
 corp̄ Sciendū autē q̄ sicut mi
 racula fiebant a tota trinitate sic
 a causa principali et ab humani
 tate popi sicut a causa instrumentali
 coniecta ut dicitur e supra q̄ta in
 telligendū ē de hac in suspōne sp̄s
 sancti **N**ō enim hinc ponitur
 secunda auctoritas ad p̄p̄m q̄ h̄
 psalmo centesimo q̄o Qui psalm̄
 ad littā intelligit̄ dextera p̄ abide
 diffusius declaratū. Dicit em̄ Nō
 em̄ dauid ascendit ad celos. n̄ fuit
 sepultus et in tmeratus ut p̄dictū
 ē Dicit autē ip̄e de xpo. Dixit
 dñs. sup̄le pater. domino meo.
 r̄ filio eius incarnato Per hoc em̄
 p̄batur diuinitas popi mathi x
 xii Quia p̄ cēt homo purus dauid
 non vocaret eū dnm̄. n̄m cēt
 filius eius naturalis tantū et nō
 dei. sed tantū adoptiuus sicut da
 uid et alij sancti sede ad dextera meis
 r̄ ad equalitate p̄tris p̄d̄m̄

deitatem et impetatoribus bonis in
 humanitatem donec ponā it̄ per h̄
 non ē intelligendū q̄ popus debeat
 aliquando dimitte sessionē ad p̄ris
 dextera. quia donec aliquando tē
 finite sup̄le quando significat termi
 nū eius tū conuigitur ut tū dicit̄
 sede hinc donec veniam aliqui uero in
 definito ut tū dicit̄ q̄ste non po
 nitur donec auerit a nūquā. quia
 post mortem penitē non potuit.
 Et hoc modo tenetur hinc tū dicit̄
 Sede ad dextera meis donec ponam
 inimicos tuos stabellā r̄ a tibi
 totaliter subiectos Si em̄ accipia
 popus p̄d̄m̄ diuinam naturā omnia
 sunt sibi subiecta ab eterno p̄d̄m̄
 finendoq̄ dissipōne non tamen
 quā ad executionē sed solū imp̄
 in quo h̄nt cē Si uero consideretur
 quā ad naturā humanā. sic oīa
 sunt ei subiecta auctoritate ap̄
 t̄p̄io incarnationis ex p̄p̄ione ad
 uerbum executiue uero om̄is erit
 ei subiecta in fine mudi q̄i in aīb̄
 exercebit suam uoluntate. bonos
 p̄miando. et malos puniendo Et
 sicut stabellā fr̄tur pedibus et in
 eis supponit̄ ata mali canterent̄
 impōns et supponetur xpo in
 humanitatem que p̄pedes desig
 natue p̄pter quod concludit Cer
 tissime ergo stat om̄is domus
 q̄st̄ ab s̄p̄ hestitacō aliqua. quā
 et d̄m̄ eū et xpm̄ fecit deus a
 tota trinitas h̄m̄c ab̄m̄ humani
 tatem eius q̄m̄edo uerbo et ad p̄
 tris dextera exaltando que uas
 trinitatis p̄ ignorantia quide

quantum ad commune quibus sed per in-
vidiam et malitiam quantum ad princi-
pes sacerdotum. **H**is auditis post-
quam posita est petri predicatio hic
contra panem auditorum commissio et
secundo eorum commissio ubi erant aut
Certa primum dicitur. Hic auditis com-
puncti sunt corde de christi morte.
Et dixerunt se parati obedire pen-
tentiam agere peccata propria detes-
tando aliter pariter obsequium spiritui sancto
et baptizetur omnes quisque in
nomine ihesu christi. In hoc enim nomine
baptizantur in quantum etiam consilio
spiritus sancti. Ut nomine christi quod
erat apud iudeos contemptum et odio-
sum amabile redderetur et veneran-
dum quo facto rediit etiam ad for-
mam a christo instituta mathi ultimo
Baptizantes eos in nomine patris
et filii et spiritus sancti. Verumpten-
ime in nomine christi intelligitur tota
trinitas. Quod enim grece unum
latine dicitur. Et sic in nomine christi
intelligitur pater unigenitus et filius
unigenitus et aqua unigenitus qui est spiritus
sanctus. In remissione peccatorum
vixit. Quia baptismus delet omnia
peccata quantum ad penam et culpam
et accipietis donum spiritus sancti qui
dabitur baptizatis in signo invisibili
per impositionem manuum apostolorum. Ut
hic in capitulo et xxi. Volens enim
repprobo. predicta prohibere quod etiam
videtur in scriptura. Item patet usque in
Salvum agnitione ista prava popule
iudicia quo per maiori parte remansit
in infidelitate obstinata et apponit
sunt ad numerum fidelium audie illa

popule pentecostes. Ut patet eodit-
tis. Inter ea milia in signum huius
baptizatioms fiebat antiquitus bap-
tizatioms generalis in pentecoste. **E**rant
autem hic contra panem commissio
commissio cum dicitur. Erant autem per-
severantes in doctrina apostolorum quantum ad
fidem et mores et communiter fr-
trone panem. In quia cotidie con-
municabant. tunc quia communes
ribas sicut et totam communiam ha-
bebant. fiebat autem omni anime a
omni homini de nominando a parte to-
a parte digno. timor tamen propter
predicationem petri. In propter mirabi-
lia que per apostolos fiebant. In subdi-
gnita quoque in. Omnes etiam qui e-
debant in christum. erant pariter in
signum caritatis. et habebant communiam
in signum fraternitatis. Et ex hoc
omnis religio huius exordium inquit
non licet hinc christum possessiones
quoque in agras et vineas et sub-
stantias a pectorum et similia. no-
debant. in de proprio communi omnibus
quod dicitur. tamen secundum indigentias
eorum. Cotidie quoque predicantes una-
nimiter in templo. ubi erat locus
orationis que ad omnes et predicationis
quo ad apostolos et fraterque circa
domos per anam incedum suo de te-
plo simebat. tunc cum exultatione
mentis in deum. et simplicitate
cordis. a sine plura dolapit
et simulario. Collaudantes deum
de beneficiis acceptis. et gratiam
hinc ad omnes plebem. Ut sic

de quolibet coram posset dici qd debet
 to sebastiano legit. Necesse erat ut
 quem deus tanta per fidetate gratia
 ab omnibus amaretur. Dns aut auge
 bat supple min ead qui salui fiebat
 p receptione fidi catholice cotidie.
 et non solum indie penthecostes. sed
 etiam in alijs diebus sapientibus. in
 ad ipm a unione apostolice doctrine

3r

Petrus aut **tertiu**
 hic rante. describitur p
 ditato petri ad iusto in
 raculo & diuiditur in tres partes
 qd pmo ponitur opinio miraculo
 predicato petri i videns aut petro
 3o exortato petri 3 eli in cao. Li
 ta pmi notat hora cu di. petrus
 aut & iohannes ascendebant i
 templu i in anu mundoy. quod
 erat ovis locus ad horu oratione
 nonam. tribus em hois orabant
 uidei conde dicit danielis vi 22
 daniel tribus temporibus indie ora
 bat. contra uhm supple mane. ho
 nona. et vespe. Et quidam vir
 qui erat claudus exerceo mris
 sue ex quo miraculo fuit eunde
 rius quam sy fuisse claudus ex a
 liquo accidit. bamlabat. quia no
 solum erat ^{claudus} sed etiam sic contur
 nus q non poterat mcedere. que po
 nebant cotidie ad portu templi q
 dicit petrosa. qsa ut dicit aliq
 e illa porta qua edificauit yoachya
 rex iuda sublimissimu ij paluy
 xpoim. Sed si intolligant de ead
 porta mio qua edificauit yoachya
 mio non e veru. Nam illa fuit

combusta per caldeos in Reg. vltio
 potuit tamen alia in eode loco reedifi
 cai ad similitudine pme. et retinuit
 nome antiquu. ut petet elemosina
 paur consuetu e talibus qui no pnt
 lucrari vntu suu ceta patent. et sup i
 Respice in nos i considera nos pau
 peres nichil e dare valentes. ut dicit
 aliqui. et audetur glosa intermcale
 dice sed saluomeliosi iudicio. andet
 aliter dicendum. Si em petrus sit
 ei respondisset spem recipendi aliq
 ab eis sibi non dedisset. sed magis q
 trinu. et tamen subditur. et illo nec
 debet meos sperans se aliquid ac
 cepturu ab eis. no dicendum qd pe
 trus et iohannes qui erant valde
 misericordes i exspectat cu demie
 tibus oculis. cogitantes sibi melius
 dare. qua petebat. no dixit ei pe
 trus. Respice in nos non in nostra
 Qpter quod subditur. dicitur et au
 tu non e michi. axemor illius pre
 cepti. Nolite posside auru et argen
 tu. ut dicit glosa. Quod aut
 habeo hoc tibi do. Qd em p amicos
 possimus quoddamo per nos apes
 possimus. vntu ethi. similitate illam
 pateat. petrus dare vntute dmi
 sui et amicitia dmi. no subdit
 In nome ihu xpi. a. in vntute ei
 surge et ambula. nouit em ante
 pateat. et ptinus consolidato p
 bases eius i. cura et tybio. quibz
 mitit corpis pondus. et plante.
 a pedes usq ad vltimu supfere
 exilione stetit. et ambulauit. in
 quo ostenditur. p fca curato et in

instanti. quam solus deus potest fa-
cere. et miravit in illis incomplum
ut redderet gratias deo de tanto bo-
nificio tota patens nisi? ad portam
que appellabatur salomonis. porticus
omni illa quam fecit salomon in templo.
fuit per caldeos combusta. sed post
reditu captivitate babilonice. in eode
loco fuit alia reedificata. retinens
nomen antiquum. **Q**uidens autem hic
pamam exhortaco petri. in qua primo
arguit iudeos iniquitate. **N**o eos
inducit ad ueritate abi. **E**t nunc fra-
tres. **C**irca primum dicit. **C**um aspice
quid miramini et quasi nostra uirtute
aut pietate fecimus. sic hinc libri
correcti ad faciendum enim aliquod bo-
ni acquirunt facultas et bona. **U**o-
luntas que per uirtute et pietate
designat. quasi dicit petrus. **S**i fe-
cissimus heri nostra potestate et uo-
luntate bone est admirandum sed
sic non est propter quod subdit. **D**eus
abraham deus isaac deus iacob. **U**-
tatur hoc modo loquendi quia can-
nibus apud iudeos massarum
uitas ut patet ex demum uerbis
testamenti. **D**eus primum moysi. qui est
omnipotens glorificauit filium suum alium
cum resistendo. et ad suam deorum
tollendo. quomodo uos quidem tradi-
distis pylato ad interficiendum. **H**ic
non fecerant principes in quibus
erat totus populus. **E**t negastis ante faciem pylati dicendo no-
hemus regem nisi cesarem. **Q**uibus
populus iudicante illo supple pylato di-

mitti supple debet ab eis sicut in no-
rone. **U**t habet ibidem. **V**os autem
sancti et iusti negastis. et dicitur fac-
tum et iustum absolute. quia sanctus
et iustus est antonomastice. **U**nde
dicit sanctus sanctorum Danielis. **U**o-
et petistis omni homicida. **S**upple
barraban. qui propter seditione quon-
dam inuitate et homicidii missus
erat in carcerem iure populi. **A**uctore
uero inter. corporalis et spiritualis
quod in populo competit. **S**ed in eiusde
deitate. **I**nter fecistis in humani-
tate assumpta. que deus sustinuit
per suam omnipotentiam. **C**um nos tes-
tes primum non tunc duo uel tres ad
sufficiendum. sed multo plures ad super ha-
bundance. **E**t in fide nominis eius.
hinc que uos iudicatis. **M**irum primum et
incolumem. et nostris. ante fuisse lau-
dum et impotentem confirmauit sanctitate
nomen eius. **U**t in uocato modo. **E**t
fides et nomen uocatio sine pro-
fide effectus non esset. **E**t nunc fra-
tres. **H**ic tunc petrus induit eos
ad ueritate et primo. **S**edo scripture
allegatoe abi moyses. **C**irca primum
dicit. **E**t nunc fratres. **D**icitur eos
alloquitur. ut uerbum eius recipiat.
Sed quia per ignorantiam fecistis sic
et principes. **U**o. **A**lia tamen fuit
ignorantia hic et ibi. **N**am prin-
cipes qui eunt litterati per scri-
pturas que prodite eunt de christo. et
per eius opera cognouerunt primo
de ihu nazareno. que ipse est christus
in lege. et in prophetis promissum.
sicut dictum fuit plenius super illud

11
marthi xxi dicitur aut dixerunt
hic e heres Sed quia incipit predi-
care contra coram coram publice conce-
perunt contra eu in iudicia et odium
et sic in eis fuit subuersa dicta no-
ticia quia corruptio affectus corrupit
iudicium rationis Et in augmentu sue
malicie deciperunt quibus simplicem
inductes eu ad petendum morte xpi
machi xxxvii Principes aut fac-
dores et seniores persvaserunt quibus
ut petent barrabam alium vero per-
derent Et sic patet quod ignorantia pri-
cipii fuit multo grauior quam populam
Deus aut qui preuenit per omnes
prophetas ait dicit aut per os in sin-
gulari ad designandum quod omnes prophete
sunt uno spiritu locuti et passione
xpi omnes literaliter vel mystice predi-
caverunt implevit sic Nam malis
actibus hominum utitur ad bonum per
eum ab eo in quantum actus per mentem
igitur operantis vult et conuenit ad
xpm vnde elegit vna peccata per
baptismi Ut cum venerint terra
refrigerij et ultimi iudicij tunc ei
ad refrigerium beatitudinis transse-
tur electi a conspectu domini et secundum
ordinationem eius Et misit eu qui
predicatus est vobis a seipso xpm
ad iudicandum seculum ad dexteram patris
sedere ut dicitur in supra capitulo p-
mo vnde in temporibus resurrectionis
omni et extremi iudicij in quo omnia
reducentur ad statum ordinatissimum
secundum iustitiam diuine iusticie que
locutus est per os sanctorum prophetarum
seculo et ab antiquo et non solum
denouo **Et** moyses dicit conce-

ad prophetam induit scripturas prophetarum
et primo in speciali dicens moyses quod
dicit Deuterio xviii Quomodo propheta
suscipiet vobis dominus deus vester et sicut
abidem dictum fuit intelligitur principa-
liter de xpo qui dicitur propheta magnus et
lucis vii Et descendit de iudeis secundum
carne et primo tamquam me ipsum au-
dictis et latere noui testamenti sicut
me veteris Omnia enim et omnia ho-
pantur enim hic pars patet que non
audiet prophetam aliam legem euangelicam
remendo poterit mirabitur de plebe et
de factorum societate Consequenter indu-
it scripturas prophetarum in quodam ge-
nerali dicens Et omnes prophete a samuel
et Babillo enim incipit regnum israel
et iuda ut patet primo regum x et tribus
vnde regum et demerit fuit propheta qui
clarius locuti sunt de christo x ut
superius ostensum est in expositione prophetarum
vnde et de xpo dicit Hieronymus quod
videtur magis euangelium quam propheta-
tiam tempore Vos autem estis filij prophetarum
et multi in scripturis eorum et testa-
menti et promissionibus quod disposuit
deus ad patrem moyses de futuro dicens
ad abraham Genesim xvii In semine
tuo benedicentur omnes familie terre
Quod impletum est in xpo ab abraham
descendente ut patet per omnes
partes orbis in quibus sunt aliqui
xpiam et ad huc magis implebitur
tanta fine mundi quam omnes conuer-
tentur ad finem xpi Vobis primum
deus suscitans et manum ferens filium
suum quia inter iudeos fuit natus
et quersatus misit eu benedicere
vobis in persona omni propheta predicant

iudicis. et multa beneficia contulit.
mortuos suscitando leprosus sanando.
tectos alluendo et huiusmodi. Ut conu-
tat se et ad hoc. em requirit actus
liberi arbitrij. Unde dicit augustinus
Qui creauit te sine te non iustifica-
bit sine te. **capitulum iiii**

Lad quonibus aut aliis et
posita predicatio per h
consequenter ponit exor-
tatio ad i. Circa quod ponitur du-
gelus. Quod ueriusque pressus in factu
e ante. Circa primum sciendum quod gelus
aliquando accipitur per inuidiam ad quod
cetero per singulas amicitias per inuidiam aut
gelus ponitur cum dicitur loquentibus
aut aliis ad ipsum super uenerunt sa-
cerdotes et moysi in iudicia contra iohannem
et saducei dolentes et isti specialiter
expressum. dolo quia negabat resur-
rectionem mortuorum ut habet in scripturis
Et posuerunt eos in custodia. et in
tarentem. usque in crastinum. eo quod in
transierat hora ducondi eos ad iudicium
Secundo ponit exortatio bati-
geli. multi autem corpus qui audierat
uerbum supple petri predictum. re-
diderunt in christum. et factus est
mille corpus quingenta milia. exceptis
predicibus quibus appellatione petri
Et sciendum hoc fuerunt octo milia quod
videtur uerius. Secundo alios uer-
tria milia predicta capitulo secundo
includunt in hoc modo. **factu e**
ante. hic consequenter ponit. utique
quod gelus pressus. Et primo mali re-
boni in dimissi sunt. Circa primum po-
ponitur apostolorum interrogatio. Secun-

do christi responsio ubi tunc petrus 3o
sup predicta collocatio ubi uideret aut
Circa primum dicitur factu e ante in
crastinum ut congregaretur et multi
em et magni fuerunt conuocati. ut
ex hoc apostoli magis crederent et in
uerbis suis caperentur quod subdit
Et scrutantes eos in medio interroga-
bant. ex diuersis partibus ad eos
stupescendum. In qua uirtute a
in quo nomine factus hoc uos qui
dicant manum fesse patet quod hoc se-
tibus artibus magis. Unde et
iste curatus fuerunt. et eis detentis
ut malis peritibus. **¶** Tunc reple-
tus. hic tunc ponitur per re-
sponsio dicentis principes apostoli et
seniores audite et diligenter uitate
attendite si uos hodie diuidiam
et ad iudicium trahimur ut male facto-
res. Et accipitur hic si quia quod
per traheremur. in beneficio horum
in firmi uos. et per beneficio tum-
torum eius. non sit omnibus et per
in nomine ihesu christi nazaroni quod
uos crucifixis. ex sua omnipote-
tia in hoc. et in fide apud. Iste
astat coram uobis sanguis. et
non fictus. Consequenter inducit
scriptura ad apostolum que habet in psalmo
centesimo septimo decimo. Hic
lapis qui de populo intelligitur ad iudicium
sunt ibidem declarati per doctores
hebraeos et latinos. quod em lapis
christus dicitur in scriptura ueteris tes-
tamenti patet danielem ij. lapis
autem qui percuteretur statua factus
e magnus et impleuit. Unusquod
quod ad litteram exponitur de populo

ad doctoribus hebrais et latinis. rep-
 batus a nobis edificantibus. et a nobis
 sacerdotibus et legis doctoribus ad q^o
 in officium spectat edificare ipsum in
 fide et moribus. Qui factus est in caput
 anguli tamquam iudeos et gentes
 tamquam duos parietes in una ecclesia
 quod quod dicitur iohannis 8. alias oues hęc
 que non sunt ex hac ouile et illas o-
 portet me adducere et fieri unam
 ouile et unum pastor. Et non est
 maliquo alio a per aliquo alii fa-
 lus quia ipse est mediator dei et homi-
 nis et enim aliud nomen est sub celo et
 res significata per nomen salua-
 toris non est data alii homini. soli in
 christo datur est quod fit deus et ho-
 mo.

Videntes autem hic contra po-
 super petri responsione sacerdotum
 collocatis. Et primo ponitur colloca-
 tionis actus. **Quo effectus?** Et vo-
 cantes autem. Circa primum dicitur videntes
 autem petri constantiam et iohannis
 quia in nullo stupebat. nec tre-
 bantur. **compto** quod homines cont-
 sine litteris et carentes scientiis ac-
 quisitis et tamen allegabant sup-
 turam et existimant et ydote et
 simplices et parue industrie am-
 rabantur eo quod ignorabant causa
 sancti spiritus. **Contra** que docet
 de omnibus. **prima** iohannis 8. Et cog-
 noscebant eos qui tunc ihu fuerat
 qui frequenter predicauerat in templo
 et apostoli erant ad eum hominem quod
 videntes stante tunc eis perfecta
 ruitur ab eis nihil poterat con-
 tradicere. quia dicere non poterat

quod alius est homo ab illo claudo per
 dicto nec quod est turatus vere et per-
 fecte quia utriusque falsum apparebat
 manum feste quidam autem eos foras
 extra conalium fecerunt ut in corpore absen-
 tia possent melius conferre. **Quid**
facemus hominibus istis quasi di-
 rant non possimus eos ad mortem
 uel carcerem dampnare. **Et** subditur
 causa. **Quonia** notum signum a mira-
 cula facta est per eos. et sic interfi-
 ciondo uel detinendo eos conturbabimus
 totum populum contra nos. **Et** queruntur
 quare non crediderunt. **ex quo** signum
 tam manifestum viderunt. **Dicendum**
 quod exortantur alios malicia eorum quod
 quod facta illud attribuebant vir-
 tuti demonum. **Sicut** et facta est
 marthi 9. in belzebul principe
 dicitur demonos. **Sed** ne amplius
 divulgetur in populum commune
 eis precipiendo sub pena mortis
 ne ultra loquantur in nomine hoc
 supple ihu nazareni. **colli** homi-
 iudeo uel gentili.

Et vocantes
 hic contra ponitur collisionis effectus
 qui est prohibere ex parte sacerdotum
 tunc dicitur denuntiamur eis. **Et** patet
 rationalis responsio apostolorum tunc sub-
 ditur. **Si** istud est in conspectu dei
 vos potius audite quam dei iudicare
 quasi dicat non potestis hoc dicere
 tunc nulla auctoritate habetis prohibere
 diuini ab eo. **Non** concludimus. **Non**
enim possumus. **littere**. **quod** audimus si-
 supple christi miracula eius resurrectionis
 et ascensionis. **et** audimus

ipm uenturū ad iudiciū et hoc ab an-
gelis ut patet supra capitulo pmo
non loqui maxime cū pcepit nobis
hoc testificari. Supra pmo capitulo et
lucē ultimo at illi committentes dimise-
runt eos et subditur causa non in-
uementes quoniam punient eos qd
qulm ex quo patet qd repressi fuerūt
ab hac pmitte hūmano timore tā-
tū quia amēs clarificabant ad quod
factū fuerat. confidentes hoc fut-
tū ēē diuina uirtute. Et subditur cau-
sa amorū em̄ amplius quadraginta
erat homo it̄. Et sic erat notus oī-
bus fuisse claudus. per longū tēpū
confessio etiā uirtutis erat efficax
in eo rōe etatis ex quibus appēbat
factū illud ēē diuine uirtutis. **E**
Dimissi autē pōita persecutiōe ze-
li mali ex parte sacerdotū. **H**ic
rōnter ponitur persecutiō zeli mali
boni ex parte recedentū et hoc qd
tū adduo supple qd ad deuotam
orōnē et sanctam cōsuetudinē q
ponitur ab multitudinib̄ autē. **E**
ta pmi dicit̄ Dimissi autē. Et p̄
littā vsq̄ ibi. Unanimis leuauit
corde et ore depra-
tes et orationē suam fundant pmo
super dei potētiā dicentes Dne
tu qui fecisti celum et terram
super eius gratiā tū dicit̄ qui spū
sancto et. Dixisti de xpo psalmo
secūdo qui intelligit̄ ad littām de
xpo etiam scdm̄ doctores antiq̄
hebreos ut abidem fuit declaratū
Quare fremuerūt gentes. i. gen-

tiles et quli. i. iudei. in pluribus tri-
butus diuisi. Vtriq̄ em̄ egerūt ad
mortem xpi. Pylatus et milites
xpm crucifigentes fuerunt gentiles
quidam autē proditor et illi qui xpm
tradiderunt pylato fuerunt iudi. me-
ditati sunt in anima. Dicit̄ autē in a-
nis meditatio qm̄ non h̄t apōitum
sed magis apōitū. Isti autē credide-
runt exortigūē xpi nomē p eius
mortē perquam magis fuit exal-
tātū et glōrificatū eo qd ad eam se-
rura ē eius resurrectio et ascensio sp̄s
sancti missio. et apōloz cōstans p-
ditatio. Qpter quod in minūto sua
mortē dixit. Nūc clarificatus est
filius hominis et subditur et deus
clarificauit eū in sometipō et conti-
nuo clarificabit eū. Aspiterunt reges
tē supple herodes et pōtus py-
latus ut postea exponitur. Et di-
cuntur reges arguendo. Nam he-
rodes erat thetarcha galilee et
pylatus p̄uator iudce illuc mis-
sus acesare ut h̄t lucē in. Et p̄
p̄s supple iudeorū quenerūt n̄ om̄i
aduersus. i. deū patre et aduersus
xpm eius ab eo in mundū missū.
Qpter hoc quidquid fiebat contra
filium missum. fiebat contra patrem
mittentē. Et sic exponitur tū de
Conuenerūt v̄e it̄. Et patet ex
dicitis littā vsq̄ i. fare in qua
uoluntate ex parte apōloz. que
manus tua a potētia tua. et
complū tuū a ordinario tua de-
reuerit. fici. Ex magna pietate
et misericordia ex parte dei. Ex

maxima caritate et obedientia ex par-
 te hominis dei. **M**irum est accepit i mi-
 nas corporis. ut apud non creant et da-
 bus tuis. tunc fiducia loqui verbum
 tuum. Et subditur modus. nico q ma-
 ni tua. extendas ad fratres. que
 sunt verbi divini confirmatio in
 ultimo. Illi autem perfecti predicant tibi
 q dno cooperante. et sermone conf-
 mante sequentibus signis. Et tunc o-
 rasset motus e locus in q terre
 motu sub pedibus corporis significata
 fuit exauditis petitionis corporis a q
 glorificatio nominis dei per tuncas po-
 testates non impediretur. et q fina-
 liter tuncas potestates iugo dei sub-
 ierentur q patet ad impletum. quia
 tempore persecutionis ecclesie maxime
 recit fides et nomen x et apud
 iugo submisit colla multi pnti-
 pes maxime a tempore constantini
 et repleti sunt omnes spiritu sancto p
 augmentum caritatis et gratie. **M**ul-
 titudinis hic continet deservitur rec-
 dentium consilio sancta et pmo ge-
 neraliter. No specialiter tibi ioseph
 aut. **C**irca pmo dicitur multitudinis
 aut reddentem erat cor vni et aia
 ama. Nam conuicti erant adnuce
 caritate maxima. nec qui quid corp-
 que possidebat aliquid pui ee dicebat
 sibi vel sue familie apud. Et ex
 hac congregacione hnt ortu omnis
 religio. et virtute magna. in p-
 nis et pdignis diuina virtute facti
 reddebant apli testimoniu diuis
 miraculis confirmati. et gra mag-
 erat in omnibus illis supple gratia
 dei ad ipos et omi apoz admu-
 tem. Ideo subditur. **N**ec em quis

quam egens erat inter illos et subdi-
 causa quatuor em possessores agro-
 sic et patet infra. **I**oseph autem hic
 continet panem exemplum specialiter de
 ista communitate facili. Et diuiditur
 in duas partes in partem incidentale
 et principalem et incidentale que incipit
 in principio capituli quinti. Circa pmo de
 ioseph autem qui cognominabatur bar-
 nabas. **I**ste pmo ieronimus in libro il-
 lustrii uirorum fuit ille qui tunc paulo vo-
 catus fuit ad apostolatid ut hic infra
 xiiii et fuit alius ab illo ioseph. qui tunc
 mathia accepit fortis sup pmo capi-
 tulo. ut dicitur in historia scolastica.
 Et hoc videtur ex eodem quia ille cog-
 nominatus e barfabas. **I**ste uero bar-
 nabas. Et quia ille fuit filius alphi
 et sic de galilea oriundus. **I**ste uero de
 tyrius a de tyro natus dicitur em
 de gente leuite de qua tribu no videtur
 fuisse alphius. **C**irca hinc agitur ven-
 didit enim licet em leuite no hnt
 agros in iudca tunc potuerit hinc
 mala terra. **P**arentes autem apud
 tempore antiochi uel alius totam
 fuerant tyrii translati. **V**bi agros
 licite poterant habere et eos vendere
 et attulerit pretiu integrum nichil p
 retinendo. et posuit ad pedes aplos
 ut inde pvideret communitati in
 dispoicione corporis. **C**apitulum quintum

Ubi autem quidam. **H**ec est
 pars incidentalis in qua or-
 casione. ioseph qui tunc p
 tunc fideliter communitauit panem
 exemplum de ananya qui per oppo-
 titum. partem defraudauit. **N**am oppo-
 uxor se pot magis elucetunt. Et
 diuidit in duas. **Q**uia pmo opponit

culpa Et secundo pena abi Audiens
autem Sicut p̄m̄ū dicitur **Q**uoniam autē q̄-
dam it̄ et patet littā cor̄p̄i **C**ur tēp̄-
tauit cor̄ tuū mētiri te sp̄itū sancto
p̄miserant cū deo om̄s de ponetate
illa vine sine p̄p̄o. et sic montus
fuit deo. partem sibi appando ayo-
tius etiam filiat homibus dicendo
quod erat totū agri p̄cū. sicut p̄
per uerbum uxoris sue infra dicit
q̄ p̄ tanto p̄cio agri uendiderant
que erat conp̄a facti. ut p̄missū
ē et per cōs p̄babile uidetur q̄ p̄a
et uir suus conuenerūt in modū lo-
quendi de ista uenditione et respo-
dendi. et fraudat̄ de p̄cio aḡ. ac-
tūc̄ em̄ sibi soli quod ē commune
et occulte ē communitate defrauda-
re **N**om̄o manes ē manebat su-
p̄le an̄ uoti. et uonidam̄ in tua
erat potestate quasi dicit **T**unc
pateras agri uendē uel retinē
et de p̄cio tuam uoluntate face
Nec aliquis cogit te uoti face
et cōmitate istam̄ intrat̄ **Q**uare
posui s̄i m̄ corde tuo hanc̄ rem a-
ditam fraudem **V**olebat om̄i deme-
ditate p̄ri h̄c̄ expensas cōm̄tes
sicut et alij et de cetera mediatare ui-
uē laucius occulto. non ē mētūz
homibus sup̄le solū sed etiam de
ut patet ex p̄dicitō **A**udiens at̄
hic cōter p̄mitur pena cum dicit̄
Et p̄mo **V**ir cecidit subito adco p̄-
tusus transgressionē em̄ alicuius
legis seu ordinarōis grauius p̄mit-
impūp̄io puniendo. ut lex firmet̄
et alij t̄ant̄ **E**t hoc mō madab et

abim filij aaron offerentes ignem a-
lieni percussit fuerunt adco indie
sue consecratiōis leuic̄. et colligēs
ligna in sabbato lapidatus **N**ūc̄ xov
adco subditur factus ē timor maḡ
retrahens alios a cōsimilibus. hoc
tamē dicitur hic per anticipatiōē
quia pauci ad huc sciebant hoc fut-
tūm q̄ patet ex eius uxore p̄ḡ
uemente. et factū p̄mitus ignora-
te **S**urgentes autē iuuenes amoue-
tes eū it̄ **B**ohor autē dicit̄ alij
q̄ ananyas audiens uerba petri
p̄mitus. et mors illa sibi q̄ cōp̄-
actō culpe fuit **N**am petrus p̄-
uidit q̄ religiosi molentes p̄feta-
ri forent ecclesiastica sepultura a-
tatiui. et sic non permisisset a-
nanyam sepeliri nisi p̄mitusset
tū cēt ordinator cētē **S**ed quiddā
sit de uitate. hoc non uidet̄ multū
uale quia non dicit̄ hic **N** fuit
sepultus sup̄le in loco sacro uel nō
sacro **E**t uidetur magis q̄ in loco
non sacro et occulto **S**i cōportat̄
fisset ad cymeteriū commune. q̄-
babile uidetur q̄ uxor sua sciuisset
aliter alij sepeliri possit̄ p̄feta-
Affatu ē **H**ic cōter p̄mit-
pena uxoris et patet littā cor̄p̄i
Si tantū agri uendidisti a. pro
tanto p̄cio et non maiori. et cōp̄p̄i
petrus p̄m̄ā p̄fisse quā uir eius
posuerat in cōmunitate q̄ respondit
at̄ a recte. tantū p̄fisse **Q**uid utiq̄
cōuenit nobis temptare sp̄itū
domi **H**ec em̄ fraudatio dicit̄ dei
temptatō. quia per ap̄aj p̄fetur
occasionaliter exp̄iontā de dei

noticia illam fraudem grauitate pu-
 mendo temptare em e' copmetu
 accipe de aliquo ecce pedes eor qui
 sepelietur contra tuam nam reuerfi de
 eius sepultura et effrent te pu-
 ta simili pena cetera patont usq
 a Et factus e' timor magnus in
 omnia ecclesia et congregatoe recede
 tu in xpm retrahens quilibet de
 congregatoe a simili transgressioe
 memos qui audierit hoc Nam
 alij qui non ponebant sic bona sua
 in camm. nichilomin' ex hoc facto
 fuerunt triti cogitantes seruitate
 vltimis diuine **P**er manus aut
 postquam supius posita e' pet p-
 dicio apud iudeos singulariter h'
 conter ponit eius pdicatio apud
 eosdem in alijs ap'is camm' Et di-
 uiditur in duas partes Nam pmo de
 scribitur hoc predicatio tamq' virtu-
 sa Sedo ex hoc dicitur iudeo' conu-
 tio Venenosa a **B**oungens aut
 Cetera p'mo ostenditur ap'lo' pdicatio
 virtuosa ex duobus sup'le ex m'm
 culis cam' confirmatibus et ex ml-
 tiplicatoe recedenti ad exhortatoe
 ap'lo' et hoc e' q' dicit' q' man'g
 aut ap'lo' fiebat signa et pdigia
 multa implebe Non dicit in p'nci-
 pibus quia no' credebat paucis
 exceptis qui occulte copiam erant
 ut gamaliel in eodemus et alijs alij
 Et erant amonimus omnes supple
 ap'li in portatu salomonis vbi car
 locus orois et predicatoris Cetera
 aut nemo audebat se conuige' illis
 supple fite timetes pena que

Venerat super ananiam et eius
 uxorem sed magnificabat eos q' s'
 ppter miracula et miracula q' facie-
 bant Et quia bona p'malis suis p-
 secutibus reddebat Et subditur de
 multiplicatoe recedenti cum dicit'
 magis aut augebatur it et patet
 litta usq' a dr vomete petre pale
 vmbra illius it in quo ponit' diffe-
 renza petri ad apostolos in opatione
 miraculo' Nam alij ap'li curabant
 in firmos per tactu manuu sicut di-
 supra per manus ap'lo' it petrus
 aut non solum per tactu sed etia per
 vmbra quod e' manus quod fiebat
 ad ascendit q' erat p'ncipalis ap'us
 Sciendum tamen q' si considerentur
 miracula ex parte virtutis actiue
 vni no' e' manus alio quia om' fine
 virtute diuini in finita tu sit opa-
 tua virtute nature recate transfe-
 Jeria Si aut' considerent' quanta
 adrem facta sit vni' manus' alio
 sicut sustitaco mortui qua curaco
 lepsi et curaco lepsi qua curaco
 subita languidi Similiter si consi-
 derent' quantum ad modu' fatiedi
 sicut manus e' curaco lepsim vel
 languidit solo verbo qua tactu p
 vmbra qua per verbum Verbu e'
 em aliquid pcedes ex homine h'ns
 virtute Sed vmbra nichil e' ap'us
 sed tantu' p'ncipio lucis ex intercepti-
 one corporis Et quia popus no' legi-
 tura sse per vmbra sicut petrus qo
 videtur in petro impleta fuisse qd'
 dixit qo. q' dicit' Qui credit in me
 opera que ego facio et ipse faciet
 et maiora horu' faciet cetera patet

in iuda **¶** **H**omergens autē hic com-
ponitur sacerdotū concitatio veneno-
sa Nam concitati in iudā q̄ uene-
mē anime uoluerunt aplos per-
dē sed non potuerunt dimina au-
tente aplos p̄tegete Et s̄dm̄ hor-
rescunt huius capituli in quatuor
partes diuiditur quā p̄mo ponit̄
aplos raptio 2o raptorū mēre-
pato 3o et inter rogauit 4o mēre-
patorū corruptio 5o assensu ad
p̄ma ad huc mēres quā p̄mo pō
aplos miriosa raptio 2o corp
miraculosa liberatio 3o angelus
autē 4o ipsoꝝ cautela reductio 5o
Tunc abiit Circa p̄m̄ dicit̄ **H**o-
urgens autem princeps sacerdotū
it̄ ex hoc uidet̄ q̄ ipse et quā
illo erant defecta saduceoꝝ qui ne-
gant resurrectionē et sp̄itū et angelū
ut h̄c infra xxiii q̄o subdit̄ Peple
ti sunt celo et in iudā et ita Na-
apli p̄dicabant in p̄ncipio in ih̄m
resurrectionē comertius ut dicit̄ ē
sup̄ in p̄ncipio iij capituli dicitur
autē saducei asperet q̄ ē iusticia m̄he-
breo Nam saducei inter alios iudcos
erant in iudicijs et p̄m̄tibus acmi
ut dicitur in scolastica hystoria q̄
quod sibi namō iusticie usurpabat
Et posuerunt eos in custodia pub-
lica et mēre p̄m̄tē in quo ponebant̄
malefactores publici homicide la-
trones et huiusmodi **¶** **A**ngelus autē
hic cōter ponit̄ aplos mirabilis
liberatio Et p̄do huius liberationis ad-
miratio 1o adueniens autē Circa
p̄m̄ dicitur angelus autē d̄m̄ p̄

noctem aperiens ianuas it̄ dicit
hic quodam glosa q̄ non aperuit p̄m̄
rem sed sc̄ditū apparentiā quā odys
cos per ianuas clausas ita libere ar-
si cōt aperte Et circa hoc non ē
dubū q̄ hoc potuit fieri uirtute di-
uina Sicut corpus xpi m̄did glo-
nosum exiit de uero clauso uirgib
sed non potuit fieri uirtute angelica
que se non extendit ad faciendum
duo corpora simul ē Potuit tunc
angelus uirtute sp̄s ianuas ape-
rire et claudē sicut p̄m̄ et huius-
modi educendi aplos uidetur m̄lā
magis concordare q̄ q̄te et stan-
tes loquim̄ in templo rōnfrater
et mēre p̄lebi i comertū d̄ia
uirtute huius sup̄le x̄p̄m̄e q̄
ē imp̄ti per gratiā et per gl̄az
in fūdo Qui t̄ audissent mira-
uerunt diluculo tamq̄ ferudi
ad implecōnē mandati **¶** **A**dducio
autē hic cōter ponit̄ dicit̄ a-
nunciatio liberationis t̄i d̄i aduen-
iens autē it̄ Et patet h̄c usq̄ abi
Et miserunt ad carcerē ut adduce-
rentur ad hoc em̄ potuit fuerant
mēre ut in crastino inde traherent̄
ad iudiciū et tandem p̄naret̄ Ceterū
patet usq̄ ā ambigebant de
illis quid nam fieret et ubi et
quomō querent̄ et caperent̄ ad
ueniens autē quidam qui uideat̄
eos astantes in templo et mēre p̄-
de docentes nunciavit eis it̄ Et
patet h̄c **¶** **T**unc abiit hic q̄
sequet̄ ponit̄ aplos raptio
si reducto Querunt autē isti

ad reducenti eos turpiter et aspere
 malefactores publicos Sed videntes
 deuotione qui timentes ne lapidaretur
 mutauerunt animi et ad reducenti eos
 vti sunt tantum verbo simpliciter Et hoc
 e q dicitur Tunc abiit magistratus
 nome e officij et teneat collectiue
 pmaibus communitatis. nimirum
 ad capiendi aptos pacis. et adduxit
 illos sine vi Cuius subditur causa
 ex parte aporo cum dicitur tenebat
 em it Ex parte vero aptos causa
 fuit prompta voluntas veniendi et
 securitas de assensu dei **¶** **¶**
 rogauit eos hic pamtur aptos
 mterpario. n dicitur pmpiendo pre
 cipimus vobis. et auctoritate pontifica
 li phibemus Ne doceretis et note
 astro n in nomine alii nazarem **¶**
 ecce replestis artem doctrina vtra.
 contra precepta ma Et vltis in
 troduit supnos it quasi dicerent
 non solum estis inobedientes. sed
 etiam inen hominadi nobis impo
 nentes **¶** **¶** Respondens aut hic gm
 pamtur mterpario responsio que
 e duplex Secunda pamtur i Sur
 gens aut pma uero e p aptoru
 verba cu de Respondens aut petrus
 et apti. licet glosa mterlmealis di
 rat q apti ex feruore moti non fue
 rint passi vnu pombus loq No
 e tame assimile q omes loqueter pl
 dederunt a respansione que sequit
 per ordinem. quia abt fuisse compu
 sio vnu. quod non eet detens. nec
 bn intelligibile. nec sic permitti
 homibus loqui in loco iudicij No
 magis uidetur saluo tame melior

iudicio Quod petrus solus dederit
 respansione Quia data alij apti app
 bant eam tanqua suam. Nec alla
 glosa tu sit magi stralis. e auctenta
 adbedire oportet deo magis qua ho
 minibus hoc e per se nota. cu hoies
 nulla auctoritate precipedi heant
 nisi adeo aquo e omis potestas De q
 patra mros. r que voluerunt pres
 nri sustinuit alim que vos mtemis
 tis. et sic non imponimus nobis sto
 sanguine apus. hinc pmtipem
 ecclie militatis et triumphantis. et
 saluatore homi deus exaltauit ad
 celestia dextera sua. r virtute sua
 sicut declarata e supra capitulo po
 addanda penitentia apti. r addandu
 tempus penitendi. **¶** **¶** remissionem
 peccatorum. Et nos testes sumus. q
 nobis precepta e ista testificati Et
 patet supra pmo et luce colimo q
 dicant. qpter hoc oportet nos in
 hoc obedire deo **¶** **¶** horu verboru sup
 ple re surrectio. et missionis spiritus
 sancti. et spiritus sanctus testificat
 ista qui loquit in nobis et cuius
 virtute fuit signa et prodigia S
 quonia hancos in malis obstinati
 respansione ronabile non recipiit
 No subditur hoc cu audissent pmi
 tipes sacerdotu discebant. quia re
 spansione eoz non poterat in
 fringere et tame volebant eos om
 de **¶** **¶** Surgens aut h pamtur ex
 capitulo secunda p gamalielis verba
 Qui uedicit glosa erat discipulus
 aptoz occultus. n ut mdeoz p
 sma consilia dissiparet phal
 seus m hac q tenebat refu

resurrectione et spiritum et angelum sed
non sequendo malinam phanascor. le-
gis dator honorabilis Et sic magis
habebat auctoritate loquedi quissit fo-
ras ad breues homines fieri a aplos
ut in corp absentia efficacior esset
p eis eius sententia Viri istrahelice
qui estis in lege et prophetis eruditi At-
tendite vobis it quasi dicit. Non
debetis eos precipitans contempnas
sed facta pnta conspdate quoniam duo
recitat dicens Ante em hos dice
exortit theodas dicens se de aque
supple magni propheti qui ut dicit
no sephus magis artibus multos
dentim decepit et multis facultati-
bus exierusalem sublatib. duxit
eos ad rypas iordanis dicens se
prebe eis transiri patete alueni q
omnis e et omnes it p milites ad
hoc missos a fado preside srie post
hinc exortit iudas galileus iudicib
p fessione a tempore quo singuli
de iudea abant ad ciuitate suam ut
p fiterent se esse subditos romanor
ut h eluce 11 Et aduertit aplos post
se affirmant publice q alliatu car
iudeis aliqne recognoste dnm nisi
sola des qui eduxerat eos de finitue
egypti si hoc erat falsum Quia acce-
mia qui sanctus fuit inducebat
sedechiam et alios de pto iudeor ad
sermedu regi caldeor Neme xxxp
viii Simile ad palyp ultimo Se-
detchias imulparit de hoc q fregit
iuramentu quod fecit nabuch deser-
uade sibi sub tributo aduod scriptu no
fecisset si iuramentu illud fuisset

illiatu Similiter daniel et sari eius
qui fuerunt sancti humilid et fideid
seruierunt nabuchodonosor regi qpter
quod etiam saluator mathi xxxii. In-
terrogatus si licet iudeis reddere cen-
sim cesari Respondit Reddite que
sunt cesaris cesari et que sunt dei deo
et ape perit et omnes quatuor con-
senserunt ei ad herentes eius false
doctine **C**onter applicat ad pponu p
dita dicens **N**unc itaq dico vob
discedite ab hominibus apis a ab eap
persecutioe quoniam si e exhortibus
consiliu hor. a si doctina corpe hu-
manitus conficta dissoluetur pcut
p dicitur **S**i uero ex dco e a ex or-
dinate dna. Non potius dissoluetur
Nam eius ordinaroez nullus potest
impedire. Ne forte et deo repug-
nare auderem quasi dicit q hoc in-
tueretis peccatu graue repugnando
ordinaroi diuine **C**onsenserunt aut
tu quia erat legis dactor honorabi-
lis. tu quia eius persuasio erat
rionabilis. licet tamen consenserunt
ei de dmissione aplos domo. non tñ
dimittendi quia consiliauerat eos si-
pliciter dimitti. et api fuerunt testi-
et philiti predicare nome xpi
No sequit Et conuocantes aplos ce-
ps denunciamt it Ita q aduersa
non solum sustinebant pacione
sed etiam gaudent in quo consistit
excellenti ssimq fortitudis gradus
Adm aut die cessabant in templo
et tunc domos dacones it. in nll-
lo uerbis aut uerbibus territi s
magis ad predicandis xpm foras
aiati

Indicibus autem illis **M**
 De scripta predicatio per singu-
 laiter et cum alijs aptis hic qm
 occasione huius ponitur pars
 ridentalis In qua agitur de electione se-
 tem diaconorum ne impediretur oratio
 et predicatio aplos Et dividitur in duas
 partes Quia primo ponitur causa et ac-
 tus electionis 2o subditur persecutio
 delectis i Stephanus autem prima ad
 huc in duas Quia primo ponitur electio
 causa siue ratio 2o opus electio **E**
 placuit Intra primum dicitur Indicibus
 autem illis crescente numero discipulorum
 factum est murmur grecorum Non enim pro
 regi tanta parte multitudo sicut pau-
 ca eo qd difficile est quoniam magna mul-
 titudine sunt aliqui discipuli aduersus
 hebreos. omnes erant iudei. et alii di-
 cuntur hic hebrei. et aliqui nati in gre-
 cia ex iudeis abidem per antiochum
 dispersis Et alii dicuntur hic greci. et
 similiter illi qui de gentilitate erant
 ad iudaismum conuersi eo qd despicuntur
 in ministerio cotidiano Vidue cap. 2
 exponitur dupliciter una modo quia
 grece mulieres tamqum magis iudeis re-
 pellebantur ab hebreis. non ministrarent
 Alio modo intelligitur iste despectus
 in hoc qd grecis viduis non admimis-
 trabantur ita bene necessaria sicut hebre-
 is Comocantes autem duodecim apostoli
 multitudinem discipulorum. non esse
 bene regibilem per eos in temporalibus
 absqum detrimento spiritualibus.
 Dixerunt non est equum nos dare
 Inquit verbum dei et a predicatores
 verbi domini Nam specialia sunt tem-
 poralibus pponenda Considerate ergo

fratres vnas ex vobis. quas me-
 lius cognoscitis quam extraneos
 et ipsi melius possunt sive modum re-
 gendi multitudinem hanc quam
 extranei boni testimonii a bone fame
 septem hic mis competit septenario
 spiritus sancti qd subditur plenos spu-
 sancto et sapientia quoniam apparere per
 signa exteriora. quos constituimus super
 hoc opus supple administratione tempo-
 ralius nos vero oratione perquam asse-
 ditur in deum et ministerio verbi per
 quod fit descensus ad proximum ad
 modum angelorum in scala iacob ascen-
 densium gen. xxxvii **E**t placuit
 Hic quiter ponitur electio cui dicitur
 Et placuit primo coram multitudine
 quia rationabilis erat et certus Et
 elegerunt stephanum virum plenum
 fide et fidelitate. propter quod tale
 negotium poterat sibi seorsum committi
 Et idem intelligendum est de alijs qd se-
 tam specialiter laudatur tamquam
 primus martyr futurus et antiochum
 advena et de gentilitate conuersum
 ad iudaismum antiochum a decan-
 tiorum natum. hos statuerunt ante
 conspectum aplos. supple illi qui
 eos statuerunt. et orantes supple
 apostoli imposuerunt eis manus.
 aplos ordinando diaconos unde
 et diaconum per imperatores manus
 ordinantur Et verbum domini
 crescebat et effectus predicationis
 verbi dei per multiplicationem crede-
 rit. multa etiam turba sacerdotum
 obediebat fidei propter miracula
 que videbantur manifeste. occulte

tamen erant copiam sicut gama
liel et eadem ratio **¶** Stephani aut
hic contra sanctus lucas psequit
delectis Et primo de stephano 2o
de philippo capitulo viii a philippo
autem prima induas quia primo ita
stephani declaratur virtutis opera
tio Secundo consurgens inde per
secutio ab iis submisit Circa
primum dicit stephanus autem plenus
gratia ad bene operandum et for
titudine ad aduersa tollerandum fa
ciebat prodigia et signa magna
in populo ad unitatem fidei catho
lice confirmandum Surrexerunt
autem quidam de synagoga que
appellabatur libertinorum aregioe
sicut notatur Et dicit glo interli
mari et arenonensi arenone civitate
et alexandrinorum et ab alexandra
metropoli egypti et eorum que erant
aethiopia et asya nomina sunt regi
oni inde quinquorū disputantes
cum stephano fidem catholicam cum
verbis quantum poterat impug
nando et non poterant resistere
sapientie et spiritui qui loquebatur
Secundum quod promiserat saluator di
cens luce xxi Ego dabo vobis et
sapientiam tuam non poterunt re
sistere et contradicere omnes aduersarij
vestri **¶** Tunc submisit Hic
contra ponitur oratione persecutio
ut qui ratione vel scriptura stephanus
resistere non poterant violentia
superioris appareret Et primo ponit
opius stephani persecutio singularis
Secundo generalis in principio octavi

capituli Prima adhuc interres Quia
primo ponitur stephani accusatio fal
sa Secundo eius responsio vera in
principio septimi capitulo 3o lapidatus
eius in iusta versus fine capitulo
audientes autem Circa primum dicit
tunc submisit vitas et submisit
formam et fraudulentum de testimo
nio contra stephanum ferendo qui di
cerent se audisse eum dicentem verba
blasphemie in moysen et deum et
contra moysen et deum blasphemus
autem in lege precipitur lapidari leui
tici xxxiii Commoverunt itaque ple
bem et quosdam communi et seniores
et maiores apoli et scribas et legis
doctores et concurrentes rapuerunt
eum quasi furia moti et non ratione
Et statuerunt falsos testes dicentes
homo iste ait Non nominant eum
apoli nomine ex contemptu et superbia
Non cessat loqui ait qui dicit quod
primum blasphemus sed etiam blas
phemus assuetus Hic destruit
locum asini et mutabitur **¶** Vide
quod non dixerunt falsum qui populus
dixit de templo mathei xxviii Quod
non remanet lapis super lapidem
qui non destruerit et de iudicio
traditioni moysi Iohannis iii Verum
hora in qua nec in monte hie
nec in ierosolimis adorabitis pa
trem sed veri adoratores erunt qui
adorabunt patrem in spiritu et veritate
in quo significabat totum corpo
ralem legem cultum in spiritualem gmu
tandum **¶** Ad primum dicendum quod populus
non dixit se templum de struere
sed predictum esse destruedum Sic

factum e p romanos anno poly apas-
 sione xpi Si autem obicit qd ro-
 manam non destruxerunt nisi a vir-
 tute dei et sic opus ai pr deus
 destruxit non videlicet qd tes-
 tes non loquebantur de huius inquit deo
 cu eius deitatem negarent et hanc
 puru fuisse dicunt et sic loqbat nepus
 marcomis hic v contempribilis h amo
Quod secundu similiter dicendu q tradi-
 ciones illas non dicit se mutatas sed
 q essent gmutande duto mo Et licet
 hoc fecit inquam deus hoc tamen
 modo non loquebantur testes ut dictu
 e Sciendu tamen de hac mutaco q
 non fuit ubi mutatio de contrariis
 contrariis qd sed de imperfecto ad per-
 fectum quia cultus noue legis est
 multo perfectior qua veteris Sicut
 diffise fuit ostensum an principio epe
 ad hebreos qd per quod dicitur huius
 Nichil ad pfectu adduxit lex q
 aut p mutatu non qd destruit
 sed magis perficit quia virtualiter
 remanet in quodam meliori qd per
 quod dicit saluator mathi v No
 uem legem solue sed adimplet
 Et inuenies cu animo et volun-
 tate viderunt faciem eius tam-
 p faciem angeli ex quadam pul-
 tudine et claritate sibi diuinitus
 data ad declaracione sue sanctitatis
 et in nocencie ut sic amalicia
 sua retrahentur vel magis redem-
 nabilis reddentur

Dixit autem hic contra po-
 accusati responsio Intra
 quam primo datur respon-
 dendi locus cu dicit Dixit autem pr
 tepe sacerdotu ac Secundo ponit

responsionis actus cu dicit Qui aut-
 it Intra quod sciendu q stephanus fuit
 accusatus de quatuor supple quod lo-
 cutus fuerat contra deum contra moy-
 sen contra templu et contra legem
 ut patet ex predictis qd eo primo exor-
 satus de primo supple de deo Secundo de
 moyse ibi eodem tempore qd de te-
 plo ibi tabernaculi Quato de lege du-
 riter uite De primo aut exorsat per
 hoc q ostendit se cole deum que colue-
 runt sancti patriarche ab eum replias
 coru hostiam usq ad moysem Et diu-
 ditur in duas partes quia recitat p-
 mo hystoria incipiendo ab abraham
 usq ad iacob 2o iacob usq ad moy-
 sen ibi Et iacob qd ma ad huc in duas
 Quia primo recitat hystoria abrahe
 contra promissionem eius 2o ierap-
 sami Et inde ad euidentia dicitur
 sunt hic a pnotada qd per conor-
 diam huius passionis ad ea q dicta s-
 de abraham qd per et iacob qd
 de appuoe dei dicentis abrahe Qui
 deterra tua in Bib em uidet deus
 hoc sibi dixisse Somel ante morte
 patris sui thare Et de hac lo-
 quitur hic stephanus Verumptamen
 illum exortu non fuit executus usq
 post morte patris ut ei obsequiu
 debitum impenderet et hoc de volun-
 tate domini licet non sit expres-
 sum Et iteru somel post morte
 patris Et tunc dedit executu effe-
 tu Et de ista vice fit mentio
 Genes xii Sicut qd h xxi dicit
 Qd opus indie sue resurrectionis dixit
 aplos Sicut misit me pater ita
 mitto vos supple ad predicandam
 et tamen de voluntate eius fuit

operatio retardata. vix post spiritus scti
missionem. Unde indicat ascensum man-
daci fuit replicatum cum tali retardata
Actu pmo accipietis virtute spūs scti
mōas et cūis michi testes scti. Nec
apud repugnat ei qd dicit Genes xxi
Iuybanē Pabi salomōne dicente qd
tūc qd dicitur it adquad pcurat
operatio. fuit ante mōas pūis quod
ē falsum ut dicitur. Sedm 2 d d d d
apud dicit. Circa quod sciendū q me-
sopotamia ē nōmē ciuitatis et regio-
nis siue pūicie sicut babilonia in
libris regū. et paralyppomeno et qd he-
tariū aliquando accipitur p ciuitate ba-
bilon pūise et aliqū p tota pūicia
Unde amplius laus dicitur uidi
babiloniam captiuatū qui tamē sic
vnt indieris regni ciuitatibus
collocati et pūicia frequēter accipit
p nōmē omnis ciuitatis. Ut patet
in multis valde delotis. Et aliquando
p regione. Sicut ad hūc in dicitur. Et
manifeste patet q pūicia ab iara
pūit p pūicia regione uel pūicia
Similiter mesopotamia aliquando
accipitur p ciuitate aram pūise
que hūc nōmē tharram. Et sic
nōmē pūicia. Sicut dicitur fuit
Genes xxiiii. Sed mesopotamia est
nōmē grecū. dicitur ameso. quod ē
mediū et potens quod ē flūiū
q ciuitas illa pūi ē inter duo flu-
ua. Unde gūp xxiiii. Vbi tūc
lato mā hūc mesopotamia in he-
breo hūc in aram flūiū aram
autem ē nōmē pūium. Aliquando
vero hoc nōmē mesopotamia acci-
pitur p tota pūicia circa dicitur

ciuitatem Abraham vero exiens de
caldea cum pūe suo thare pūis in
tra pūit mesopotamia pro ut est
nōmē regionis. qm pūit est
nōmē ciuitatis que alio nōmē
dicit tharram. **¶** Hūc igitur pūissio
exponenda ē hūc. **¶** Omnes fratres
hoc dicit quāntū ad sibi tōmas et
imores. Et patet qm ad semores
audite ciuitatem deus glōie et deus glo-
riosus quem colo et sic non sum blas-
phemus. apparuit patri mō. pūia
ante tūc ē in mesopotamia a mōs
scti terminos mesopotamie regione
pūis quam moraret in tharram. ad
patre suo. et dixit ad illū. exi de-
tra tua. sed quō hoc dicit. quia iam
exierat de caldea in qua natus fuit.
Nam mesopotamia et caldea sūnt
pūicie distinte. Itō dicitur aliqui q
licet exiisset corpore non tamen
mēte. quia pponēbat illū redire.
Sed istud dicitur amphybam genes xxi
Et nō dicitur sicut ibi dicitur fuit
q exire hūc dicitur pūe magis lon-
gane. Et hūc concordat hūc he-
braica genes xxi. Vbi em tūc
mā habet egredē de terra tua et qn
hebreo hūc. **¶** Vade tūc de terra tua qm
dicit pūilitate tua. **¶** Vade longius
de terra tua. quia nachor frater a-
brahe acmōst in mesopotamia.
tūc exiit. et longius abiit de terra
caldeas de qua iam ante exierat
pūditū ē et hūc in tharram.
tūc pūe suo vix ad mortē eius rōne
pūditū ē. **¶** Et inde hūc tūc re-
citatur breuiter hūc abrahe mēta
pūissio dicitur. Et inde post
quam mortuus ē pater eius tūc

Cap
vii

tulerit illum. reuerendo preceptu illud
 Gen de terra tua Sedum quod dictu e
 supra Ut hic genes xxii. Aliquitamē
 dicunt q illud q hic dicit Gen de terra
 et cum dicit per anticipacionē. et q solu
 semel dictu fuit ei supple p mortem
 patris Sed melius concordat lictē q bis
 ut dicitur Et non dedit ei humiditate
 in carē Sed habitauit mētra canaan p
 aduona et peregrinus Ut e contra illud
 q hētur genes xxiii Quod emit a
 grum abethon ethio q hoc non fuit
 ad habitandū uel consilendū sed p sepul
 tura sare Sed repmiser dare illi cā
 et semini eius genes xxiii Commem
 tiam quam conspicias tibi dabo et se
 mini tuo Cum non hērent filii. mo
 dū cū erat natus ysaac nec etiā ys
 mahel Ut patet genes xxvi. lacura
 e autē ei deus Genes xxv Quia cū
 semen eius attola mētra aliena. sup
 mētra p canaan in egipto et seruitu
 ti ea s pibitient et male tractabunt
 affingentes eos. nimis dura seruitute
 post ioseph ut habetur exodi pmo
 annis quadringentis triginta Isti q
 dringenti anni incipendi sunt ana
 tuitate ysaac usq ad exortū filiorū
 isrl de egipto Sicut fuit diffise ostensū
 genes xxv Et potest hic breuē ali
 quid repeti Anatiuitate omī ysaac
 usq ad natiuitatē iacob fluxerunt
 anni sexaginta Genes xxv iacob
 autē erat annis centū triginta qn
 descendit in egiptū cum filiis suis
 Genes xli vii quide usq ad exortū de
 egipto fluxerunt ducenti decem se
 cundū hebreos Quibus siml uict
 hntur anni quadringenti p̄tē m
 quibus semen abrahe attola fuit

mētra aliena Et sic patet q non fuerit
 mafflucō quadringentis annis sed per
 partem minorem illius tempis Et ad
 quadringentis annis non refert ad il
 lud q in mediate p̄mittit Et affliget
 eos nisi per synodochē supple accipiedo
 partem p̄tato Sicut dicitur xps̄t iacuf
 se in sepulcro tribus diebus Et p̄tē re
 fertur ad illud quod ante ponit Et
 semen eius attola mētra aliena. quia tot
 annis habitauit semen abrahe mētra aliē
 ut ostensum e Et post hic corbunt sb
 moysē dicit exodi xxii Et seruent m
 m̄lato isto q fuit impleti tempore io
 sie sub quo q̄tū m̄tāuit m̄tām pro
 missione Et dedit illi testamētū cū
 cisionis Genes xxvii Et iacob hic
 consequenter recitat historiā atompōe
 iacob usq ad moysen Et p̄mo recitat
 historiā tempōis seruitutē p̄cedētis
 Secundo subsequētis i Cum autē iura
 p̄mū dicit Et iacob supple circūdidit
 duodecim patriarchas. filios suos. qui
 dicuntur patriarche a patres princi
 pales a patre et archas q e princeps
 quia ab ipis de nominantur duodecim
 tribus isrl. et patriarche emulantes
 ioseph a m̄udetes ei Genes xxx
 viii Vendiderunt eū in egiptū. e
 odem capitulo Et erat deus cū eo et
 eripuit eū a p̄mo de manibus fra
 trū Volontū cū occide Secundo de
 tysterna ubi posuerunt eū mōitu
 a m̄i fame 3o de carē regis egip
 ti ubi posuit eū magistrū militie
 Gen xli Et dedit ei gratiā et sa
 pientiam in conspectū pharaonis
 ad exponendū eius sompniū de fu
 tura fertilitate et sterilitate terre.
 Venit autem frances ac xliij m̄

sit patres nostros & filios suos. p̄m̄
a p̄ma vice. et in secundo & in secunda
missione cognitus non ē ioseph affi-
tribus suis in solo. In utroque aut
ioseph atter fuit iacob patrem suū eo-
dem capitulo manmabus xxxv. Exodi
p̄mo Gen̄ tñ xlvi dicitur. Omnes
anime domus iacob que egressse egip-
tū fuerē septuaginta sed alii nume-
rantur tantū persone egressse de iacob
actu nate h̄it aut̄ exodi p̄mo nu-
merantur cum illis quibz nepotes
ioseph eo q̄ p̄mebant ad q̄m̄ is-
rahel p̄ter quod septuaginta me-
p̄tes Genes̄ xlvii posuerunt sep-
tuaginta quibz quā interpretatōe se-
quitur hic lucas sanctus. Et de se-
dit hic cōter recitat de p̄sensim
in egyptū dicens. Et descendit iacob
in egyptū et defunctus ē. Genē x-
lvii. et p̄tes m̄ sup̄le duodecī pa-
triarche. de morte vero ioseph in egypto
to h̄it Genes̄ ultimo de morte aliorū
exodi p̄mo. et translati sunt in sythē
in her litta videtur multā nutritata
et distrepere ab eo q̄ h̄it genes̄ xxx-
iii de spelunca quam emit abraham
Et genes̄ xxxiii de agro que emit
iacob a filiis emor p̄ter quod ad
intellectū huius passus p̄ndō q̄
abraham emit illam spelunca ab e-
phron. et hoc et iacob alio agnū a fi-
liis emor patris sythen. Et patet
intextū quod spelunca vero abraham
empta fuit iacob sepultus allic par-
tarius de egypto Genes̄ ultimo In
agro vero que emit iacob et que
dedit ioseph filio suo. Et h̄it gen̄
xlviii. Sepulca fuerūt assa ioseph

allur ap̄ortata de egypto ut habet
ioseph ultimo. De alijs vero pat-
archis non h̄it de scriptura sic̄ ubi
sunt sepulca. Sed ieromimus dicit de se-
paula q̄ ap̄a pertransiit. Et sup̄ in sythē
en et uidit i sepulca duodecim pat-
archarū. Iosephus vero libro annu-
tariū p̄do dicit. Quod fratres ioseph mor-
tū in egypto apostolis suis fuerunt
translati in hebron. et abidem sepulca
Et in hoc videtur magis credendum
dicto ioseph quā ieromimi. quia longo
tempore. fuit ante ieromimū. Et quia
fuit natus in iudea. et certus cognō-
uit am̄ iudee lara. Igitur hic p̄-
missis s̄condim q̄ sanctus lucas h̄
simil recitat duas historias in tria-
te et exponitur sic̄ litta. Et translati
sunt in sythen et p̄ati in sepulca q̄
erat abraham. sup̄le partim h̄it. et
partim sibi. quia de ioseph certū ē q̄
sepultus fuit in sythen. in spelunca
abraham. ut p̄dictū ē. De iacob vero
certū ē q̄ sepultus fuit in hebron.
De alijs vero patriarchis dubiū est.
Ut h̄it hic et ubi sunt sepulca. licet in
probabilis iudicetur q̄ in hebron ut
dictū ē. a filiis emor. illud nō cōiungit
litta in mediate p̄cedit sed antecede-
ti ubi dicitur. Et translati sunt in
sythen. sup̄le emptam. a filiis emor.
per ap̄m iacob ut p̄dictū ē. Et sic
exponit scolastica hystoria. Sed h̄it
exponit cōm̄dat. videt̄ obviare
q̄ sequit̄ filii sythen. Quia genes̄
dicit̄ xxxiii. que iacob emit parte
agri a filiis emor patris sythen. et sic
emor non fuit filius sythen sed p̄-
eius sequedo tamē exponitōne ista
potest̄ faciliter responderi. q̄ idem

homo frequenter habet patrem et fili-
 um eius nomina Sicut dicit karolus co-
 mes valesii bone memoie huius patre
 regem francie . et filium dei gracia nunt
 regnante noie philippum Et sic patet
 dicta de isto emor . q. huius patrem noie
 sythen . De quo fit hic mentio cu dicitur
 a filiis emor filij sythen et filium eius
 dem nomina De quo dicitur genes 20
 xxxiii a filiis emor . patris sythen
 Sed quia copatio dicta videtur multa
 metricata . et quia litta videtur preter
 q. abraham emit precio argenti a fi-
 liis emor **¶** Secundum tamen quidam
 possit dici sine tamen iudicio quod
 emor de quo lucas hic loquitur fuit
 idem cum scot patre effron . et fuit
 bynomy sicut in scriptura multi le-
 guntur bynomy Et sic abraham emit
 a filiis emor quia ab offphran emit
 defiliis eius Et iste emor alio noie
 dicitur scot huius patrem noie sythe
 Ille autem emor de quo fit mentio .
 genes xxxiii huius filium noie sythe
 nec e. niconventionis si ponantur
 eadem nomina duobus nomina huius et ibi
 quia frequenter homines duobus plo-
 cas et temporibus an nomibus conuenit
 Et scdm hanc copatione litta plano
 videtur Sciendum etiam q. sythen
 hic dupliciter accipitur Vno mo. put-
 e. nome civitatis cu dicitur translati
 fuerunt in sythen Alio mo. put-
 e. qui nome hominis cum dicitur filij sythe
¶ Cum autem hic canter recitatur
 hospita pro tempore servitutis filiorum
 israhel in egipto Et primo ponit huius
 fututis occasio cu dicitur Cum autem app-
 quaret tempus promissionis . qua
 confessus fuerat deus abrahe . pro-
 mittens ei semini eius servit

mitia iudee genes 20 Creuit q. litta
 et multiplicatus in egipto exadi primo
 Et ista multiplicatio movit regem e-
 gipti ad affligendum israhel . ut minus
 possent vacare gnarant et multipli-
 cati ut huius ibidem . quo ad usq. rex alius
 surrexit in egipto Dicit enim ioseph q.
 regni sui translati erat ad aliam domum
 Qui non sciebat ioseph . i. beneficia q.
 fecerat ioseph regno egipti . qui circum-
 veniens . i. fraudulenter apprensus gen-
 nem primo servitibus eos diuis labori-
 bus Sed quia per hoc non fuit impe-
 dita populi multiplicatio . precepit obstru-
 ribus . ut imparati hebreos masculos
 necarent Sed quia non fecerunt hoc
 deum timetes . precepit ut masculi
 nati in flumine puerent Exadi primo
 Et hoc q. dicitur Ut exponant in
 fantes etc **¶** Eodem tempore hic cont-
 stephanus se conpat de blaspheemia q.
 moysen ostendens eum q. litta fuisse li-
 beratore Et primo ponit dicitur libe-
 ratione moysi dispositio Secundo ipse
 liberatio **¶** Eodem tempore natus e.
 moyses et fuit gratis deo . q. apparet
 ex hoc . quia deus servavit eum ne pe-
 riret cum alijs pueris in flumine . q.
 nutritus e. tribus mepibus in domo patris
 sui Vidit eum elegante puerum Et id
 quantum patuit servavit eum quo usq.
 q. apparebat periculum mortis non solum
 pueri sed etiam parentum occasione eius
 Et tunc eum comedavit est protectione
 domine ponens eum in flumine inclu-
 sum tunc in nastro vitreo et pueri li-
 nito Exposito autem illo . in flumine
 mo. duto supulit eum filia pharaonis
 et nutrit eum a nutru fecit
 eum sibi in filium . quia adaptavit
 eum Et hec omnia huius exadi 13

Vbi diffusius ea exposui Et videtur e
moyses nomi sapientia egyptiorum que
fit nominantur Quia pmo in egypto in
guit humane sapientie studiu ut hec
pmo mechat Et erat patens muerbis
et opibus que ex hoc patet eius di
spatitio ad liberandum populu de egypto
Cum autem impleverit hic conter destr
bitur eius liberatio Et pmo figuralis de
rundo realis ubi et impletis Circa pmo
dicit Cum autem impleverit eius tempus
quadraginta annorum quod e tempus
vivilis etatis ascendit in tor eius
deo instigante Ut iustaret frs suos
filios isrl qui erant in duna servitute
Et cum vidisset quendam hebreu in iu
riam patientem ab egypto Vidit aut
cum egyptu interficienda Et subdit
ratio timidiat estinabat aut intelli
gere fratres et hebreos quonia deus
per manu ipius daret salutem illis
Jam em dno inspiraverat moysi
q liberatus erat populu per opsu
deservitute egypti Et sic iam erat
constitutus adco tutor et defensor populi
qpter quod non peccavit in duna
illam faciendo Et illa liberatio particu
laris fuit signu et figura liberacionis
gralis per manu totius populi fienda p
manu moysi Sed illi non intellexe
runt Et declarat per factu sequens
cum dicit Sequenti vero die apparuit
illis lingantibus et duobus hebreis
admittit uxambus exodi ij Et reco
tilabat eos Volens eos reducere ad
pacem et amicitia qui aut in iuri
am faciebat inrepatius super hac
cepulit eum et eius monitione et
inrepatone dicens quis te constitu
at principem et quasi dicit Tu vstu

pas f indebitam ptatem Et quo pat
pate non intellexit q moyses cet
tanstitutus adco tutor et liberator populi
et quia in uniashebat aliquos sibi fa
uentes et idem sentientes No supra
dixit pluralit Et illi non intellexit
nu quid interfice me tu dno et Et
sic illud quod erat secretu publicavit
in tantu q venit ad aures pharaonis
Et querebat occidere moysen Et ad pmo
q deo subditur fugit autem moyses
in verbo isto a per publicacione huius
facti ne occideretur Vbi generavit
duos filios manassen et effram de
sophora uxore sua exodi ij **Et ex**
pletis hic conter destruitur moysi
legatio Et deo legacionis impletio
hic eduxit pmo ad huc in duna
quia pmo sanctus lucas facit appoitu
No in fort quoddam correlatu ab huc
moysen Circa pmo pmo destruit
tempus legacionis cum dicit Et ex
pletis annis quadraginta a fuga mo
ysi de egypto apparuit illi in deserto
montis synai angelus Et ad iud
q apparuit illi deus Dicendum qm
vritatem fuit angelus ut hic dicit
Et quia personam dei representabat
et in eius persona loquebat q deo a
liquido deus aliqui angelus nominat
Et dicit gregorius In igne flame ru
bi angeli em apparent hominibus in
torpailibus formatis Et quia tales
apparicoes sunt ad aliquid signandiu
No formantur p dno convenienter
ad illud quod e signandiu p ignem
frequenter in sacra scriptura signat
tribulaco purgans etas pmo In igne
em pbatur aur et argenti et hoies
acceptabiles in camino humilacionis

Apert quod angelus apparuit in spe
 ignis ardentis sed non comburentis. Ad
 signandū q̄ populo isrl' m̄tribuloē
 egypti non confirmetur. sed purgaretur
 et purgatus liberaretur. Moyses autē
 videns admiratus ē supple q̄ ignis
 ardens non comburebat rubū. qui de
 facti ē combustibilis. Et accedete illo
 ut consideraret magis de q̄e facta ē
 vox dñi. r̄ angeli loquentis imperiū
 dei. Ego sum deus patrum vestrorū
 qui coluerunt me. ceteris gentibus ad
 idolatram declinantibus. tremefactū
 moyses apert diuinam reuerentiam.
 Solue calciameta pedū tuorū. quos
 em erat antiquorū et specialiter hebre-
 orū. non ingredi loca sancta pedi-
 bus calcatis. Unde et paratē adbur-
 tenent hinc modū quia non ingredi-
 untur locū diuini cultus. nisi disalci-
 atis pedibus. ut a fide dignis intellexi.
 locus em̄ in quo stas terra sancta est.
 Apert apparitionē diuinam ab idem mō
 dū. Videns vidi afflictionē patris mei
 aculo pietatis et p̄ effectū misericordi-
 Sed angelo qui loquebatur. h̄n̄ compe-
 tit descendē et ascendē s̄d̄m̄ mo-
 tu localē eo modo quo motus lo-
 talis competit angelis. Et n̄c̄ n̄c̄
 p̄m̄pte obediendo misit et mitta-
 te in egyptū ad liberandū populum. et
 sic legatio in uita moysi. **Hic**
 moyses hic stephanus infert corre-
 lantū de rebellionē corp̄ dices hinc mo-
 sen quem negauerunt et sicut p̄ditū
 Et ille qui dixit hoc crebum habebat
 complices qui idem dicebant. Vbi
 vel saltem facta apert quod dicitur
 implurimū dicentes Quis te constituit
 et h̄c̄ deus p̄ncipem et redemp-

torem misit quia tū nō erat p̄nci-
 palis in hoc facto. Sed angelus appa-
 rens in persona dei. s̄o p̄ditū cum
 manu angeli. r̄ tū p̄tate ap̄tus. et sic
 moyses erat illi tamq̄ minister ad
 iūctus. Per hanc autē rebellionē cont̄
 moysen intendit stephanus uocare
 iudeos de rebellionē contra x̄pm̄ libe-
 ratorem totius m̄di de seruitute dy-
 aboli. ut exp̄m̄t̄ur infra eadē capi-
 tulo ubi dicitur et occiderunt eos qui
 m̄t̄abant de aduētū iūsti auḡ. n̄c̄
 n̄c̄ p̄ditores et homicidē fuisse. **Hic**
 eduxit hic cont̄ de tribuitur
 impletio legationis in uita moysi. Et
 diuiditur in duas partes. Quia p̄mo
 fit ap̄tū. Secūdo in fertur quoddā
 correlatū ubi Cui noluerunt. Circa
 p̄m̄ū dicitur hic eduxit illos. sicut
 erat sibi in uita faciens signa et
 prodigia in terra egypti. Sicut patet
 ap̄t̄ipio quinto capitulo exodi usq̄
 ad finem x̄vii. Et in mai' rubro ut
 h̄c̄ exodi x̄viii. Et in deserto ut patet
 in libris leuitici iii. et deuteronomo.
 Hic ē moyses. cui credē uos di-
 citis. qui dixit filiis israhel deuter-
 xviii. q̄ph̄tam uobis p̄stitit de q̄
 de factibus uis. quod p̄ncipaliter
 intelligitur de x̄po. ubi ibidem dicitur
 fuit qui descendit s̄d̄m̄ carnem
 de iudeis tamq̄ me ap̄m̄ audiet
 r̄ legislatorem noui testam̄ti s̄c̄
 sine ueris. **Sciendū** tamē q̄
 x̄pm̄ nō dicit q̄ph̄tam. quātū ad
 cognitiōē em̄gnatā. Nam ab
 in stantī concepitōis aīa x̄pi habu-
 it claritāte diuine aīa. Sed
 p̄ tanto dicitur q̄ph̄ta fuisse in

quantum propheta dicitur ille qui amicitiam
remota a magno illorum in quibus habitant
opus autem in passionem suam fuit
ator habitans in hominibus Johanne primo
et denuntiabat transcendencia capacita-
tem intellectus humani et sic dicitur p
pheta. In eodem propheta magnum proce-
dit in nobis et hic est qui fuit in ecclesia
in congregacione hebreorum. cum angelo
qui loquebatur ei in monte syna. datus
ei leges et mandata. Ut patet exodi
xxix. Et deinceps quasi per totum. in
patribus nostris quantum ad deum precepta
decalogi que dedit audiente quito expo-
xx. qui accepit verba vite dare vobis.
Dicitur autem illa precepta verba vite
non quia conferret vitam gratie iusti-
ficantem. Secundum quod dicitur Ps. Mo-
iustificatio homo ex operibus legis iustitiam
que facit digni vita eterna. licet iusti-
tarent scientia pollitica sicut dictum fuit
diffusius super epistolam ad romanos
Et gallathas. Sed dicitur verba vite.
quia seruantes ea non incurbant pe-
nam mortis corporalis que transgres-
sionibus infligebatur sicut dictum fuit
gall. in super illud faciens ea uiuet
in eis. Qui noluerunt. Hic exprobra-
tis infert coridum de rebellionem iudeorum
contra moysen et deum dicens Qui no-
luerunt obedire patres nostris. Sicut patet
in multis locis exodi et libri numerosi.
Et auer si sunt cordibus suis moysen
et ostenderes dissidencia que inde ex-
ierunt dicentes moysi xiiii. quid h
facere uolueris ut educeres nos de egipto
et in pluribus alijs locis simile habet
Et non solum ostenderunt hanc dissi-

centiam ex parte sed etiam uoluntate
reuertendi dicentes. Num xiiii. Conspiciamus
nobis ducem et reitum me-
gyptum. Contra ostendit eos rebelles
fuisse non solum moysi sed etiam deo
cum dicitur. Dicentes ad aaron exodi
xxvii. fac nobis deus qui procedant nos
In hoc enim rebellabant deo qui eos e-
duxerat de egipto. Et etiam moysi eius
ministro. cum subditur. Moyses enim hic
et. Et uoluntate fecerunt quia aaron ad
faciendum coegerunt et amant ei mi-
nistraverunt. Et obtulerunt hostiam simi-
larem que debebat offerre soli deo. Con-
uertit autem eos deus et tradidit a-
roni et tradi permisit demonibus
quater suam malitiam. seruare milicie
celi. Hic non legitur esse factum tem-
pore quo filii israhel fuerunt in deserto
sed postquam intrant terram pro-
missionis. Hanc multos et multipli-
tate fecerunt. Ut patet in libro re-
gum et iudicum et specialiter in quarto
Et primo paluy. sicut scriptum est in libro
quarto superle duodecim qui est omnis
liber. ut declaratum fuit abidem. Num
quid victimas et hoc scribitur amos
quinto. Et refertur quia pars prima
huius auctoritatis ad tempus quo fue-
runt filii israhel in deserto. Ut patet
manifeste. Non tamen per hoc in-
telligendum. quod filii israhel multas vic-
timas seu hostias obtulerunt deo
in deserto. Quia leuitici primo dicitur
expressse. Et in conspectu aaron et
filiorum eius facti fuerunt plures hostie
deo oblate et similiter in dedicatione
tabernaculi. ut habet in libro vii. Sed
hic dicitur quia pauca victimas fu-

erant oblata Unde dicit **S**abi salomo
 super illud mi nono fecerunt filii is-
 rahel phase qz toto tempore quo fio-
 runt in deserto non fecerunt phase n
 illud tantu et tunc erat solemnitas
 pncipalis anni Et preceptu erat ex
 odi xii apam quolibet anno fieri Et
 ideo si fuerit sic fuit amissa in illis q
 draginta annis multo magis sacrificia
 que pncipiebantur fieri in solemnitati-
 bus eodiebus immo solemnibus fuit
 em qd super hoc dispensata adeo qd
 interu motu mibis Sicut et devari-
 tione que genef xvii pncipitur fieri
 octavo die Et tunc omnia fuit qua
 diu plus fuit in deserto ut patet
 iosue v Et suscepit tabernaculu
 meloth it stud refert ad tempus
 iudicu et regnu ut ostensu fuit
 amos v Et patebit in fine huius auc-
 tontatis Et **S**odus dei vii rempham
 et luciferum siue stellam matutnam
 ut dicit hic glosa que pccis stellis
 aplibus adorabatur. ppter eius pale-
 ridmem. figurat et ymagines diuer-
 sas quas fecerit adorare eis et adora-
 dnm eis et transfecimus in babilone
 ppter illud peccatu et transgressionem
 hoc patet qz idolatru de qua loquit
 hic amos qz hec fuit causa captivi-
 tatis iudeor de terra sua Et hec fuit
 pccata p qz ingressu huius tpe Et
 maxime temporibus qz amos aut
 v dicit migrare vos faciam trans-
 danastu et ultra danastu Vel lon-
 gius a tra tra qua danastus Ba-
 bilon aut plus distat audea Nam
 danastus e qz tunc iudea Vel
 stephanus qz fuit in babilone qz to
 regni colima iudei uero decem m

bili translata fuit mita assiriorum
 qz to regnu xviii Et transiit e ad
 illam per danastu Et id ad expmenda
 utramqz captiuitate que inducta fuit
 ppter idolatru amos scripsit Ultra
 danastum Stephanus aut eode spitu
 loquens dixit in babilone **E**t habet
 natulu Consequenter stephanus se ex-
 cusat de blasphemia contra templu
 confitens illud ordmace diuina fuisse
 factu Et pmo loquitur de tabernaculo
 moysi ad eius similitudine quantu ad
 aliqua templum postea fuit factum
 Dicit igitur tabernaculu testimoniu
 fuit cu patribus nris fuit in deser-
 to sicut disposuit sps deus ppter p
 exodi xxxv quod et induerunt
 suspicetes pccu nri cu respiciat cu
 iosue qui erat dux apli. on possessi-
 onem qz genui a mita terram ca-
 nancor. quas expulit deus illud
 em factu fuit magis virtute diua
 quam humana. Nam pmo pccu fuit
 in solo ut hi iosue xviii Et inde
 postea translata mitam philistinoz
 pmo regnu v Et inde reduta in
 terram isrl pmo regnu vi Et
 inde plures translata de loco ad locu
 ppter gverias vsqz iudibus dauid
 qui transfulem iensale urbem dm
 volens ei edificare templu ut hi
 2o regnu vii Sed dms distulit edi-
 ficacione templi vsqz ad tempus sa-
 lomons filij sui Et id dicit Qui
 inuenit gram it Et patet litta us-
 qz ibi Sed non exel pte manam
 factis hntur quia incomphabilis et
 nature spualis hoc aut addidit
 beatus stephanus ad remouendu erro-
 rem aliquoz iudeor estimantiu qz

deus habitaret in templo sicut homo in sua
domo Et hoc quia appellationis quod erat in
templo dei sedes dicebatur sicut dixi plerumque
exodi xxxv Et ad prophetam indicat auctoritas
ysaie huius Celsum michi sedes est hoc
est locutio metaphora ad designandum deum
et patet ubique in celo et in terra Sibi enim
non competuit corpus incarnata Non sub-
ditur Quam domum edificabit michi
supple ad habitandum modo predicto quasi
diceret nullam Sed tantum ad hoc quod
fiat oblatio deo orationum et sacrificiorum ut
dixit salomon tertio regum viii aut quibus
locus requiescit in ecclesia quasi diceret
nullus alius ante quia deus requiescit
in seipso quia per se ipse beatus est
Dura cervix hic contra excusat
se stephanus de blasphemia contra
legem consistendo cum sanctam et
ad eam datam et retorqueo in suos ad
versarios blasphemiam eo quod cum mul-
tipliciter violabant et hoc est quod dicit
dura cervix a obstinata mente et
mancipia cordibus auribus et foribus
et auribus ab blasphemis et detractionibus
vos semper spiritu sancto resistitis
loquuti in moysi et prophetis sicut
patres vestri et patres ex predictis que
prophetas non sunt persecuti pres-
ertim quasi dicit valde pauci Et acci-
derunt eos supple prophetas ut patet
de zacharia filio aovade Sedo palup x
xiiii Et ysaiam ut dictum fuit in prin-
cipio ysaie Et amos ut dicit a cro-
nimo in plago et multis alijs locis
Qui pernicabant de adventu in fine a
populi qui dicit in scriptis anothomasice un-
dicit Pater salomon Quia nisi prophetas
non sunt locuti nisi addico messe

supple principalis. Eiusque vos in predictores
in iuda tractando hominem fustis eius
transmissionem periculis qui accepit lege
indisplicet angelorum quia data fuit per
angelum in persona dei loquente ut pre-
dictum est et non custodistis quia irritum
fecerant mandatum dei propter traditiones
suas ut hic mathi xxv capitulo **A**udie-
tes autem hic ultimo ponitur spiritus
stephanus lapidatio in iusta et secundum
patientiam perfecta et lapidabant **I**n
primis dicitur audientes autem hoc disse-
rabantur cordibus suis quia non habebat
rationem interficendi eum et tamen ab his
non interficere volebant et sic disse-
rabantur interius Quia passio prealens
discrepabat a ratione et predebat detri-
bus sicut canes rabidi **C**um autem cer-
plenus spiritu sancto hic enim plenu-
do fuit augmentata in martirem quod
est actus caritatis perfecte intendens
melius ~~Et quia tales visiones fuit~~ et
fiduciam suam collocaverat vidit glo-
riam dei ad confortationem suam cognita
speciali et ipsam stantem hic dicit
ad affirmandum eius resurrectionem Et
quia tales visiones fuit secundum con-
ventionem eius quod significatur ut
predictum est quod stephanus vidit ipsam
stantem ad signandum quod erat para-
tus ad eius roborationem quia stare
spiritus est adiutis in plura Sed et vos
spiritus iudicantis vel regnantis propter
hic marci ultimo ubi de spiritu reg-
ni christi dicitur sed et ad deos dei et
te video relos apertos etc **D**e condi-
tione huius visionis dicitur in fine
capituli exclamantes autem voce ma-
gna ne audirentur stephanum Verba
Continuerunt aures suas ac si es-

sunt blasphematoria Et impetu fece-
 runt non ratione sed furia moti et ei-
 cientes eum extra civitatem tamquam
 blasphemum et testes deposuerunt vesti-
 menta sua ut expediret et celerius
 eum interficerent. **¶** Et lapidabant h-
 onter ponitur beati stephani perfecta
 patientia Et primo ex eius intentione ad
 deum ubi invocavit et dicente Domine
 ihu suscipe spiritum meum Secundo ex
 benigna condescensione ad proximi ac-
 tum interfectionem apm cu dicitur postea
 autem verbis morando modus cet-
 devotus clamavit voce magna quia
 magis precebat ex magno affectu ad pro-
 xima salutem. Ne statuas illis hoc pec-
 catum. reservando eis pena eterna sed da-
 cis poenitentia. qualibet libris subdi-
 qua nescit quid fecerit. sed non est
 detortum nec in libris correctis Isti a-
 saltem pro magna parte magis fuerunt
 moti passione quam ignorantia Igno-
 rantia etiam multorum causata erat ex-
 precedere mala supple ex odio et invidia
 contra christum ut dicitur et sup tertio cap
 Et tunc hoc dixisset ex feriore caritate
 secundum dicitur salutem secundum deum
 salutem Marti v. Quare per calumpni-
 antibus et persecutoribus eos ad dor-
 miuit in domino. Nam eius anima sancti-
 tissima absorpta fuit in abyssis supne
 claritatis. **¶** Vita primi dubitatur utrum
 visio beati stephani promissa fuit me-
 talis aut ymaginaria vel corporalis
 Et dicitur aliqui quod fuit metalis tantum
 ita quod specialiter gratia fuit concessa
 stephano iude. non solum humanitate
 christi sed etiam deitatem Sicut et paulo
 De quo dicit beatus augustinus ad
 paulinam de videndo deo. quod sibi con-
 cessum fuit videre divinam essentiam

eo quod erat doctor gentium **¶** Et moysi qui
 fuit doctor iudeorum Et hic videtur dicitur
 quidam glo super locum asit quod talis est
 Quidam electus adhuc in hac vita de-
 tonti mundano cordis oculo videre me-
 ruerunt gloriam dei ut hic stephanus
 et paulus ad tertium celum raptus Sed
 hoc dicitur non videtur bene consonare dic-
 tis sanctorum et doctorum qui concorditer di-
 cunt quod talis visio non est concessa alicui
 menta parte vrenti sensibus exterioribus
 nisi homini christo Unde et paulus no-
 dicitur deum sic vidisse nisi in raptu Ab-
 ipse sensibus Stephanus autem non vide-
 tunc fuisse raptus sed magis vrens
 sensibus ut patet loquens iudeis au-
 ditionibus. **¶** Inter quod alii dicunt quod
 fuit visio ymaginaria ita quod in eius y-
 maginacione fuerunt effigies divinitus
 formate ad representandum deum et homines
 christum Sicut ysaie cui ysaia vidit
 dominum sedentem supra solium excelsum
 et seraphim stantia ex utraque parte sic
 abidem fuit plenus declaravit. et mente
 cognovit stephanus significant illius
 representationis Et sic quantum ad hoc
 non solum fuit ymaginaria visio. sed
 etiam cum hoc mentalis sicut fiebat
 prophetis Unde plenus fuit dicitur in
 principio libri psalmorum. et non est
 dubium quod isto modo potuit fieri Sed
 ex modo loquendi scripture videtur quod
 fuit corporalis quia dicitur in raptu.
¶ Item cum stephanus plenus spiritu sancto
 intendens melius vidit gloriam dei
 ita quod aliqui dixerunt quod con-
 silis stephani adeo fuit fortificatus in
 tantum quod vidit alium existentem in celo
 empirico celos acutius visus penetra-
 do Sed hoc non videtur bene dicitur quia
 supponere videtur quod visus fiat ex

mittendo ab oculo et non minus suscipie-
do ab obiecto Quod magis philosophis
libro de sensu et sensato propter quod si
preuidit uidetur probabiliter dicitur. Quod
atropore popi existens in celo fuit in-
mutatus oculus stephani ad uisionem huius-
modi. Nam in potestate eius est quod cor-
pus suum sic uideatur a longe sicut deus
et forte idem est de quolibet alio corpore
glorioso quia totaliter subiectum anime.
Propter quod uidetur quod ad mentem eius pos-
sit in mutare uisionem indifferenter a
longe et tunc sicut in potestate eius est
quod in mutetur uisionem in ipsa uel alia
effigie sicut dicitur de corpore christi glo-
sio luce ultimo. Veritatem uero uidere
non potuit isto modo. Sed sicut in uisi-
one imaginaria format in uirtute
magis uisus a effigie ad represen-
tandum deum ut predictum est. Ita ex hoc
potest dimittere formam ad in muta-
tionem corporalis oculi. sicut suo modo
fit in uisione angelorum. quando appa-
rent incorporeis assumptis. que cor-
poraliter uidentur in angelica effigie
corporalis adeo assumpta. sed formata
potest apertim representare oculo corporali.
Et sic probabiliter absque alia assertionem
potest dici quod sic fuit in uisione ste-
phani mentaliter. tamen cognouit quod
illa effigies non erat opera deitatis nisi
tantum representationem. Et huiusmodi dicitur
concordat littera tunc dicitur ecce uidetis
relas apertas et filium hominis stante
ad dexteram dei. Non sic intelligendo.
quod reli fuerunt diuisi tunc sunt in-
ruptibiles. Sed quia sic clare uidetur
at si nullum est obstaculum inter medium
Unde dicit quedam glossa quod hoc uisio
non fuit facta per resurrectionem clemens

8
torum. et sub clemens hic intelligunt
corpore celestia it *Ca. viii*
Paulus autem postquam de step-
hani persecutione singulis
ecclesie persecutione generalis. Et quia huius-
modi persecutione stephani. So primo fit
ad eum continuatio tunc dicitur Saulus
autem erat consentiens neci eius. et
per consequens peccati participans. Secundu-
m quod dicitur. So. primo. Qui talia agunt
digni sunt non solum qui faciunt ea
sed etiam qui consentiunt facientibus. Et
subditur de persecutione ecclesie tunc dicitur
Ca. viii
facta est autem in illa die a in illo tpe
quia persecutio pluribus diebus dura-
uit. Et omnes discipuli sunt. Secundu-
m quod dixerat saluator mathei 23. Cui
Uos persequetur in ista ciuitate fugite
in aliam. preter apostolos. Ipsi erant prin-
cipales et firmiores propter quod reman-
erunt in persecutione. ne ex figura corpore traheretur
fidem catholicam non hinc firmum funda-
mentum. Consequenter interpretantur beati
stephani sepultura que supra fuerat om-
missa tunc dicitur curauit autem stepha-
num a decore sepelire. In tunc
rati a. timetes deum inter quos ganna-
liel fuit principalis ut habet in legenda de
inuentio corpore sancti stephani. Et
fecerunt planctum magnum super eum.
secundu- morem iudeorum. ut habet in genesi
ultimo de morte iacob et in uis de
morte moysi. Et in multis alijs locis
de morte aaron et male. Et de uero
de morte moysi. Et in multis alijs
locis de morte nobilium personarum. Illi
autem qui sepelirent stephanum erant
tanquam de iudaismo. Et id tenentur
morem patrum. *Ca. viii*
Consequenter reu-
titur lucas ad describendum persecutionem

etiam dicens. Saulus vero deuastabat
 ecclesiam intensam ad nichilum. trahens
 in custodia. et in carcerem non dicitur quod
 interficeret quia sicut dicit glossa Deus
 manus apud presuabat ne sanguis
 nocentis pollueretur. Et quia sicut
 dicit augustinus Deus ad eos omnipotens est
 et bonus. quod de malis elicit bona. Ideo de
 persecutore dicitur. Bonum disseminatorem
 fidei catholice. propter quod subditur. Ipsi
 qui dispersi erant portabant. diuer-
 sas ciuitates. euangelizantes. Verbum
 dei iudeis habitantibus ciuitatibus illis
 ut habet infra. viderimus. **¶** philippus autem
 postquam lucas persecutus est de primo dy-
 acono supple de stephano. Hic contra per-
 sequitur de philippo qui ponitur secundo si-
 pra scripto capitulo. Et diuiditur in duas
 partes. Quia primo ponitur predicatio phi-
 lippus. Secundo comissio sauli capitulo nono.
 Prima adhuc interea quia primo describitur
 sanctus lucas eius predicacione in samaria.
 Secundo ethiopi in uia. angelus autem
 30 in uia maritima ubi philippus autem
 Prima adhuc in duas. Nam ad predica-
 tione philippi primo ponitur multorum
 comissio. Secundo comissio facta
 ubi. Vir autem quidam. Circa primum
 dicitur philippus autem qui cum alijs
 persecutione exierat de ierusalem. de-
 tendens in ciuitate samaria. quia tunc
 regnum fuerat metropolis in regno de-
 com tribu. predicabat illis. **¶** **¶**
 habitantes omnes ibi erant partim iudei
 qui receperant quatuor libros moysi.
 sicut et sadiucei. pretendebant autem
 turbe. his que a philippo dicebantur de
 christo. Unanimiter audientes et reue-
 renter et deuote et fidenter. Et
 uidentes signa que faciebat. et mira-

cula diuine uirtutis. declarantia in tes-
 timonium uirtutis a philippo predicante. mul-
 ti enim illorum qui habebant spiritus inuidiosos
 et qui erant obpressi ademonibus. clamantes
 uoce magna exiebant. supple demones
 et coacti uirtute christi. et nediuntur quod ho-
 fiet uirtute superioris demones. Sicut dicitur
 in libro de paralitico luce xxi. in belzebub
 princeps demaniorum. eicit demonia. Ideo
 subditur alia miracula non sunt facta. u-
 tute diuina. tunc uirtus est curatio palitico
 et claudas subita cum dicitur multi autem
 et facti est ergo gaudium magnum in ci-
 uitate illa. de uirtutis cognoscere et dic-
 tate curate. **¶** Vir autem hic contra
 destruitur omnis comissio facta tunc dicitur
 vir autem quidam erat nomine simon
 committit dicitur ad actibus quod iste fuit
 primo magus qui perca multum respicit
 petro et paulo rome predicantibus.
 Et dicitur quod eius comissio fuit facta.
 Quia et per ad horam uera fuit tunc
 ad uoniam redijt. Qui autem fuerat
 in ciuitate magus. et simon ut dicitur
 aliqui a magnitudine scientie seductus
 sicut et illi qui uenerunt adorare
 christum natum matthei xij. Sed hinc dicitur
 contra dicitur quod subditur seductus
 et contra uiam uirtutis ducens quod
 non est philosophi tunc est christi amare
 uirtutem et dare primo ethiopi. sed est
 christi hominis arte magica contentis. dicitur
 se esse aliquem magnum supple prophetam uel
 christum. Unde et a iohannis in dicitur
 quod samaritani sicut et iudei expecta-
 bant christum. Unde dicitur illa mulier
 samaritana. Scio quod messias uenit
 qui dicitur christus. cum ergo uenit ille
 amittit nobis omnia. Quod subditur
 dicentes hic uirtus dei. Et sic lo-

quintus ap[osto]lus de xpo p[ri]ma cor[inthios] p[ri]mo p[ro]p[ter] dicitur xpm dei virtutem ic Atten-
debant aut[em] cum credentes et p[ro]pter hoc
q[uo]d multo tempore magis p[ro]p[ter] demen-
tasset eos x mentes eor[um] au[er]itate aliam
set. Et quo patet q[uo]d supradictus e[st] magis
a magis artibus in no[m]i[n]e xpi baptiza-
bantur. Har[um] e[st] forma v[er]bat[ur] eccl[esi]a
p[ri]mitiva r[ati]o[n]ibus dicit[ur] sup[er] i[te]m
Tunc symon et i[oseph] cecidit supple-
fite. Vel si vere hoc tantu[m] fuit ad
horam Et tu baptizatus e[st] ad herebat
philippo Et subditur v[er]o videns etia[m]
signa et virtutes maximas fieri ic
Dicitur e[st] ab aliquibus et p[ro]babiliter
q[uo]d ad hoc familiaritate philippi que-
bat ut per hoc consequi posset virtu-
tem seu artem similia faciendi. Unde
et infra dicit[ur] q[uo]d obtulit pecuniam ap[osto]lo
ut per impositione[m] manuum posset da-
re donu[m] spiritus sancti in signo inspi-
li ex quo videtur q[uo]d non videtur fuit
comisus. Vere sed tantu[m] fite. ¶ Cum
audissent de scripta p[re]dicat[i]o[n]e philippi
hic t[ame]n scribitur tolle spiritus p[er]
Ena quod sciend[um] q[uo]d philippus erat
tantu[m] dyaconus p[ro]pter quod licet pos-
set baptizare non tantu[m] manus im-
pone[n]s. nec per t[ame]n donu[m] spiritus s[an]c[t]i
in signo inspi[ritu] dare hoc e[st] p[ro]m[iss]u[m]
ad ap[osto]los. Unde et soli epi qui sunt
successores corp[or]is xpi d. in nouo testa-
m[en]to manus imponit p[ro]pter quod
philippus signavit ap[osto]los ut alii corp[or]is
venirent in similitudinem et supplecent
illud q[uo]d ad eius officiu[m] non spectabat
Et hoc e[st] q[uo]d dicitur Cum audissent a-
postoli ic et patet litta vsq[ue] i[te]m No-
dum e[st] in que[m]da[m] illo[rum] venerat

supple in signo inspi[ritu] venerat. En
immutabiliter sicut et mo[n]i in baptisimo
Sed baptizati tantu[m] erant in no[m]i[n]e ihu
Hec dicit[ur] tantu[m] no[n] e[st] d[et]erminat[i]o huius
in no[m]i[n]e d[omi]ni ihu excludendo alias
duas personas sed magis meo meli-
duntur ut dicit[ur] e[st] supra p[ro]pter quod li-
tantu[m] e[st] magis d[et]erminat[i]o huius. Et
baptizati erant tantu[m] sed non recepe-
rant impositione[m] manuum q[uo]d p[ro]batur
tunc imponebat[ur] ic Cum vidisset
hic t[ame]n ponitur symonis interpa-
tio. Volebat e[st] e[st] e[st] potestate dan-
di sp[iritu]m sanctu[m] intentione[m] huius in de
recipiendi p[ro]pter quod ab ip[s]o nominat[ur]
sz v[er]u[m] symonis quo aliquis emittit
et vendit spiritualia vendit et emit
spiritualia et patet litta vsq[ue] i[te]m No-
tibi pars neq[ue] fors in sermone isto
a[m]har potestate supple ut spiritus s[an]c[t]us
dicitur per impositione[m] manus tue.
Cor e[st] tuu[m] non est rectu[m] cora[m] d[omi]no
virtute e[st] dei reuelantis uidebat
inima sui cordis in felle e[st] amari-
tudinis x in nequicia intentionis
que facit amaritudine[m] culpe et dicit
ad amaritudine[m] ichenne p[ro]m[iss]u[m].
Vas p[ro]m[iss]u[m] ic. Hoc dixit magis dicit[ur]
tunc timore p[ro]ne qua[m] amore gracie
Et illi quidem respicati et locuti v[er]b[is]
b[ea]ti dei ad confirmatione[m] credentiu[m]
redibunt in ierusalem non accipi sed
m[un]ia p[ro] curates p[re]dicando verbu[m]
dei. ¶ Angelus p[ro]p[ter] p[re]dicat[i]o[n]e[m] phi-
lippi m[un]ia h[ic] t[ame]n panit[ur]
eius p[re]dicat[i]o in iuda et hoc ethio-
pi de ierusalem in itram reuertet[ur]
Et diuidit[ur] in duas partes. Quia
p[ri]mo ponitur philippi p[re]dicat[i]o 2o

ethiops comiso? Et dum venit
 ta p̄m̄ dicitur angelus aut̄ d̄m̄ it̄ exade
 contra meidiā. Ethiopia em̄ ē m̄p̄te
 australi respectu ierusalem ad uiam q̄
 dicit̄ ab ierusalem in gazam ierusalem
 em̄ ē in loco altius quam sit illa gaza
 hec ē deserta. gaza em̄ uetus fuit
 om̄no destruita et p̄t̄a alia eiusdem
 nom̄is fuit edificata in alio tamē p̄ti
 Via aut̄ illa transiebat per gazam de
 desertam et non per gazam denouo re
 ditatam et̄o addifferētia illius d̄
 hec ē deserta et ego uir ethiops et̄
 eui nichus per hoc aut̄ q̄ dicit̄ uir de
 signatur eunuchus non ap̄ripone me
 bray genitaliū sed acastitate et honestate
 mox Sedm̄ quod dicit saluator m̄
 xpo Om̄n̄ eunuchi qui se castrauerūt
 p̄pter regnū celoz̄ qui erūt super oēs
 gazas eius Erat em̄ eius thezauri
 rius. Et sic gaza ē h̄c nom̄e appellat̄
 Sup̄ uero ē sp̄s nom̄e eunuchus ex
 tentis m̄t̄a philistinoy ut h̄c p̄o
 regim̄ vi uenerat adorare in ierusa
 lem multi em̄ gentiles ex deuacōe
 uenerūt adorare deū in ierusalem
 ut h̄c ad h̄m̄ xij Sed forte iste
 erat comiso de gentilitate ad iuda
 ism̄ q̄ uidetur ex hoc q̄ subdit̄
 legens q̄ ysaiam ap̄heram sicut
 erat eductus audeis Sicut et multi
 laici ex deuacōe dicit̄ homo rano
 tas in latino quāuis nō intelligat
 eccl̄a patet vsq̄ i tamq̄ om̄s ac
 Quod scribit̄ ysaiē liij Et̄ intelli
 git ad luttam de xpo sicut alidē dif
 fusus fuit dicit̄ quia t̄i uerbo
 nō possēt om̄es ad iudicōes proster
 nere p̄m̄sit se tamē ad arripōne

dicit Et sicut agnū coram se tendente
 obmutescet it̄ quia uerba uiriosa pro m̄
 munijs non reddidit et om̄ falso accusa
 retur coram p̄lato tacuit math̄ xpo
 xviii q̄ humilitate iudicū eius p̄blatū
 ē ysaiē liij. sic habetur de angustia et
 iudicio p̄blatū ē q̄ p̄ alidē fuit ex
 p̄ōitū de angustia sup̄le mortis et de
 iudicio quo ad om̄es decedentes ex d̄ma
 sententia detinebantur in limbo p̄bla
 tū ē p̄potentia sic resurrexerūt Et
 eodem mō exponeda ē hec litt̄a q̄
 humilitate q̄ per mortem quā humiliter
 sustinuit in humanitate assumpta
 philipens p̄do Humiliauit semetip̄m
 factus obediens vsq̄ ad mortē qu
 dicit̄ eius a sententia diuina q̄ p̄ia
 erat inquantū deus p̄blatū ē. Et
 xpo resurgente sancti qui erant in
 limbo detenti inde fuerūt p̄blati
 Genarōne eius quib̄ enarrabit a
 multiplicatōne fidelū qui regenerant̄
 xpo p̄ baptisimū quomam tollēt̄
 deterra uita eius sup̄le p̄ mortem
 Et in hoc reddetur causa multiplica
 tōnis fidelū Secūdu quod dicit̄ qo
 xii Nisi granū fructū cadens in
 ra mortuū fuerit multū fructū affect
 Eccl̄a patet vsq̄ i Et incipiens
 ascriptura ista que de xpo ad luttāz
 ē intelligeda ut declaratū fuit dif
 fusus ysaiē liij. Et dum uent̄
 hic destruitur ap̄us eunuchi uca
 comiso per hoc q̄ baptisimū de
 uote perijt et fideliter suscepit
 et patet litt̄a vsq̄ i Spiritus d̄m̄
 i spiritus sanctus uel angelus q̄
 in scriptura frequenter nominat̄ sp̄s
 per hoc aut̄ q̄ dicit̄ spiritus d̄m̄
 ab solute intelligit̄ spiritus bonū
 Quando aut̄ fit p̄mo de spiritu

maligno expmunt. Sicut patet p-
mo regim qv. Spiritus domini malis
arripiebat paul. rapuit philippum ab
aspectu emmichi ad confirmacione pie
fidei. Per hunc em captu cognovit p-
phetam adeo missum specialiter ad ipm
in formandum de fide et baptizandi
Ideo subditur qbat em per nra suam
de uitatis cognoscere et baptisim suscep-
tione. **¶** Philippus aute hic conter
describitur predicatio philippi in terra
amaritima. Terra em phili sinorum
in quo e azotus claudunt mai medit-
ranco in parte occidentali. et p trise
euangelizabat ciuitatibus cunctis a
iudeis hitanibus malis qui fuerant
dispersi a tempore regis antiochi. Do-
net veniret cesarem que e ciuitas
sup mare mediterraneu sta. sicut p
in descriptioe sic sancte. **¶**

Paulus aute pmissa pdicaco
philippi hic describitur con-
uersio pauli de quo menas far-
ra fuerat breuiter in principio ptece-
dentis capituli. Et dicitur in tres p-
dina pmo describitur eius conuersio
miraculosa. 2o conuasi regnatio i
erat aute. 3o regnati predicatio
contiosai fuit aut. Conuasi aut
quia fuit in actu persequendi xpm a
xpo ipm clauitate excessiua exccitate
corporali et ad toriam psterneute
auate sensibili cu uocante ppter qd
hec conuasio fuit miraculosa. et ea
solempnizat em. Non sic aute con-
uersionem alioz que fit tanad per
amplabile gram pmo igit pntur p-
secutionis actus tunc dicitur paulus
adhuc pprans. i. qd uehementi spiritu
ignem persecutionis attendens in se

et in alijs contra etiam inuicem
in uerbis inuicem. et ceteris a. in
bis et flagellis in discipulos domini
i. contra credentes in xpm. qui tunc
dicebantur discipuli. quia no di no-
minabantur xpm ut hi infra xi
Accessit ad primariam sacerdotu no
uocatus sed se ingerens uoluntate
nocendi inflamato. et perijt ab eo
epistolas. ut ex eius auctoritate magis
posset fidelibus nocere. in damasum
ut ibi persequeret credentes sicut
fecerat in hinc. ita patet usq
ibi et subito ubi ponitur eius il-
lustratio et pstratio exccitaco et uo-
cacio cu dicit. Et subito infulsit
eius lux de celo. sicut solet fieri in con-
uersione et fulgore. et cadens in terra
presupore et admiraco. Audiuit
uocem audiri corporis et mentis.
Sancte paulo hic fit duplicaco ad
magis mouendu eius auctoritate qd
me persequeris. in hinc inuicem. q
persequabatur saulus et non xpm
in persona qm. quia iam sedebat
ad pns deo team gloriosus no subdi-
tur dicit e f contra pmissa cal-
titate. a. potentia te incompabile
resistere. 2o subditur. Et tremens
ac stupens decaginta xpm potesta-
te que ante non crederat in celo
regnare. sed magis ut malu ppheta
cu dampnans ee. Domine quid me-
ris face. quasi diceret. ex me pa-
uatis sum t in omnibus obedire.
Et dicit tibi quid te opteat face
non statim perfecte cu dicit
nam sicut in cognoscere naturali
fit processus de imperfecto ad perfectum

Unde et pueri primo vocat
omnes viros .v. patres .et omnes fe-
minas ma. tres p[er]ca distinguit
quod patre ab alijs viris et matre
ab alijs mulieribus ut dicit primo
ph[ilippus] q[ui]a frequenter fit magnitudo
super naturali hoc tamen no[n] p[ro]p[ri]e
ex potentia dei quia posset continuo
monu[m] in franti arudate Stabant
stupesci audientes quidem voce
supple pauli non aut[em] xpi ut h[ic]
infra xxij Et qui mecum erant .
lume quidem viderunt . vocem ei[us]
non audierunt qui loquebat[ur] mecum
Sed quia audiebant paulu[m] dicente[m]
quis es domine . quid me vis facere
et non videbant aliquam persona[m]
cui diceret simonem q[ui]o stabant
stupesci . cetera patent in littera vsq[ue]
q[ui] ibi Et erat tribus diebus non vi-
dens supple nisi corporali videbat
tamen visu mentali quia s[ecundu]m doctores
comu[n]e in illo triduo fuit
raptus vsq[ue] ad tertiu[m] celu[m] . et h[ic]
illam excellente visionem que h[ic]
in Acto xij quam exposui abidem
diffuse . et non manducavit neq[ue]
bibit sustentatus illa visioe p[er]uit
et moyses quadraginta diebus in mo-
te etc. **E**rat aut[em] hic caeter pontificis
pauli consp[er]atio per baptismu[m] ad
quod agendi metit[ur] ananias cu[m] d[icitur]
Erat aut[em] quidam discipulus de iuda
v[er]o ad xpm[us] consp[er]us . p[re]terea et iu-
ta famosus ut h[ic] infra xxv Cetera
patent vsq[ue] i . et queere in domo
inde hospes em pauli vocabatur
iudas tharsensem a de tharso di-

undum Illuc em pater pauli translatus
fuerat de iudea et i[n]traerat impotes-
tate et fama p[er]it dicitur fuit sup[er] p[er]da
thymothei ultimo **E**rat em orat[ur] **E**t
em orato deuoto metus iudai . fuit
aut[em] vsq[ue] ad tertiu[m] celu[m] raptus . et
ex illo rapti gratias deo agebat . et iud[ic]at
in reuelatoe domi n[omi]ni ananiam
n[omi]ne . ita q[uod] reuelato sibi fuit facta
non solum de persona sed etia[m] d[omi]no no-
m[ine] introiit et imponere sibi manus
Hec aut[em] impositio non fuit similis illi
de quo dicit[ur] capitulo p[re]cedenti **Q**ue per
positioe manus ap[osto]lo[rum] dabatur sp[iritu]s
sanctus in signo sensibili sed erat ad
curatoe[m] corporalem Sicut de beato
laurentio legitur q[uod] ponebat manus
super cecoru[m] oculos . et illu[m]abantur
Non erat iste ananias ap[osto]lus **R**e-
sp[er]andit aut[em] ananias . se corupando
eo q[uod] paulus erat famosus in p[er]secutioe
credentiu[m] in xpo **V**nde quoniam vas
electiois . a vas specialit[er] electu[m] g[ra]t[ie]
et s[an]cti contentu[m] **U**t portet nome[n]
meu[m] opere et p[re]dicatioe p[er]it pate-
bit in sequentibus huius lib[ri] **E**go q[ui]
ostendebam per effectus quanta oportet
cum p[ro] nom[ine] meo pati diuina
per multas tribulatoes oportet transi-
re ad regnu[m] ut habet[ur] infra . **E**t abiit
ananias ad exequendu[m] domi manda-
tu[m] . et impleto sp[iritu] s[an]cto per aug-
mentu[m] gracie in baptismo **E**t confes-
sim tenderunt ab oculis eius tanq[ua]m
squame s[ic] manile albe et dure . p[er]it
fuit squame p[er]it . que causate fu-
erant in eo alumine expressio ap[osto]li
exortante . et surgens baptizatus

in nomine xpi Et cum accepisset
abim conforatus e duplici conforta-
tione s3 spm et corpore ¶ Fuit autē
hic conter ponit apus saule baptizati
constans pdicatio Et pds cohor surgēs
contra eū persecutio i Cum autē Circa
pnuū dicitur et continuo ingressus pma
gogas pdicabat dnm iestm supple sta-
tim p9 baptismū ex quo patet q dor-
tinam ewangelicam non hūit ab hōie
sed adeo sicut apē dicit galathes ij ..
Stupebant aut omēs it et hoc ex
tanta imitate pulchra per quā attra-
cissim9 fidei catholice persecutor frūb
fuerat constantissim9 eius pdicator
Saulus aut multo magis conualeste-
bat pcedens de bono in melius affir-
mans quomam hic e xpus a q
icpus nazareus e uere xpus m le-
ge et pphetis pmissus q declarabat
per scripturas ueris testamēti quas
pmo dedit agmahēle et p9a mltro
persecutus adeo illustre ¶ Emmauē
hic conter ponitur contra eū perse-
cutio tūm dicitur ¶ Cum autē completeret
dies multi it Notandū autē ad in-
tollectū sequenti Et saulus nō statim
p9 baptismū suū uisit de damasto
in ierusalem sicut apē dicit galath
pmo. Sed p9 abijt in arabiam q
lustrata predicando reuers9 e dama-
stus Deinde p9 annos tres ascendit
in ierusalem unde petrus et mansit
apud eū diebus quidē ¶ Verū autē
persecutio mota contra saulū in
damasto de qua fit hic mentio fuit
facta qm pmo fuit in damasto p9
eius baptismū ¶ Vel quando abide

redijt arabia p . . . lustrata . glo
non determinat . . . uidet tam
magis declinare ad . . . hoc q fuit
qm de arabia redijt in . . . damastū et
hoc rāconabiliter pmo q dicitur hic .
Cum autē impleverentur dies multi it
Ex quo uidetur q non fuit cito post
baptismū eius sed p9ca per magm
tempus supple in reditu de arabia ¶
quia p9 istam persecutiōne in mediate
subditur aduentus eius in ierusalem
tūm dicitur ¶ Cum autē uenisset ieru-
salem it iste uero aduentus fuit p9
reditu eius de arabia in damastū ut
dicitur e hīs dicitis exponatur litta
Cum autē compleverentur dies multi
qui fluxerunt ab baptisate sauli us-
q ad eius reditu in damastū de arabia
Constat ferentur iudei tractando
de morte eius eo q p eū fides xpi ml-
tū conualestebat rursus diebant autē
portas die ac nocte ne ab alijs per-
ciperetur per murū dnm serm-
eū et apē tamq miles storm9 con-
sensit ut ab obsidione liberat9 pro
fide catholica uoluit et efficacius
certaret et ampleto suo cursū mar-
tirū constantirome sustinuit p
nerone ¶ Cum autē uenisset ieru-
salem in mediate p9 dictā euasto-
nem temptauit se iungē discipulis
a . . . et de multis in xpm quia tūc nō
dnm adhuc nominabantur xpian
et omēs timebant eum refugiendo
eius societatem et familiaritatem
et subditur causa ¶ Non recedēs
q eēt discipulus supple xpi uer9
Nam p9 baptismū eius in damas-
to arabiam longe in arabiam

ut predictum est. et sic ignorabant
 facta eius. et per rōnis q̄cēt xpi dis-
 cupulus uerus saltem multi de hoc
 dubitabant. Barnabas autē alijs con-
 stantiōr. quia forte plus alijs audue-
 rat de cōmissione pauli ap̄phōnd illud
 familiaritatem et societatem contulisse
 cum illo. Unde et in fia xiii siml
 vocantur ad apostolatu duxit ad ap̄los
 supple petru et iacobu fratre domi
 Gal p̄mo. et narrauit illis quomo
 in uia uidisset domini supple eūdo
 de ierusalem iudamastru ad capiedū
 credentes in xpm. et quomo iudamastru
 co fiducia egit supple p̄mo et 2o
 ut predictū ē. Et erat tū illis in-
 trans et exiens a hitans tū illis
 quōderim diebus tūc mansit ap̄
 petru. loquebat̄ quoq̄ gentibus a
 gentilibus quorū plures ueniebat
 in ierusalem adorare quibus p̄dicabat
 xpm. Et disputabat tūc grecis q̄si
 erant iudei ingretris tamē nati p̄
 dispersionē iudeoru factam tempore
 regis antiochi. Videtur tamē glō
 dicere q̄ hęc disputatio tūc grecis
 non fuit in ierusalem sed in uia eū-
 do uerpus syriam et ciliciam. Sed
 textus magis ostendit q̄ ierusa-
 lem. q̄o de glōsa q̄ magistralis ē
 parum ē curandū. querelant autē
 de eū quia non poterant resistere
 uerbo eius. Quod tūc cognouisset
 fratres a in xpm credetes duxe-
 runt eū cezarēam. que ē ciuitas
 sita sup̄ mare mediterraneū. et thar-
 sim dimiserunt. per nauigiū
 uuit metharsū que ē ciuitas

alio die. Et tunc quidem per totam iudeam
 et hoc addit ad reddendū causam quare
 fratres poterant sic deduce paulū de ierlm
 usq̄ cesaream. Et ad ostendendū patē ecclē
 reditam in iudea p̄ persecutionē octap̄oc
 sancti stephani motam. Et edificabam
 p̄ multiplicatōne fidelū. que quidē multi-
 plicatō non est tantū in iudea sed etiam in iudeis
 q̄o subdit ambulans in timore dñi. r̄
¶ factū ē autē. Sup̄ius descripta ē p̄di-
 catio euangeliū per petru in ierusalem
 et incidentalit̄ p̄dicatō stephani et
 philippi. et similit̄ causa pauli h̄c
 tōnter reuertitur. lucas. ad p̄cipale p̄ci-
 p̄tū supple ad desribendū publicatōne
 euangeliū p̄petru. et hoc contra ierlm
 iudeis tamen. Et diuidit̄ in duas partes
 p̄d̄m dno miracula per petru facta. ad
 que credidit multitudo magna. Sedm
 ponitur i in ioyape. Circa p̄m̄ dicit̄
 factū ē autē. ut petrus detransiret
 om̄nes supple in xpm credetes in
 diuersis locis iudee hitantes. ad quos
 confirmatōne in fide di miserat. pe-
 trus tamē pastor bonus deponeret
 ad sanctos a credentes in xpm qui
 sunt sanctificati p̄ baptisimū. q̄ hita-
 bar iudee nomē ē ciuitatis que
 autē ab hominē quondam nonnē
 enam ex p̄mit nomē eius ad ma-
 iorem historice certificationē. ab am̄
 orto iacentē in grabato. qui erat pa-
 liticus. et tūc confirmatōne di-
 uinitate et eius mirabilitate se-
 quens curatio subita mirabilior de-
 claratur tūc subdit̄ surge et
 sterne te quasi dicit̄ decreto nō
 indigebis leuante te de lecto. nec

parante ē lectum. sed ista potis per
te fieri. Et continuo surrexit. Virtute
populi in finita. Et viderunt eū omnes
qui habitabant iudee et saronē subito
perfecte curati. que cognouerant in
firmitate longa et mirabili detentū
qui conuēsi sunt ad domū petri decla
rante eis virtute et diuinitate. **Q**ui
in ysaie hic ponit scdm mira
culū de suscitacōe mortue cui dicit
In ysaie autē fuit quidam discipula.
a credens in xpm ut predictū ē. noie
tabita sic vocabatur in hebreo qm
pretata dicitur dora. et hoc in greco
sermone in quo scripsit lucas hinc li
bri et cōtinūq. nōie in hebreo latino
hēat eandem interpretacōe supplem
pca uel danula cetera patent in
tra. **C**ōsp. Ne pigritis omne cos
p. ad nos. sperabant em̄ cam respic
tū per orōnem petri. sicut et factū
fuit. et dixerūt illi in tonitruū. **V**
erat firmus pōm̄ et aruū p̄termit
ōnes corde flentes ut mouerent
petrū ad pietate et deprecandū dnm̄ q.
p̄sistatōe defuncte. et ostendentes tu
m̄tas et vestes quas faciebat illis.
doras. Dicunt aliqui q. ap̄a multū la
borauerat in consuecōis pauperum
vestibus. Sed quoniam consuecō
madit cō. Et tōmē sup̄ dicit q. car
plena opibus bonis et elemosinis. **I**
melius exponitur. quas faciebat. a
fici faciebat de suis sumptibus qm̄
ad p̄am̄ et futuram. ceteris omnibus
foras. **V**t in ope miraculoso clarone
vitaret et ut deū secretus et effi
caciū exoraret. Petrus panone
genua in tra orauit deuote deū.

quo usq. intellexit se aud. exauditu
Et conuēsi ad corpus ex aie dixit. **T**
populi virtute thabita surge a somno
mortis. At illa appenit oculos et vi
p̄o petro restidit. exortōis duo op̄a
uite supplemendo et p̄o ap̄am̄ moue
do. **D**ans autē illi manū excoit cam
et sic apparuit perfecte curia. et cre
diderunt multi in dno. videntes v̄
tutem populi in hoc facto. **R**

Ut autē quidam s̄ postq.
suis lucas descripsit publi
tationē euangelij. **Q**uēru in
ter iudeos hic cōter adom facit
de predicacōe petri inter gentiles. **E**t
diuiditur in duas partes. Quia p̄mo
describitur hec predicacō. **Q**o subdi
petri persecucō capitulo xii p̄a
in duas in partem p̄ncipale et in
tidontalem capitulo xi ibi. **E**t alii q.
dam p̄ma ad huc in duas. Quia p̄o
p̄dicacōe petri describitur cōsuecō
romelii et plurimi aliorū. **Q**o cōho
ontur disceptacō iudeorū capitulo xi
p̄ma ad huc interes quā p̄mo ponit
appariō angeli. **S**ecundo exortacō pet
abi. **E**t tū descendisset angelus. **Q**o
cōsuecō romelii. **A**pparens autē. **T**ra
p̄m̄ sciendū q. apparitōes angelice
fuit illis qui merentur ex bonitate
vite. **E**t tō p̄mo ponit cōsuecō
tus tū dicitur. **V**ir autem quidā
p̄r dicitur atorpis virtute et mēt
erat masarea que erat ciuitas for
tis costū. Nam erat sup̄ mare me
ditaneū. et etiā ex fortitudine mi
rorū p̄pter quod in habitant. mli
tes romani p̄terre custodia que
romaniis erat subiecta. **C**enturio a
hūc centū milites sub se rohorat.

que dicitur Italica. Erant enim mili-
tes de ytalica. cuius caput e roma et sic
uidebantur esse de ytalica. militi-
bus ad terre custodiam deputatis. reli-
giosus autem deus colendo sicut et multi
alii gentiles. legem moysi non habentes
et timens deum offensas eius cavendo
cum omni domo sua. quam sic erudierat
faciens multas elemosinas plebi et
pauperibus iudeis. et deprecans dominum pro
et omnibus temporibus ad hoc factis apte
ut eam diriget in viam salutis. Et hoc
loco dicitur doctoris comitatus. Quod quibus
paganis comitatus se ad deprecandum
primam causam eius per se ipsum non
potest habere aliquam noticiam rogando
ut dirigat eum ad suam salutem et
ut cavat a peccatis. deus revelabit
sibi de fide catholica quantum necessarium
est ad salutem. Vel mittet sibi doctorem
Et sic dicitur hic secundo ponitur ange-
li apparitio cum dicitur Quod dicitur an-
geli apparitio. quia angelus apparuit
sibi in corpore assumpto ut patet ex
hoc quod dicitur hic angelum dei intue-
nte ad se et dicens sibi. Voce sensi-
bili Corneli. in hac operatur eius
attentione. et ille intuens cum timore
correptus propter fulgorem in solium
precedente de cultu angeli. Dixit
quis es domine. et videbat eum ma-
ior homine. Dixit autem illi orationes
tue et. Non respondit autem ei quis
esset. sed quid cornelio civile foret.
Unde videtur fuisse angelus custo-
die cornelii deputatus orationes tue
et elemosine tue et. et sunt coram
deo accepte propter quod prouidit et
de salutis tue doctorem. Non sibi dicitur

Et nunc mitte et et patet hanc usque
ibi. Et cum discessisset hic comiter
describitur oratio petri. Et secundo eius
receptio in domo cornelii. ibi altera autem
die prima diuiditur in duas. Quia primo
ponitur miraculum missio. Quod deus reue-
lato ibi postera autem. Intra primum diem
Et cum descendisset angelus disparedo
ab eo. Nam sicut in potestate angeli est
formare corpus ut appareat sibi. Vel
subito transire quod ad alium locum. Unde
videtur non possit. Vocauit duos domes-
ticos suos. et militem metuetem dominum
de duobus domesticis non exprimit hanc
quod essent timetis dominum. Quia super in
principio istius capituli expressum
erat quod cornelius erat timens deum
cum omni domo sua. sed de isto milite ex-
primitur qui non erat de domo sua. sed
de suis stipendiis in ipsa domo conuebat.
Et hiis qui illi parebant. Erat enim
de illis centum militibus qui erant
subiecti. quibus cum narrasset omnia
ab angelo sibi dicta. Misit illos in
sypphen. ad querendum petrum. Et postea
hic comiter ponitur reuelatio facta
petro. Et diuiditur in duas partes.
Quia primo ponitur petri visio. Quod
explicatio visionis ibi. Et diem in
tra se. Intra primum diem postea autem
die et in medietate sequenti. quia mirum
cornelii recesserunt in die visionis
sibi facte et secunda die conuenit in sypphen
ascendit petrus in superiora. ut in secre-
tus et deuotius oraret ante comest-
tionem. Sicut etiam de beato franco
legitur. Et cum esuriret noluit gustare
orationes tamen premissa ut dicitur et pa-
rantibus autem illis recidit super eum

mentis excessus a raptus a sensibus
exhibitionibus. et uidit visionem synagoga
na telum apertum. sicut fieri solet in
choristatone. et descendens uas quod
dicitur uelud linteum magnum. dicitur
Iud quia totum erat in synagoga
sione. quatuor in mensuris et angulis si
mitti de celo mitram per cordas man
gulis ligatas in quo erant omnia que
drupedia et animalia in munda secundum
legem moysi per que intelligebantur
gentiles. quos iudei ab hominabantur
ut in mundos. nec tamen eis comedebat
per quadrupedia tamen in specialiter
telligebantur. uas per serpentina in
uidie ueneno plenum per uolantia su
perbi que uicia in gentilibus habun
dabant. Et facta est uox ad eum. de celo
Surge petre occide interficiendo uicis
uicia. et manduca. incorporando eos
ecce per fidem et sacramenta. quia tamen
petrus non intellexit. Iohannes respondit
Ab ipse dicitur. quia inquit manduca in omni
comune et in mundo. et tamen per legem
hibiti. que apud iudeos dicebatur in mu
dum. tamen dicebatur. sicut carnes
porcine et huiusmodi. Et uox iterum
tundo ad eum. ad repellendum eius re
pansum. Quia deus purificauit com
mune a in mundo. Ne dixit corpus
eum passus est. non solum pro salute iude
orum sed etiam pro salute gentium pro
quod non sunt reputandi in mundo
similiter per suam passionem euacua
uit legis ceremonialia. sicut supra
declaratum est in principio epistolae ad hebraeos
et in pluribus alijs legibus ad que per
tinet prohibitio ciborum et sic eos pu

rificauit licitos faciendo. Et hic dicitur
Patri moyses in gloza magna super
genesim. Omnis bestia que in munda re
putatur in hoc seculo deus sanctus
et benedictus faciet eam mundam in
futuro sicut primus fecit filius noe
Genesim 9. Omne quod mouetur aut
uiuunt erit uobis in cibum et pre
sens aut seculum uocat uos ad adue
ntum messie futurum autem a tempore
messie et ultra. et eodem modo accipit
Patri salomon et alij doctores hebrei
loquentes de presenti seculo et futuro ho
factum est autem propter ad maiorem expres
sionem. et statim recepit uas
mitram ad signandum que gentiles per
fidem christi habent ingressum ad celestia
sicut et iudei. Et dicitur mitra
se hic contra panem et appellatur in
tellectus dicte uisionis propter quod
dicitur. Et dicitur mitra se hestaret et
et patet littera uosque petro autem co
gitante de uisione. quid significaret
dixit spiritus ei reuelando intellectum
Ecce enim tres querunt te qui sunt
gentiles. surge itaque decoratus et
descende ad eos orauerat enim in super
oibus domus ut super dicitur. Et uade
tunc eis nihil dubitans de communi
do tunc ipse et tunc intellexit petrus
uerbum dei dicentis. Deus purificauit
et intelligendum erat de gentilibus
principaliter et de ceteris lege prohibitis
inter cetera patent exsuper dicitur uos
que in introducens agitur eos rece
pit hospitio communitatis eis exueto
domi. Sequenti autem die surgens.
absque dilacione profectus est in illis obe

dicens dñi mandatis. et quidam
 ex fratribus et credentibus de iudaismo
 ad voppe committunt sunt. Quod ar
 subditur in aliquibus libris. **N**on petrus
 testes sunt. non e detestari ut habet
 in libris eorum. Sed pmo fuit queda
 glosa intellectionis postea tpmu mfi
 ta per ignorantia scriptorū sicut et
 multis alijs locis veteris ac noui testa
 menti. **A**ltera aut die hic conter de
 scribitur receptio petri in dano cor
 nelij cum dicitur. **A**ltera aut die a iustis
 tino recessus petri ab voppe cornelius
 vero expectabat illos. in magno de
 spidio audienti. Verbum cognationis conuoca
 tio suis. ut omnes conter participes gre
 dei obuius veniret ei cornelius. ut
 reciperet eum reuerentius. et prudens ad
 pedes eius adorauit. cum adora
 tione dilie stiebat. em em non ce
 deat sed eius manu. surge et ego ipse
 homo sum. non angelus sicut ille q
 apparuit tibi ppter quod non deeret
 tantam reuerentiam fieri michi. **C**etera
 patent vsqz i nos pms quo abho
 minati ite hic em stiebant per ex
 plentia quia gentiles erant. et m
 iudeos habitabant. Sed michi ostendit
 deus in uisione predicta et eius ex
 positioe neimmem cuiuscuqz nationis
 commine aut in mundu dicitur. **d**e p
 homine. a q non licet alicui homi
 ditere de quocunqz alio q sit in unido
 ppter quod sine dubitaco. alicuius m
 gressus. **N**on acceptus. anobis
 gentilibus. **I**nterogo ergo vos ite
 licet aut audiisset. causam inge
 nerali amicus cornelij tunc ad

hoc magis volebat audire in speciali
 annidus quarta die vsqz ad hanc homi
 cadem em die qua cornelius tura ho
 ram vidit visionem misit micos au
 ditit glosa et secunda die uenerunt
 in voppe que distat acapara per trigi
 ta quatuor milia. **V**t hie in descriptioe
 tre sancte. **3**a vero die petrus recessit
 de voppe et die qita intravit cesarea
 cetera patent ex supradictis vsqz i. **N**ur
 ergo omnes nos in conspectu tuo assu
 mus. parati in magno desidio et
 deuotioe. audire omnia quecuqz tibi
 precepta sunt ad no pma salute
Aperiens autem hic conter de
 scribitur apud cornelij. et corq qui
 cum eo erant commissio et secudo cap
 baptizaco abi ad huc loquere. **C**omi
 sio cap facta e p dicatione petri. **S**o
 dicitur aperiens autem petrus os suu
 dixit incipiens per modu breuis
 probemij auspicia et bonitate. **D**na
Initiate rompei a expmcto qbau
 quia no e personaru acceptor deus
 a disternes inter iudeos et gentiles qn
 tu ad salutem eternam. quia uult oed
 saluos fieri et ad cognicoz uelutatis
Venire pma thi. ij. **S**o subditur
 Sed in omni gente. qui timet eu de
 amando amalo et operatur iustitiaz
 faciendo bonu acceptus e illi. **S**ed
 contra hoc uidetur q ab omibz dor
 tolibz dicitur. **N**ullam antiqua fuisse
 saluati nisi per fidem mediatoris.
 nec per omis gratiam habuisse. que
 facit deo acceptu. quam no hebant
 gentiles. **D**icendū q fides mediatoris
 semper fuit necessaria ad salutem
 non tunc in formis omi tempoe

et omnibus quibus post publicationem eius
euangelii omnes tenentur hanc fidem
explicitam de mediatore. quantum ad arti-
culos incarnationis natiuitatis. et huius
que committitur et etiam omnibus quod omni-
ter credenda. Ante uero declarationem dicitur
populi maiores iudeorum quibus data fuit
lex et prophetiae. De istis facientes me-
tionem tenebantur hanc fidem de medi-
atore nunquam tamen explicitam quam in mo-
uo testamento in quo uitas magis est
elucidata. Quomodo uero iudeorum magis
explicitate et sufficiebat eis ad salute
credere messiam futurum. sicut lex et pro-
phetae nuntiabant in quodam in generali
licet significatione legis et prophetarum non
intelligent in speciali. Ante uero lege
et prophetas in tempore legis et manie
sufficiebat omnibus credere in omni deum
remuneratorem bonorum per modum
alio cogniti. Quod dicitur hebrae. Qui
detestentem oportet credere quia et
inquirentibus se remunerator sit et
in hoc implicitate continetur fides me-
diatoris per que sit remuneratio bo-
norum et puniatio malorum. Secundo
quod dicitur iohannis. Pater omne ui-
dit dedit filio. Et quia gentilibus non
fuit data lex nisi prophetiae talis fides
sufficit eis usque ad publicationem eu-
gelii. Talem autem habuit cornelius et
eius domestici ut satis patet ex textu.
Verbum quod in scriptura per modum prophetis
de misericordia et bonitate diuina hinc
tunc accedit petrus ad prophetam am-
trando christum dicens. Verbum spiritus e-
uangelii in spiritu deus filius israel. primum
amicitias pacem internam gratiam

et supernam gloriam per iesum christum qui
in persona gratia filius israel predicauit
et ne credatur homo prius. Quod subdit
Hic est omnis dominus. et per consensum deus uos
satis. quia inter iudeos habitastis. quod
factum est per consensum iudeam uerbum
a rem significatam. et que sit illa subdit
per iesum ananiam supple. Omissis
ad predicandum salute incipiens aga-
lilea. ubi enim incepit predicare ut
patet luce iij. post baptismum supple
iohannis. quia ante non legitur pub-
lico predicasse. quod predicauit iohannes
et quod in scriptura christi uenturi iohannes
predicauit ut patet ex textu in e-
uangelio. Quomodo enim dicitur in
deus supple iesum in humana natura
spiritu sancto et plenitudine gratiae. et
uirtute moderatae miraculorum
quibus humanitas christi erat in situ-
mentum committit. qui per transiit in
faciendo quantum ad in formatione
languidorum. et sanando omnes quos
ad uabolo. in terra et corpore. quom-
am deus erat in illo plenitudine
gratiae. et per unionem per sanalem
in scriptura uerbi. et nos testes sumus
ac per uisum et auditum credidit
eum in manu festi facti per multa argum-
ta suam resurrectione declaratione
que posita sunt super primo capitulo. Non
omni quilo sed testibus per dicitur a
deo. Secundo et quod dicit diomus
libro celestis ueritatis. Hec est lex
diuinitus instituta. uita que transe-
dunt cognitione naturali primo
superioribus reuidentur et per superiores
aliis manifestentur. sicut patet

in spiritalibus angelis in ordine re-
 rarchico Nam superiores in modum adeo
 alluuntur modis uero a superioribus et
 inferiores amedijs Resurrexerunt autem xpi e
 detranscendentibus Et primo manu fes-
 tatac De qua ydoneitate subdit nob
 qui manducauimus et bibimus cum illo
 p q qua resurrexit amortuus ad de-
 clarandu uitate suae resurrectionis
 ut dicitur e supra primo capitulo Et p-
 cepit nobis predicare eptlo et resifi-
 caui ut hie supra primo capitulo Et p-
 muthi testes ic Quia xpi e qui consti-
 tutus e adeo patre iudex uiuoz et
 mortuoz a iustoz qui uiuunt ante
 gre et iniquoz qui mortui sunt
 culpe qut quod dicit qobis v. pat-
 omne iudiciu dedit filio hinc omnes
 qphete testimoniu perhibent quasi
 dicit non solum testes eius non solum
 sed etiam omnes qphete antiqui dnm
 tus in spirati Qz vniuersi qphete
 non snt locuti nisi addice messe su-
 ple principali mtenae Adhuc
 loquere hic rante ponit cornelij
 et cu eo existentiu baptizatio Et
 pmo per receptione spitus sancti in
 signo sensibili que dicit queda baptiza-
 to capitulo sequenti. et sup pmo cao
 de qua subditur. cecidit spitus sanctus
 at Et stupuerunt existensione fi-
 deles. admirantes q tanta gra da-
 actur gentilibus sicut et iudcis
 muerit p lege et qphetis Cante
 ponitur baptizato in aqua sub voca-
 tione nomis xpi nmi dr Time re-
 pandit petrus ad ~~quasi dicit non~~
 illis qui cu eo uenerant admira-
 tibus Nunquid aqua que phibe

potest ac quasi dicit non. eo quo
 spitus sanctus non distinxit inter-
 nos et apoa. et usit eos baptizati
 nome ihu xpi In hac em forma
 dabatur baptizatio in pntua eclesia
 rontibus dicit supra scdo capitulo. et
 rogant cu rogant cu ut manet
 apud eos aliquot diebus ut plenius in-
 struentur in fide et solidarentur. **XI**
N adicitur aut apli postqua
 descripta e cornelij comissio.
 hic rante ponitur exhorta-
 orta disputatio Circa qua pmo ques-
 tio ponitur Et secundo soluit a qm
 tipiens aut. Circa pmo dicit au-
 dientes apli videntes et fratres a-
 alij fideles cu eis existentes. q erat
 in iuda Cesarea em ad qua ierat
 petrus erat mtra philistinor. qui
 et gentes receperunt uerbu dei sup-
 ple cornelius et amici eius Cum as-
 tendisset aut petrus ierusalem hic
 dicit q ierusalem e in altis sru qua
 resarea que e sup mare mediterraneu
 sta. Disturbabant ad ius illu qui
 erant existensione a comisi deu-
 daismo quare intravit quasi di-
 tant non e licit communitate nob
 cu in iudaeis **¶** Anticipis aut
 hic rante soluitur questio et hor-
 perreudatione petro. qua fuit sibi of-
 tensum neminem debere reputari in-
 nudu et per uerbum spitus sancti
 dicentis. q uet cu gentilibus et con-
 munitate cu eis sine dubitatione
 et patet ltra ex dictis capto seque-
 ti qua repetit e eius q dicit e i
 usq i sicut et nos i unio a. mdie

pentecostes Petordatus sum uerbi
dñi it hoc patet q talis datus sps
santi in signo sensibili dicitur quoda
baptizatio. et in fine concludit petrus
Si ergo eandem gratiam in signo se
nsibili dedit illis in uentate. sicut et
nobis in uentate. qui credimus in dñm
alim popm quasi diceret. circūspice
aut ppriū nihil facit ad hoc sed fi
des ihu xpi. Ego quis enim qui sum
pulus et tuis qui possem phibe deū
supple dare gratiam suam secundum
sui beneplacitū. Quia aut maliquibus
libris subditur Ne daret spiritū san
ctum credentibus in nomine ihu xpi. nō
ē de tyro nec hē in libris correctis
sed fuit quoda in uentate glosa.
per scriptores tēptū in feta hie au
ditis rōnabilibus. et ueris. tam
erunt. ab inuēptōe pet' eius factū
appantes. et glificauerunt deū. gra
tias agendo de hoc q gratia p̄a ex
tenderat ad gentiles. Qd loquitur
Et gentibus penitentia dedit deus
a tempus et latū penitentie ad uen
tam supple eternam consequendam
Et illi hie ē pars in uentate
cedi uidetur in duas secundū duplex
in uentate. Secundū partē i phijs
autem diebus p̄mū aut antides
ē de publicatōe euangelij per fi
deles qui recesserunt de ierusalem p̄
persecutōe ecclesie. in morte stephā
mota. Ut hie sup̄ in principio supra
in principio octauū capituli. Et hoc ē
q dicitur. Et illi quidem qui dispersi
erant. tribulacōe a. p̄pter tribulacōes
que facta fuerat sub stephano a.
in morte eius perambulauerunt.

Usq̄ fenicem. quoda p̄uincia ē
syrie. et cyprum. in p̄ila ē maīs
nota. et antiochiam. ciuitas est
ab antiocho denominata. Nemini
loquētes uerbum euangelij in
solū iudeis. postea tamē locuti sunt
etiam gentibus audientes q petrus
p̄dicauerat cornele et alijs genti
bus. Nō subditur. Erant quoda cecus
et discipulis ierusalem. vni cypri
et tyreni. et de cypro et sicere nati.
Et dicit hie aliqui doctores et sc̄p̄
pbabiliter. Qd isti gentiles fuerunt
conuerti tū p̄mo ad iudaismū deinde
ad xpm. Et dicit subditur. Qui cum
uiderent antiochiam p̄ aliquod
spatiū tempōis ibi manēdo loq̄ban
ad grecos. ~~am̄nates dñm ihu~~ et ad
gentiles. annūtiates dñm ihu. ut
sicut iudei natōe agebat ad conuerti
ōne iudeos. sic isti ex gentilibus nati
ad conuertiōne gentiū. Et erat mag
dñi a. cuius eius in opibz mira
culof. cum eis. ad confirmacōes
sue doctrine eius subditur. effectus tū
dicit. multus q̄ m̄is. et p̄ uenit aut
sermo ad aures eccl̄e q̄ erant ierosp
linitis. eo q apli. erant ibi quibus
significabatur p̄fectus fidei et mise
runt barnaban. usq̄ ad antiochia
ad in formandū plenius credentes
et confirmandū. Qui tū p̄ uenit
et uidisset gratiam dei in multipli
tate fidelū. gauisus ē. Valde.
p̄pter honorom dei et salute xpi.
Et hortabat omnes in p̄p̄o cordis
per manē in dñs. Quia si perseua
uit. usq̄ in finem saluus erit.

marci 90. qui erat vir bonus. per
 virtutes acquisitas. et plenus spiritu
 sancto et fide per in fides. Et appoita
 et multa turba domino quod dicitur
 barnabe ad illam multitudinem que prius
 crederat. perfectus est tharsus. ubi
 paulus ierat. ut dicitur et supra xpo
 videbat enim se non sufficere ad tanta mul-
 titudinem erudiendam et regendam in
 pauli societate et docuerunt turba multa
 que crevit. maduerunt pauli. ita ut cognos-
 cernerentur. primum antiochie discipuli xpi
 am. ante enim credentes in xpm voca-
 bantur tantum discipuli sed tunc repe-
 runt nomina xpi am. xpo. sicut
 platoni a platone. **Q**uibus autem
 diebus hic ponitur secundum madens
 de perniciosa fame future. in dicit
 quibus autem diebus super uenit ab
 ierusalimis propheta antiochia. Tunc
 enim in ecclesia erant multi habentes spiritum
 prophetie. Secundo quod prodixerat
 iohannes propheta. Et allegatur et supra scdo
 capitulo. Et surgens omnis. et in tanta
 multitudine melius audiretur. Et
 nabat per spiritum et denunciabat in spiritu
 prophetico fame magnam et que fra-
 ct. et sic apparuit ecclesie prophetie. Et
 claudis et tempore claudis imperatoris
 Discipuli autem xpi am qui erant
 antiochie put qui per herbari sed in
 suam facultatem non uoluntate. et
 libenter plus fecissent si potuissent
 appropinquare singuli in ministerium mit-
 te humanibus in iudea fratribus et
 in ierusalem illi enim tamquam magis
 religiosi renuntiantes proprietati uendi-
 derant possessiones. ut inde prou-
 deretur communitati ut hinc uisus

fuerant etiam homines mobilibus spo-
 liati in persecutione et mota sunt in mor-
 te stephani. Post quod indigebat
 ab alijs credentibus auxilia maxime
 tempore famis. Quod et fecerunt.
 sui boni propitii adimplendo. mittentes
 ad seniores turam multitudinis hinc
 per manus barnabe et pauli qui
 erant ad hoc fideles et apti ministri.

Eodem aut tempore **¶**
 Postquam supra descripta
 et petri predicatio hic inter-
 pretis incidentibus dicitur descripta
 tantum est orta persecutio. Et diuidit
 in duas partes. Quia primo ponit
 persecutio per. Quod primo aduersa-
 rii. Descendens que prima in duas
 quia primo ponitur persecutio de tra-
 sio. Secundo opera persecutio ab iis que
 tunc apprehendisset. Ad intellectum primi
 sciendum que tres fuerunt herodes
 in iudea de quibus scriptura facit
 mentionem. Primus fuit in iudea rex
 iudee et romani. cuius pater fuit
 herodes. Iste uocatus fuit herodes
 asthalonte. et tempore apud natus
 fuit christus. Ut hinc matth. 2. **¶**
 quod iste occidit in natiuitate. Secundus
 fuit uocatus antipas filius herodis
 asthalonte. non tamen imaginatus
 et iste in quo fuit rex sed thetarcha
 galilee. luce 23. et iste decollauit
 iohannem baptistam. Tandem accusa-
 tus apud imperatorem romanum. iussus
 fuit in exilium apud lugdunum.
 Tercius uocatus fuit herodes agrippa
 filius aristoboli filii herodis astha-
 lonte et fratris herodis antippe.
 et licet iste in principio fuit pauper

tamen postea fauentibus sibi duobus
imperatoribus romanis supple gayo
et claudio fuit eleuatus ad regnum Et
iste deroma ueniens in iudeam. ho-
nori fere valde fuit acceptus a iudeis
quod quod in fauore eorum accidit ia-
cobum fratrem iohannis et in carcerem
iuit petrum apostolum cum adus astolonia
necat pueros Antiqua iohanne agrip-
pa iacobum claudens in carcerem petrum
Et secundum hoc patet sententia huius
partis versus erant aut dies anno-
rum supple quod apprehendit petrum Et
additur hic ad agnandam causam quae
statim non occidit petrum sicut fecerat
de iacobo volebat enim expectare tri-
stium solemnitatis paschalis In qua
iudei septem diebus uersant panibus
azimi **Q**uem tamen apprehendisset por-
ta occasione persecutionis petri hic
conter distribuitur opera persecutorum Et
diuiditur in tres partes Quia pro
panibus eius in carcerem inuoluta
Quod eius liberatio miraculosa. ubi Cum
autem Quod cum sub assuetudine gratia
opera Considerans quod Circa primum
dicit Quem tamen apprehendisset misit
in carcerem ne posset effugere tradens
quod quatuor quatermionibus militum
Dicitur autem quatermionis que habet
quatuor milites sub se. Volens pro
pascha producere eum quod exponere no-
ti ad uoluntate quod adratio aut
fiebatur ut ut populus suum uentum ser-
uaret in uita **C**um autem hic
conter distribuitur liberatio petri mi-
raculosa cum dicitur Cum autem produ-
tus est eum herodes supple de car-
cere ut occideretur in ipsa nocte
mediate precedenti Erat petrus

dormiens inter duos milites et ita
custoditus quod non patebat euasio uia
humana Sed quia deficiente humano
subsidio solet esse aliud diuini Quod subdit
Et ecce angelus domini apparuit ad petrum li-
beratione. et lumine resupersit in hinc
ad eius consolatione percussit quod latera
petri ut excitaret eum a sompno Et
recederunt cathene diuina uirtute ut
angelica sui natura corporalis obedit
ad motum localem propter quod statim po-
tuit illas cathenas dissoluere primum
ut per apertus ad ambulandum. resolu-
erat enim petrus singula sunt ut uersus
posset pedes respirare contra frigidita-
tatem carceris Hoc enim erat sibi licitum
et maxime contra inmensum pericu-
lum Et calcia te caligas tuas Et
autem caliga genus calciamenti non hinc
tibis corrigium super pedes ut dicit
glosa in greco in quo scripsit lucas
hinc sandalia propter quod alii dicit
quod uera littera est calcia te caligas.
galice galoches christi abbat se
uissim uide. fortitudo enim carceris
et diligens custodia fecerat sibi in-
maginatione de euadendi impotencia
propter quod rem gestam sanpium confi-
mabat transpentes aut primum et
secundam custodia supple militum
qui erant appropinquati sompno uel quia
vigilantes atque portus Sicut
in Regum vi dicitur de militibus qui
capere uolebant helisem uenerunt
ad portam ferream illa erat ex-
terior porta carceris que ducit ad ci-
uitatem ex quo uidetur quod carcer il-
le erat extra ciuitatem. sicut fit in
pluribus locis. que uelut aperta est
eis uirtute diuina uel angelica

modo predicto decathenis Et postea
 presserunt coram omni ad maiore pecc
 apparuerunt et continuo distessit an-
 gelus ab eo subito disparendo sicut
 dictum est supra decimo Et petrus ad se
 reuersus ait Tunc enim precepit quod non
 erat sompni sed gesta **C**onsideras
 quod hic contra ponitur restitudo pe-
 tri ad fideles cum dicitur Consideras
 quod supple vbi est et quo diuinitate pos-
 set ne aui studibus inueneretur. no-
 timore passionis ductus sed quia per
 iustitiam angeli intra prolongatione vi-
 te sic fiebat voluntate dei **C**onem
 ad domum maie que non solum erat
 fidelis sed etiam hospiti fidelium pul-
 sante autem eo ad hospiti ianne que clau-
 sa erat donnocte et per fideles por-
 secutione per gaudio supple liberationis
 petri et eius aduentus sed mitro tur-
 rens ut banos nuncios velociter mi-
 tiaret in sanis. quater fortitudine
 enim carceris et tu studiam diligente
 credidit euasionem petri impossibi-
 lem angelus eius est ex hoc loco
 Et ex hoc quod dicitur matthi xxviii
 angeli corp semper videntur facere
 patris dicit concorditer sancti et
 doctores Quod singuli homines hnt
 singulos angelos ad sui custodia de-
 putatos et aliqui apparent in specie
 corp sicut angelus in specie beati am-
 brosi mediolani existens apparuit
 thuroni sepulchra beati martini.
 Et beatus franciscus in motu agens
 apparuit in capite arelatensi **E**t
 obstupuerunt per ammiracione videntes
 petri liberati et ignorantes liberacione
 modum quater quod petrus cepit na-
 rare apm cum dicit amicus aut it

minare iacob et fratribus hec. ut
 reddant gratias deo qui exaudiu-
 coram petitionem pme factam. ut dictum
 est supra. **D**ratio autem fiebat it facta
 aut die in qua erat ordinatum oradi pe-
 tri Erat non parua turbacio inter
 milites quia timebant negligente coram
 imputari. et per rones puniri sicut et
 factum est **V**nde subditur herodes aut
 cum requisisset cum supple petrum. et
 non inuenisset. et porte carceris fu-
 issent inuente aperte. sicut expresse
 dicitur de porta ferrea. iussit eos duci.
 supple martirum tamquam suspectos
 deliberacione petri ut postea puniret
 sed herodes fuit impeditus teleri-
 morte puentis ut hie parte sequenti
Destendens quod hic contra describit
 heradis punio **E**t primo ponit eius
 pena **2**o ponitur duo correlata abi
 verbum domini **V**nta primo dicitur def-
 tendens quod a iudea a ierusalom quod
 est malior situ iudeo interzaram no-
 philippi ut dicitur glosa quod est impro-
 vicia phenicis sicut interzaram pa-
 lestine que antiquitus dicebatur tur-
 ris stratonis. et etiam in canstino pa-
 lestine et phenicis **E**t causa subdit
 cum dicitur Erat autem natus thyrus
 et sodomus de provincia phenicis pro
 quod thyrus coram appropinquavit ut eos
 debellaret et puniret **A**t illi conami-
 nes venerunt ad eum ad placandum
 eum per oblatione emendo. et ut her-
 melius facerent rogauerunt eius in-
 bularum. qui erat ei secretarius ut
 esset huiusmodi negotij mediator et
 pces et subditur causa cum dicitur **E**t
 alerentur regiones illorum ab illo a-
 ab herode **N**on enim tra coram potat

hęc virtualia sufficienti nisi det-
m herodis accepta vel per cam tñs
portata. Statuto autē die. ab hero-
de ut tyris et sydonij eius audiret
sententiam herodes vestitus ves-
te r. in signis regalibus decoratus
ad sui magnificentiā ostendebam
sedit p̄ tribunali magnifice con-
nabatur ad eos loquēs valde ecce-
gre quibus autē clamabat. adulan-
do herodi dei voces et nō hominū
dicebat em̄ q̄ talis eloquentia nō
erat hominū p̄nti. sed deitate hūis
Confestim autē percussit eū ange-
lus dñi vehementi dolore uti ut
dicit iosephus 2o libro antiquita-
co q̄ non dedisset honore deo Con-
siderando q̄llam fragilitatem sed ma-
gis congaudens de hac q̄ angelus
attribuebat sibi dñi honore. et
consumptus a vermibus exspiravit
computrescentibus em̄ intestinis ge-
nerabantur ubi vermes eū intus
torroderes. **¶** Verbum autē hic
ponitur duo correlatiū p̄mū ē de
multiplicatiōe fidei mortuo herode
ip̄ius persecutiōe et patet expe-
ditis. Secundū ē de reditu pauli a
barnabe manothiam expleto mis-
sio q̄ quo venerant ierusalē
ut h̄c in fine capituli p̄cedentis

13
¶ Vant autē **cap. xiii**
Supius descripta publi-
caciō euangeliij facta p̄
p̄dicatiōe petri cum aliquibus m-
tudentibus h̄c cōter describit̄
eadem p̄ publicatiōe pauli. Et
diuiditur in duas partes. Quia p̄
describitur eius ad apostolatū vocatiō

2o huius officij exortio i. **¶** **Cap.**
quidem Circa p̄mū dicit̄ Grant
autē in cetera que erat antiochie aphe-
te demercentes finira perdonū pro-
phetie. ut dicit̄ ē de agabo supra
et plures alij erant similem grām
habentes et doctores, sacram scrip-
turam exponentes per dona sapie-
et sciē et interpretatiōis sermonū in
quibus barnabas ip̄te secundū re-
rommū in libro illustrū cono-
alle qui supra quarto capitulo vo-
tatur ioseph leuitas cyrius gnē.
Et simon qui vocabatur mger ad
differentiam symonis petri. Et lu-
cius tyrenensis r. natus de tyrene
Et manacn qui erat herodis the-
trarche. Ille ē qui dicit̄ ē hero-
des antypas. et decollauit iohāne
baptistam ut dicit̄ ē in p̄nā p̄o cā
~~sequens~~ p̄cedentis. collactancy. r.
decedem lacte nutritus. et paulus de
nius vocatus ad apostolatū p̄mū
paliter agitur ministratibus aut il-
lis dñi in bonis opibus p̄dīm suos
gradus et officia. et iam manibus
ut mens eēt eleuatiō ad diuina
Dixit illis sp̄itus sanctus. Vtrū
autē hoc fuerit. Verbo metali tan-
tū. vel verbo sensibili diuinitis for-
mato. Vel utroq̄ mō. nō hētū
exoptū glosa tamē interlineale
dicit̄. Quod hoc dicit̄ fuit ap̄heus r.
perconē inuēlatōe tū illa glosa
non ē multū autentica. Eggrate
michi barnabam et paulum. et p̄-
redant ad conuersionem gentiū. Cū
em̄ isti duo fuerunt ad apostolatū
vocati in opus ad quod assumpti

eos in opus publicationis ewange-
 lizati alij apli ad huc sunt assumpti
 Tunc ieiunantes et orantes impone-
 tes qz eis manus in more ordina-
 doru. Ut dicit interlinearis glosa.
 Propter quod aliqui expositores dicit
 Quod hic breuiter mutuantur die hys-
 toie. Ita qd illi qui erant antiochie
 acurrerunt et orantes p ipis. et
 tunc miserunt eos in ierusalem ubi e-
 rant apli. ad quas solim pertinebat
 manus imponitio. Sed textus no
 uidetur hic in nre. Propter quod me-
 lius dicitur ut uidetur. Quia iam
 antiochia in qua notabiliter creuit
 ecclesia. Ut dicitur e sup in fine xi.
 capituli ad regnum apud fuerant
 ab aplis aliqui epi ordinati et illuc
 missi et illi imposuerunt barnabe et
 pauli in manus. quod spectat ad of-
 ficiu episcoporu. eo qd sunt pres-
 biteri aploz. xxxi d r in nouo
 testamento. Et apud quidem hic com-
 describitur officij imponitio exequitio
 Et primo ponitur publicatio ewan-
 gelizati in barnaba. Secundo in sy-
 la capitulo xv ibi post aliquot
 dies. Primo diuiditur in tres partes
 quia primo ponitur predicatio sauli
 et barnabe in cypro. 2o in cyro
 xiiii cao. 3o ponitur in uigam p-
 arte questionis de tetramato cao
 xv prima adhuc in duas. quia primo
 ponitur aploz predicatio. 2o uideor
 contradictio d videntes aut prima
 adhuc in duas. quia primo ponit
 aploz predicatio in cypro in sy-
 la. 2o in antiochia ibi. Et tunc appapho
 Circa pnt dicit. Et apud quidem

missi spiritu sancto. ut patet ex dicto
 abierunt seleuciam que e ciuitas edifi-
 cata et denominata a seleuco rege asye
 de quo fit sermo in machab in capitulo
 Et inde nauigauerunt cyprum. que e in
 sylla famosa predicabant uerbu in sy-
 nagogis iudeoz. quia debebat eos de-
 minari uerbum ewangelizati. ut habe
 infra eodem capitulo. Habebant aut et
 iohanne in mini pte supple predicatoris
 et hic e. qui cognominatus e marthas
 in fine pcedentis capituli. In uenerunt
 quidam viri magi. qui sub malicijs
 deteperat pronisilem et quoniam Cui
 nome benesi. sic e in greco et mli-
 bus correctis. et tantu ualeat p-
 filius iesu. Cui erat in pronisile fer-
 gis paulo ab isto imitatu. e nome sau-
 li in paulu. ut tam uer dicitur dor-
 tores. quia fuit pma persona nota-
 bilis que legitur comisa p-
 dicatione sauli. Antiquitus em homines. ex quo
 facto notabili sortiebantur nomina
 noua sicut iohannes filius symonis
 machabei ex uictoria quam hnt do-
 hertano. iohannes hertanis uocatus
 fuit. Ut hnt in scolastica hystoria. Pe-
 si sebat aut alio elymas magus
 Iste e qui uocatus e bariesi. Elymas
 autem interpretatur dei mei mensura
 uel consiliu. Sic em faciebat se vo-
 tari ut creditur amicus dei. querens
 auertere pronisilem aside. ut cu ma-
 gis posset in sua familiaritate tenere
 Saulus autem qui et paulus hic et
 ille qui sub paulus uocabatur et nro
 paulus tunc dicitur. repletus et spiritu
 sancto. Cuius uirtute uidebat ea q
 erant alijs occulta. Intuens in eu

diuit. promittans dei sententiam
plene omni dolo in agilibus. et omni
fallacia incredulibus. fili dyaboli.
per imitatione moribus in imite ois
iusticie ac qui sit et amisse. No
desinis subuerte quantum in te est
uas dñi rectas a fidem et mores.
Ecce manus dñi super te. et eius
condicta et eis teus ut pena re-
spondeat peccato supple teatas cor-
poris recitati tue metis. Et confes-
tum ac in instanti ad ostendendum
q illa teatas non fuit causa na-
turali sed super naturali. Cur q
consul tñi iudisset facti predece
exdina virtute in testimoniu doct-
ne per aplos predicato. credit
agnoscens q deus qui e vitas
ipma non potest ee testis falsi-
tatis ammirans super doctna dei q
cet tante excellencie q con firma-
reut opibus factis dña virtute
Et in apapho hic contra de-
scribitur aplos predicato man-
ochia Circa quam ponit quoda
pambula supple de recessu iohannis
et accessu ad antiochiam Secundo
ponit apā predicato ibi Surgens
aut Circa pñi dicit Et in apa-
pho nauigassent paulus et q tñ
eo erant supple barnabas et io-
hannes Venerunt pergen no-
men est ciuitatis in regno pamp-
hie iohannes aut distredes ab eis
causam autē huius recessus non ex-
pñit repositus non videt fuisse in-
rationalis quia appter apm paulus
iudicauit eū nō ee iterū recipie-
dū in societate corp ut hī infra

200 capitulo illi uero p transentes
pergen uenerunt antiochiam per-
fidie hic dicitur ad diffēciā anti-
ochie et denominare ab antiocho
magno de qua dictū ē in principio huius
capituli et ingressi synagogam die
sabbatorū in quo congregabant ibi
iudei sederunt ad audiendū nō sub-
ditur pō lectionem aut legis et
apphetarū miserunt pñices syna-
goge it. Eo quo patet q corū pre-
dicatio fuit efficacior et hoc q se
non ingresserunt ad predicandū
sed rogati fuerunt. **Surgens autē**
hic tantor ponit apā predicatio
in qua paulus ad corp conuersionē
facit talem rōne Ille deus qui tar-
beneficia patribus antiquis con-
tulerat redemptionē uobis in so-
mine dauid pmissit Sed hanc in-
iesu nazareno impleuit Ego ei ad-
herendū ē tamquā uero redemptū
pñia autē apuōne concedebat
et ad huc concedunt omnes iudei Et
secundam negabant et ad huc ne-
gant Si ergo predit aplos quia
pñio tangit beneficiorū collationē
et benedictionis pmissionē. **20**
eius adimpletionē a huius deus
30 in fert conclusionē intentā i
videte ergo Circa pñi dicit sur-
gens aut paulus. ut melius audi-
ret in tanta multitudine Viri is-
rahelice qui hētis et apphetarū no-
ticiam. et qui timetis deū eius
uitantes offensam hoc em dicit
captando corp benignitā ut
melius accipiat eius exhortatorū
deus plebis asl' elegit pñes

moſ ſupple abraham exaltant
 per ipſum ioseph. Cuius cent. milia
 le in terra egypti. in qua post mor-
 tem ioseph ſubiecti fuerunt ſerui-
 tuti. Ut patet exodi primo. Inbrach
 id exoſe. 4. in ſignis mirabilibus
 eduxit eos exca. ut patet in exodo.
 Et per quadraginta annorum tempus
 moros corp. malos. ſuſtinuit in de-
 ſerto. quia multoties rebellant dno.
 Ut patet in libro exodi et nri.
 Et deſtruens gentes ſeptem ſupp
 Cananeos. Amorreos. Gecas. Je-
 buſeos. Phiſeos. Gergeseos. ethe-
 os. Ut patet in libro ioseph. Sorte
 diſtribuit terram corp. eis. Ut p. 3.
 Ioseph xiiii. quasi. mil. annos ſup-
 ple. a nativitate. iſaie. aqua. uſq.
 ad exitum de egypto. fluxerunt. ann.
 quadraginti. Ut oſtenſum fuit gen-
 ſ. xv. et ſup. vii. et xl. uſq. ad
 greſſum in promiſſionem. et inde p.
 quibus pugnavit ioseph contra ge-
 tes. predictas ante diuſionem. terre.
 Unde dicit ioseph xi. multo. tpe.
 pugnavit ioseph contra reges. aſtas.
 Et p. 9. hoc dedit iudices. ad regnum.
 iſrael. iudicium. primo. uſq. ad ſamuel.
 prophetam. quia fuit. ultimus. iudex.
 Et p. 10. de poſtulatione. regem. primo.
 regni. viii. Et dedit. eis. deus. ſaul. fi-
 lium. tuum. primo. regni. 40. annis. xl.
 in hoc. nro. includitur. tempus. qd.
 ſamuel. ipſum. iudicavit. Quia. ſaul.
 40. annis. tantum. regnavit. Et a-
 mato. illo. qptor. peccata. ſua. ſuſti-
 tavit. eis. dauid. regem. primo. re-
 gni. vi. Tunc. enim. cunctus. caſ.

per ſamuelem. Cui. et. teſtimonium
 perhibens. dixit. in. primo. regni.
 xiii. **H**uius. deus. hic. contra. apſtus.
 declarat. diem. promiſſionis. imple-
 tum. Ad. huc. inducit. ſcripturae.
 teſtificationem. ubi. Et. nas. voluit.
 Antea. p. 11. dicit. huius. ſupple. da-
 uid. deus. ex. ſemine. ſecundum. promiſ-
 ſionem. eduxit. iſrahel. ſaluatorem.
 a. eſſum. Et. enim. fuit. de. ſemine. da-
 uid. patet. machi. primo. hoc. etiam.
 continetur. in. annalibus. iudeorum.
 Intelligendum. tamen. e. xpm. ad. dauid.
 deſendiſſe. ſecundum. corpulentiam. ſub-
 ſtantiam. tantum. et. non. ſecundum. rationem.
 ſeminalem. Quod. autem. iſus. naz. a-
 remis. ſit. ſaluator. ipſi. declarat.
 primo. iudiciorum. iohannis. baptiſte.
 que. fuit. ſic. autentica. q. xpus. ce-
 credebatur. non. ſolum. a. vulgaribus.
 ſed. etiam. a. maioribus. Ut. patet. ioh.
 primo. qd. ſubditur. predicante. ioh.
 denotando. xpm. venturum. de. proximo.
 et. ipſum. oſtendendo. in. digito. dicens.
 Ecce. agnus. dei. in. ioh. primo.
 Baptiſmi. penitentie. ut. iſus. eſ-
 ſet. diſpoſitus. ad. xpm. recipiendum.
 et. ut. baptiſma. iohannis. eſſet. di-
 ſpoſitio. ad. baptiſmum. xpi. que. me-
 arbitratum. eſt. Per. hoc. apparet.
 iohannis. humilitas. et. etiam. uitas.
 Cuius. non. ſum. dignus. calcia. necti.
 pedum. ſolue. r. officium. etiam. ſibi. mi-
 nimam. impende. Non. enim. intelli-
 gitur. per. hoc. q. xpus. calcianus.
 neceſſe. ſed. q. iohanne. in. propor-
 tionabiliter. exceſſit. Hic. enim. magis.
 loquendi. non. ſolum. ad. homines.

sed etiam ad in animam applicatur sic
de vno multo debili comparando ipm
ad vnu optimu dicitur qd no e dignu
illud distalitate signando qd nullus e
motu respectu illius vobis verbi
sz incarnate. salus huius missim e
supple primapali. tu quia in ppa p
iudeis predicauit tu quia in medio
iudeo sz ierusalem operatus e salu-
tem. qd subditur qui em habitant
ierusalem. qntu ad vulgares Et pn-
cipis eius. qntu ad maiores hinc
ignorantes. sicut iesum nazarenu
e xpm veru. Alia tamen fuit ig-
norantia primapu. alia vulgaru
sicut dictu fuit sup tertio capitulo
neutra tamen excusabat atoto vo
aggrauabat. quia predebat ex mali-
tia Et voces phetay. quia de xpo
loquentiu quas sacerdotes et scribe
per inuidiam ex tectati mali inter-
tati sunt et sic qm deciperunt
iudicantes sz iesum morte esse
dignu impleuerunt. phetias de eius
passione predictas. Secundu quod
vsaie l iij. Tantiqz ouis ad occisione
duretur it et in multis alijs phet-
ay dictis. Et nullam causa mortis
in venientes in eo sicut patet ex
euangelio et pylati testimonio pe-
tuerunt apylato ut interficerent eu
per milites apus. Et licet pmo re-
sisterit tamen finali petiti corp ac-
quieuit iudeoy fauore et reuolu
timore. deponetes eu de ligno sz
honi iudei sz ioseph et irodemq
vt hie iohannis 19. Sicut em

scriptura sub vno contextu frequet
transit de bono ad malum et egriso
Sicut ps lxxxvii. Cum occiderent
eos querebant eum agri em non
poterant eu quere Et io tunc dicit
Cum occidet eos intelligitur de obsti-
natis imperis Et quod subditur que-
rebant eum intelligitur de penitentibus
et reuolentibus amalo Et hoc fecit
illu modu exponendi facta scriptura
qui dicit de corpore domi vero et
similato. qut plenus dixi in pmo
genesi. Deus vero suscitauit eu
supple homine xpm qui vobis
e viuens per dies multos supple
quadraginta ut dictu e sup pmo
capitulo. hie qui simul adstendunt
i. apus. qui vobis sunt sunt testes
eius per visum et auditu et opera-
tione miraculoy in noie apus
Et nos hie conter induit facta
scriptura ad suu apitu dicit Et
nos vobis amicitiam ea q ad pces
ntas repmissio facta e. de uerbi
incarnate et eius amouit re-
suscitate. Sicut et in psalmo 20
scriptu. qui ad littam intelligit
de xpo Sicut ibi plenus dictu fuit
filius meus es tu naturalis et
per rone eiusdem substantie. qua
natura diuina non e multiplica-
bilis Alij vero sunt filij adopti-
ui ego hodie genui te a eterna-
liter. Per mitas em ppsens epus
designatur eo q in eternitate n
transit in pntu nec aliquid ex-
pectatur futuris Et sic auctoritate

psalmi declarata e diuinitas xpi
 humanitas vero eius apparuit ad
 sensum inter homines canisando et i
 ca moiendo. **C**onsequenter declarat
 eum resurrexisse ad uitam immorta
 lem iudicans ad hoc auctoritate vni
 uersali. **V**bi em nra translatio hie fecit
 vobiscum pactu sempiternu mias
 dauid fideles translo hox habet q
 dicit Dabo vobis sancta dauid fide
 lia et adimplebo vobis verba dauid
 firma et verissima. Et que sunt illa
 subdit Non dabis sanctu tuu videre
 corruptione ps ps. Quo intelligit
 de corpore xpi sanctissimo q non
 fuit putrefactu. nec memeratu sed
 virtute dmi celatiter resuscitatum
 Sicut dicitur e sup plenus ij cao
 Et q her lita non intelligat de da
 uid sed de xpo. **C**onter ostendit dices
 Dauid em in sua gnaco a in suo tpe
 rim administrasset regnu isrl. **V**o
 luntati dei supple obediens. **Q**ue
 vero deus suscitatu a mortuis su
 ple homo xpus non uidit a no
 passus corruptione. Nam atelo
 rata fuit eius resurrectio et adui
 tam in mortale. **N**otū ergo sit
 vobis absq aliqua dubitaco
 qua per hunc tamqua per salua
 torem. vobis remissio peccoru am
 natiu. facta per eius humanitate
 mortale. et per eius deitate effec
 tiue. quibus non potuistis in lege
 moysi iustificari. **S**ecundu quod de
 hebre. xii qn possibile em e per
 sanguine hyrcoru aut thauroru
 aufferri peccata in hoc supple in

xpo omis qui credit fide formata
 caritate iustificat. **V**nde genes xv
 dicit Credidit deo abraham et repu
 tati e ei ad iustiaz. **V**idete ergo
 hic conter aplis infert conclusioz
 intentam videlicet q non debent
 ee increduli xpo. ne super eos ve
 niat pena et maledictio dicens **V**i
 dete ergo. et diligenter auerte. **N**e
 super veniat vobis quod dictu e
 propheta q e in libro ghetaz dno
 detim abacuk em pmo scdm trans
 latione gram dicitur **A**spirite nige
 tibus et ardete et admiramini
 et stupefite. quia opus factu e in die
 bus vris q nemo credit tu nar
 rabitur. **S**ecundu qd translatioz hox
 quam allegat hic lucas dicit **V**idete
 contemptores dme pmissiois per
 xpm adimplete. et admiramini de
 multitudine mali super vos ven
 tura qd subdit **E**t disperdimini. p
 romanos quia in penam mortis
 xpi destruxerunt ciuitate et te
 plum et qm iudeoz parti occide
 runt captiuauerunt dispergetes
 eu per diuersas partes orbis. **E**t ista
 captiuitas q maxima e et irre
 parabilis fuit figurata p captiuita
 tem babilonicam de qua loquitur
 abacuk p illam tamq p figuram.
 dante intellige captiuitate p ro
 manos factam et tū futuram de
 qua loquitur hic paulus **Q**uia op
 operor in diebus vris supple op
 incarnationis xpi passiois et
 resurrectionis. q non creditis it

licet enim ad predicacione xpi et aplo-
rum plures de iudeis crediderunt. ut
patet ex predictis tamen illi fuerunt
pauci respectu non credentium. Et
in his aut illis supple paulo et bar-
naba rogabant supple principes
synagoge et alio sequenti sabbato lo-
quentur sibi hec verba. **D**ixit ex
positores et glossa videtur in am
y rogantur hic maliciose. Nam enim
moti erant contra barnabam et
paulum eo qd paulus dicebat. Quia lege
moysi non poterant iustificari. Et
no molebant iterum hic audire ex
ore eius. ut sic haberent maiore detra-
sionem eos magis persequedi eos
sicut postea fecerunt. **E**nmqz di-
missa est synagoga. quolibet red-
iit ad domum suam. sicuti sunt multi
iudeos vulgarium xpo credentium. se-
cuti principum synagoge contra aplos
machimanicum. et colentium supple
deum ad uocatum a tanis de gentili-
tate ad iudaismum. Prodebant aplos
ut permanerent in gratia dei a-
firmiter starent in fide xpi. ad qd
erant vocati per gratiam dei. recta
patentur hic. **V**identes autem por-
ta pauli predicacione. hic contra po-
contradictio principum synagoge
cum dicit videntes autem turbas.
fauentes aplos. **R**epleti sunt celo.
et contradicebant his que a paulo
dicebantur. ex more in iudicio. et no
ex caritate amore. **B**laspheantes
dicendo qd erant ipsi seductores.
Tunc constant paulus et barna-
bas post posito timore. **V**obis

oportebat. **P**rimo loqui verbum dei
a. Verbum euangelicum. sed quoniam
repellit illud. **V**itati contradicendo
et indignos nos iudicatis. facta et
no ante que datur a xpo. **E**cce comi-
tum ad gentes. **S**icut hi sup xmo ca-
pitulo miris testes ierusalem et
in omni iudea et samaria. et usqz ad
extremum terre. **E**t marci ultimo. **E**cce
in mundum missi. predicare euang-
elium omni creature. **V**saie xlix qd ad tra-
intelligitur de xpo. **V**t ab iudeo dictum
fuit. posui te in luce gentibus. que
per aplos predicacione deuote rece-
perunt fidem xpi. **V**t ps in salu-
tem usqz ad extremum terre. quia fides
xpi divulgata e. ubiqz etia a sepe
aplos. **S**icut declaratum fuit ps x
viii super illud. **I**n omnes terram
exiit sonus eorum. **A**udientes
autem gentes gaude sunt. de sui
illuminacione et salutis consecutione. **E**t
glorificabant verbum a xpo qui
e verbum patris. et crediderunt
quatenus erant ordinati. supple
ad eo. **T**unc ordinatio non e sustinenda.
Diffeminabat autem verbum domini.
Vritate autem tali modo loquedi eo
qd semen e verbum dei. **V**t dicit
luc xiii. **I**udei autem a principes
synagoge. contumaciter mulieres
religiosas et honestas fauentes
aplos eis administrando necessaria
de bonis suis. et pmos ciuitatis
qui habebant regem communitate
et contumaciter persecutione. **M**undum
moti ut supra dictum e. **E**t illi ex-
russu puluere pedum. **S**icut dicitur

saluator marthi xpi Et hoc inter-
 mii ppiis laboris ad conversionem infidelium
 et obstinationis recipere verbum dei
 nolentium venerunt et tunc sicut
 dixerat saluator marthi in capitulo
 Cum vos persecuti fuerint in una
 civitate fugite in aliam non timore
 supplicij sed amore publicationis ewa-
 gelij Discipuli q̄ et credentes in xpm
 replebantur gaudio de cognitione
 civitatis et a spectate salutis et spiritu
 sancto a quo huiusmodi gaudium causatur
Factum est autem **Capitulum xiiii**
 Descripta predicatioe apolorum
 in cypro et antiochia Hic
 contra ponitur corpus predicatioe in
 yramia et quibusdam alijs locis p̄
 p̄mque Et primo circa hoc ponitur pro-
 gressus ad predicandum Quod regressus
 ad confirmandum ibi Cumq̄ ewangeli-
 zasset Circa p̄m dicitur corpus predi-
 catioe in tribus civitatibus Et p̄ma
 fuit yramia De qua dicitur factum est
 autem in cypro ut simul s̄ paulus
 et barnabas intrarent synagoga
 iudeorum ubi conmonerant et magis
 diebus sabbatorum et loquerentur eis
 verbum ewangelicū Et contra p̄
 dicit lucas huius predicatioe effectum
 Ita ut crederet iudeorum et grecorum
 multitudo Et dicitur hic greci s̄dm
 aliquos iudei in grecia nati sed
 ad iudaismum conversi qui vero in-
 creduli fuerunt iudei supple na-
 tione q̄m em magis contradicebat
 ewangelice veritati aduersus fratres
 et aduersus credentes in xpm vel ad-
 versus paulum et barnabam Cui

opposito magis videtur sequens
 litta concordare fiducialiter agentes
 in dno humiliter timore postposito
 Et subditur causa testimonij peti-
 bente supple dno verbo gratie p̄
 et verbo ewangelico quia gratia et
 veritas per xpm facta est iohannis
 p̄mo Et subditur testificandi modus
 cum dicitur Dantes signa et prodigia
 facti per manus s̄ apolorum Cetera
 patent **¶** Cum autem hic secundo
 ponitur publicatio ewangelij pauli
 in locis lycione Et dividitur in qua-
 tuor partes Quia p̄mo describitur
 hec predicatio Secundo predicatioe
 confirmatio ibi Et quidam vir
 q̄ erroris remota ibi turbe autem
 Et quarto in surgens persecutio et
 super venerunt autem Circa p̄m
 dicitur Cui autem factus est impetus
 et quia non mouebantur contra aplos
 tunc sed passione inuidie et ire Con-
 siverunt ad civitates lycione in
 verbum xpi allegatum capitulo
 precedenti et i ewangelizantes e-
 rant officium in nuntium sibi dilige-
 tor exequentes **¶** Et quidam vir
 Hic contra ponitur dicte predica-
 tioe confirmatio Populus mira-
 culosum Hoc enim modo confirmat
 illa que transcendunt intellectum
 humanum cuiusmodi sunt ea que
 sunt fidei cum dicitur Et quidam
 vir notus quoniam ad personam et in-
 firmitatis mirabilitate Hic au-
 dicit paulus loquere et credidit
 qui s̄ paulus miratus est. v̄ p̄

corporali et mentali. **q**o subdit. Et
uidens quia fidem habet. fides em
oat. Corporalibus uidei non potest
ut saluus fieret. mente et corpore
dixit magna uoce. ut magis atte
deret miraculu ad honorem dñi.
Surge super pedes tuos rectus tota
omnibus astantibus. et exiuit a
agiliter surrexit. et ambulabat ad
deklaracione subite et perfecte cura
tionis. **T**urbe aut hinc conter po
erroris remocio. Quia pmo destitit
Quod remouetur? Quod v. Circa p
mi dicitur Turbe aut idolatrie
dedite. nunc audissent q fecerat
paulus. credentes hoc eu fuisse q
pria uirtute. leuauerunt uocem
suam locaconte a qpo ydiomate
dicentes dii similes facti homibz
descenderunt ad nos. Credebant
em eas de celo descendisse in hna
effigie. Et uocabant barnabam po
nem. eo q uidebat semor etate
paulu uero mercanti. quoniam
ipe erat dno uerbi. r qpones edi
ficacionis uerbum. ut patet in
textu. mercurius em dicit fuisse
eloquentissimz. Et ppter hanc ex
tellenria dicebat agentilibz deo
eloquecie et q eam daret homibz
sacerdos. q romis. r eius cultui de
putatus. thauros ad ymolandit. et
coronas ad templu ornandit. Sic
dicit pmo math iij. Ornauit
faciem templi coronis aureis. cu
qplis uolebat sacrificae barnabo
et paulo. **Q**uod v. Hinc con

dictus error remouet per aplos
facto et uerbo apm detestantes. **q**o
dicit. Contempsit turmas in signu
dolais eo q homines uolebant eis
impende honore diuini. que exhi
bere et recipere erat nephandu. **q**o
subditur. Dicentes aut quid hic fa
turus a facie uoltris. quod e blasphe
mationu dñe maiestatis. **E**t nos
mortales sumus. et non dii. **A**mi
tantes uobis ab hys uanis sup
ple recede que dicitur uana. quia
nulla uitas aut utilitas e in y
dolata sed magis dampnabilitas
maxima conuerti ad deū. uuu a
qui e opa uita per essencia. **E**t
dicitur hinc ad distinctione corp. q
sunt mortui et erronee putant
dij ut iupiter mercurius et huius
qui fecit celum et tra. et recando
de nichilo sua potentia in finita.
qui in pteitis gnacionibus. **U**nde
ad publicatione euangelij dñi p
omnes gentes a gentiles ingredi
uas suas a agere secundu liber
tatem arbitrij. quia non dedit eis
legem reuigentem et qphetas sic
dedit iudeis. **E**t quidem non sine
testimonio semetipm reliquit sup
ple ostende se eo uouit deū omni
gentiu sed ostendit hoc testificat
per multiplicem effectū. **q**o subdit.
Benefacione de celo dans pluuas
et. **U**nde et philosophi incoe na
turali ex effectibz sumptis multi
pliciter pbant unitatem dei. **U**t
patet xij. methate et in pluuibus

alios locos. Vix sedauerunt turbas
 propter puritatem eas ad idolatram. **Q**
 Superuenerunt hic contra ponit
 contra paulum persecutio cum dicit
 Superuenerunt autem quidam aban-
 tiochia que e in regione per sidie
 uel per syde. Et ysaia ubi predi-
 cauerat paulus ut patet in huius
 principio. Et peruersis turbas et de fa-
 mili mouerunt ad malum. lapidantes pau-
 lum extra ciuitatem traxerunt. ta-
 quam uile cadauer indignum sepulchro
 sed ab auiibus et bestijs laterandum. Cir-
 cumstantes autem cum discipulis ne
 periretur ad hoc nimis iudeis sur-
 gens intrauit ciuitatem. Aff. listram
 adeo curatus. quod patet ex eo q
 subditur et postera die profectus est
 in derbon. Non enim carnis uirtute
 per ditam lapidationem posset ita trans-
 ire in aliam ciuitatem. **Quia** eua-
 gelissent hic contra describitur a
 postolorum regressus ad confirmandum
 illos qui crediderant in christum et patz
 lita usq. Et antiochiam que e
 in regione per sidie confirmantes
 animas discipulorum in molibus et
 fide et dicentes Quoniam puritas
 tribulationes et quasi dicant non
 debent uos retrahere persecutores
 et mala temporalia sine quibus no
 habetur bona celestia. et eterna q
 temporalibus bonis sunt incompati-
 bilia meliora. Et cum conuissent
 illis per singulas ecclesias presbiteros
 et nomine presbiterorum hic intelliguntur
 etiam alij ecclesie ministri ut

epi dyarom et huiusmodi. Et tunc
 orassent cum ieiuniis. quia per
 ieiunium caro refrenatur et per orationem
 mens in deum eleuatur comedauerunt
 eas domino sine eius custodia speciali
 non possunt perseverare in bono per
 centesimo octesimo septimo. Nisi dominus
 custodierit ciuitatem et. Et loquentes
 dominum uerbum in pergen que e ciuitas
 in regione pamphile. descendit in
 antiochiam. Secundum aliquos est
 nomen ciuitatis. Secundum alios regi-
 ois. Et inde nauigaerunt antiochia
 que e in syna ab antiocho magno
 denominata. Unde erant traditi gra-
 tie dei ut dicitur e sup. in principio de-
 cimi tertij capituli. moxus predic-
 tionis euangelij. quod compleuerunt
 et fideliter sunt exortiti. Veniderunt
 quanta fecisset deus cum illis.
 in doctrina et miraculis. et quia
 aperuisset gentibus ostium fidei.
 Vocans eos per gratiam suam ad fi-
 dem sine qua gratia non sufficit
 doctrina et miracula. Nam audie-
 rit cum eandem predicationem et uidentium
 idem miracula unus credit alter
 non. Quod dicit saluator. Quis ui-
 det. Nemo potest uenire ad me nisi
 pater qui me misit traxerit eum.
 Et notis hoc capitulo dicitur aplos
 Sine me nichil potestis facere. **Ag-**
 morati sunt autem tempus non
 modicum cum discipulis. confirmando
 eos in fide uita per et doctrina.

Et quidam
 descendentes Descripta

pauli et barnabe predicatoe hic
conter ponitur determinatio quoda
questiois sub voce supple de legalu
observatoe Quam quidam credentes
deudaismo dicebant ee necessariam
ad salutem etiam gentilibus comisis
paulus et barnabas asserabant q
tranu. Quia per legem noua sunt
iudei absolui a debito observande le
gis Gentes vero nunq fuerunt
ad eam obligati quia non fuit eis da
ta nisi quantum ad moralia que sunt
dedictamie legis nature que omnes
obligant Sicut plenius declarat
in eplis pauli ad romanos et gal
lath et in pluribus alijs locis pmo
igitur pdeterminatoe huiusmodi du
bis soluitur i surreponit Circa p
mo dicitur Et quidam conisi de
secta phariseor. descendentes deuda
que e in alciol scilicet quam sit an
tio thia. Dicebant fratres. de genti
litate conisid quia nisi iudamini
it et per totos seruetis omnia lega
lia quia iudamini e quedam protes
tatio et obligatio Quia legis
seruande ut dicit gallath v. **F**ac
ta aut sedicioe non minima pau
lo et barnabe. qui asserabant co
tranu nam hoc dice erat euacu
are euangelu statuerunt ut as
stenderent it et patet litta **¶**
Surreponit hic conter ponitur
solucio dubitacois Et diuidit in
tres partes quia pmo p utraq pte
fit allegatio Ad uitatis determi
natio ibi Et postquam tacuerit

Ad uitatis deter minate publicatio
i tur placuit Circa p mo allegatur
pmo p parte affirmatiua cum dicit
Surreperunt autem quidam de heresi a
secta phariseor Erant em tur apu
iudeos tres secte una saduceor qui ne
gabunt resurrectione et spiritu et an
gelum Altera phariseor qui utraq
confitebantur Tertia vero essenois. q
confitebantur resurrectione spiritu et
angelu sicut phoi Sed conuebant reli
giosius hntes omnia in comu ut dicit
iosephus antiquitatu libro xxiiii .
Dixentes it et patet litta vsq
Surgens petrus ubi allegat pro
parte altera cum dicit Cum fratres
vos scitis quia factu fuit notoru
quomam ab antiquis diebus i factis
que tempus missionis spiritus sc
indie pentecostes in signo visibili
ut hie supra ij capitulo **D**eus in nob
olegit p os meu audite gentes it
quasi dicit ego non iui ad predicand
cornelio et alijs gentilibus existeri
bus cum eo quia uoluntate. sed eo
diuina missione ut patet supra
x capitulo et non nauit corda deo
Homo em audit ea que patent deo
autem intuetur cor pmo regu xvi
testimoniu perhibuit. quod erant
iustificati licet cent mentu i i
dane illis spiritu sanctu in signo se
nibili supple in dono linguarum pu
rificans corda ~~eorum et non in iustifi
cacione carnis et obseruacione lega
liu~~ **¶** nichil distet me uos
iudicatis. et illos iudicatis
fide iesu xpi purificans corda

Ca. xv

corum et non in transiſione tãtis
 et obſeruatõe legalũ et ex hoc conclu-
 dit apõitũ dicens Nũc ergo quid tẽp-
 tatis deum. Ut em̄ dicitur in gloſa.
 Ille em̄ temptat. qui aliter quam apẽ
 p̄cipit facere laborat. Sic faciebãt
 illi qui dicebant legem euangeliãam
 ſine obſeruatõe legalũ non ſufficẽ
 ad ſalutem. q̄ nec nos nec p̄ces n̄r̄
 portare potuim̄. Hic dicit de iudici-
 alibus p̄ceptis et ceremonialibus p̄
 iudicialũ cõitatem et ceremonialiũ
 multitudinẽ moralia noua p̄cepta
 que ſunt de dicitãtẽ legis naturalis
 obſeruabilia ſunt et remanent in lego-
 noua. Sciendũ tãtẽ q̄ iudicialia et
 ceremonialia non fuerunt ſimpliciter
 in obſeruabilia. Vnde dicit q̄ om̄n̄
 in expõitõe fidei catholice anachema
 ſẽ qui dicit deũ ad impõibile p̄ce-
 piſſe. Sed dicitur in obſeruabilia q̄ nõ
 idẽ facti obſeruabilia ſicut dicit ad
 tranſibile q̄ ẽ difficile in tranſibile et
 in eadẽ. Sed per grããm dñi n̄r̄ ihũ
 xpi credim̄ ſaluari. et non per opa
 legis quem ad modũ et illi ſupple
 p̄ces uetis teſtamẽti. Vnde de abra-
 ham dicit geneſ. xv. Antiquã cõẽ
 tãtãtis credidit abraham deo. et
 reputatũ ẽ ei ad iuſticiã. Quoquo p̄
 q̄ non fuit iuſtitiãtis cõmũtãtõe
 ſed ex fide tãtãtõe p̄cedere. Secũditũ
 quod deducit ap̄tũ. Vnde iiii tacuit
 aut om̄is multitudo conſentientis pe-
 tro. Et audiebãt barnabam et paulũ
 ic. Vbi ponit aliud argumẽtũ ap̄ parte
 iſta. Nĩſi em̄ deus conſiſione gentiliũ
 in tãtãtõrũm ap̄baſſet ſigna et

adigãtia in eis per ap̄tũ non faciſſet.
 Et poſtquam hic cõnter ponit
 ueritatẽ determinatõẽ cum dicit. Re-
 ſpondit iacobũ. Bar em̄ ep̄ũ ieroſoli-
 mitãtis. Et nõ licet petrus cõẽ p̄ter
 palis inter alios ap̄tũ tãtẽ dicit
 ei in ſua dyãt. Ut determinatõẽ. Du-
 biũ p̄ferret dicens. Viri fratres fide
 licet non carne. audite me in queſ-
 tiõis determinatõe. Symon narra-
 uit. Et patet. ex dictis in luttã. et hũc
 ſãditis cuius concordant uerba p̄he-
 tãrũ de gentiũ uocãtõe loquentiũ
 inducit tãtẽ in ſpeciali amãtãtẽ
 tãtãtẽ ad apõitũ cum dicit. ſicut
 ſcriptũ ẽ. Anos. x. que ſicut aliudẽ
 dicitũ fuit intelligitur ad luttã de reo-
 dificatõe etãtẽ per amõnẽ iudeorũ et
 gentiũ in uia fide xpi et admittel-
 ta hũc auctõritãtis que allegat h̄
 ſecũditũ tranſlatõnẽ. Hõc aliã uerũ
 repetenda ſunt. que dicta fuerũt a-
 nos. x. p̄mũ ẽ q̄ xpiũ nomĩat
 dauid in ſcriptũ uetis teſtamẽti. Ed̄ſec
 in poſt hec reuertentũ filii iſrl̄. et
 querent dñm deũ ſũũ. et dauid re-
 gem ſũũ. V tranſlatõ caldaica apud
 hebreos autentica ſic habet. poſt
 hec reuertentũ filii iſrahel. et que-
 rent cultũ dei ſũũ. et obediunt meſ-
 ſie filio dauid. Secũditũ ẽ q̄ ama-
 cãtã ẽ. que incepit ap̄ino abel
 iuſto uſq̄ ad ultimũ electũ qui in
 fine mũdi naſcitur. Et dicit
 beatus gregõrius omelia ſeptima.
 Tertũ ẽ q̄ iſta etãtã uocatur taber-
 nãtũ dei ſũũ xpi. Vnde in Et
 tabernãtũ monũbrãtũ dei ic.
 Et ap̄tũ. xxi. Ecce tabernãtũ

dei cum hominibus. **H**is promissis expo-
nuntur licet in dicitur in persona dei pro-
phetarum post cuiusmodi veteris testamenti
reuerter ad genus humanum. natura
humanam assumendo. et edificando
tabernaculum dauid a ecclesiam dei
sue christi predicacione christi et apostolorum
quod dicitur per multa peccata et
maxime per idolatriam. et dirupta
eius reedificabo. quia gentiles erant
diuisi per idolatriam multaplice. ali-
quibus colentibus ionem et alios dya-
nam et sic de aliis diis gentium. Sicut
iudei erant dirupti et diuisi per uar-
ios errores. Nam aliqui negabant
resurrectionem spiritus et angelorum. Ut dicitur
in supra. Et aliqui arripuerunt faciebant
mandata dei propter suas traditiones
quod est valde erroneum. quia omnia sunt
amota predicacione christi et apostolorum. Et
erigam illud per multa et magna
miracula ad exaltacionem fidei catho-
lice facta. ut requirant ceteri homines
a gentiles dominum. quod patet per obe-
mpletum. Non enim a seculo est dominus a ab-
eterno est sibi notus. opus suum. quod
disposuit operari in tempore de no-
tacione gentium. propter quod ego iudicio
non inquietari eos. qui ex gentibus
conuertuntur. dicendo quod oporteat
eos circumcidi et legalia obseruare
sed scribit ad eos propter utilitatem sacri-
etatis ipsorum et iudeorum ut abstine-
ant se a contumaciis simularum
a a comestione de volatilibus quia per
hoc de facili possent iudei suspicari
quod gentiles uellent ad idolatriam re-
uertere si comederunt de illis. et

formitudo. quam gentiles committere
solent. et licetam propter quod necessarii
sunt de idolatriis. quia per hoc de facili
possent iudei suspicari quod gentiles uel-
lent ad idolatriam reuertere. cum cum pro-
hibere. et suffragis et sanguine. Hinc
enim abini commisi de iudaismo abhorrebant
Et id licet esset licitus abusus tamen propter
amabilem societatem scriptum fuit genti-
libus ut abstineret talibus. sicut fre-
quenter contingit. quod aliquis abstrinet
a cibo quem sit abominabile esse pro
suo propter quod ante tempore constanti et
responit effectus manifesti euangeli-
ce doctrine uitate. quia saluator dicitur
in mathi xv quod nihil quod per os intrat
contaminat hominem et quod nihil est ueraciter
domini quod a gratia actus propter. Ut dicitur
prima thessalonicensium. Moyses enim a scriptura
magis habet a temporibus antiquis
in singulis ciuitatibus qui cum predi-
cent. illo enim tempore euangelio non
domini publicato poterant iudei obser-
uare legalia sicut scriptum dicitur
in supra in epistola pauli. **T**unc pla-
cuit. Hinc contra panem determinate
uitatis publicatio cum dicitur. Tunc
placuit apostolis et senioribus cum omni
ecclesia. Ista sic explicamus ad osten-
dendum quod hoc determinatio orat quod
bata absque absque aliqua dissentione. e-
ligere uisus ut sic manifestaretur
determinata scripto et uerbo. **U**nde
primos in fratribus. qui licet non es-
sent apostoli tamen erant de notabilioribus
per apostolos ut sic eis magis crederetur
ut eorum legatio saltem propter adderet

quoniam audiuimus quia quida exo-
 bis exiuntes auitate euangelij an-
 sietate descendentes turbauerunt
 eos uerbis. uolentes uobis imponere
 importabile omnis legis. euertere autem
 auitate euangelij. quibus no-
 mandauimus talia docere sicut ap-
 erunt cetera patent uobis qui tradiderunt
 auitas suas et exposuerunt se periculo
 mortis pro nomine domini iesu. et pro
 predicacione nominis iesu qui et ipse referrent uo-
 bis uerbis hec eadem que scribimus in
 epla ut tamē epla que est uox mortui
 a concuerat etiam uox uiua. Nisi
 est enim spiritu sancto a quo non potest
 egredi nisi uerū et sanctū. et uobis
 qui scribimus secundū eius in scriptū. nō
 ultra imponere uobis oneris legalis ob-
 seruancias. quam hec necessaria. ad-
 uincendū cōmune tamē iudeis cetera
 primitiua. ut abstinentis et uacantibus
 predictis. et in formatōe quam erro-
 nee licitam putatis. et tō abstinenti
 est ab ea non solum propter amittibile
 societatem cū iudeis. sed propter neces-
 sariam salutis cetera patent uobis
 ubi Gausi sunt super consolacōe eo
 quod excedit erant legis onere quibus
 aut et solas et ap- tū eēt qphete
 et alluati adeo qphete dono uerbo
 plurimo consolati sunt fratres refe-
 rendo que erant in epla ad maiore
 affirmacione Et confirmauerunt nisi
 de cetera patent uobis i uisum est aut
 tota ista littera uobis i paulus autem
 nō est exclusiue in greco nec in lib-
 ro recte sed pmo fuit appōita p modū glose

eo quod postea subditur quod paulus existens
 antiochie. accepit sola in faciu. et p-
 m ferta e textu per impōtia scriptas
 it dacentes et euangelizantes ad plerūque
 instructōes et confirmacione recedentū
Post aliquot. Supius descripta est
 publicacō euangelij quailū in societate
 barnabe hic cōter ponit eade publi-
 tate per eum in societate sile Et diu-
 ditur in duas partes Quia pmo ponit
 pauli et barnabe separatio Secundo
 ipius et sole associacō i paulus uero
 Circa pmo dicit Dixit ad barnabam
 paulus qui de salute homin erat ualde
 sollicitus uolentes uisitemus fratres
 it sequitur quomō se habeant et ut
 uideamus si firmiter stent. Barna-
 bas autē. rogabat eū supple barnaba
 ut abstinet associacōe adhamis eo
 quod discessisset ab eis de paphlha. ut
 hētur supius xiiii Discesserat eū ti-
 more periculorū imminētū. Vel amōe
 nimis carnali admatē manētē in
 ierusalem. Vel forte causa utriusq.
 propter quod paulus eū remeabat. Na
 illi qui uadunt ad predicandū debet
 esse ualde firm. et ab amore carnali
 segregari et maxime qui uadunt
 inter infideles et persecutores sicut cū
 mppōito facta est autē dissencio. non
 tamē continū caritati. quia quilibet
 eorū respiciat ad bonū motus sū
 alia et alia ratio et hoc etiā contin-
 git. quia per hoc factus est maior
 fructus predicacionis. eo quod predicant
 in plūbus locis Et barnabas quidē
 assumpto marco nauigaret cyprū
 unde erat diuidus ut hē supra

ius capitulo. ut confirmaret eos in fi-
de. ¶ Paulus vero. Hic tunc ponit
predicatio pauli tunc sola. Circa qua
primo ponitur multiplex pauli dispu-
sus per orbem ad predicandum. Secundo
eius recursus ierusalem ad tollenda
dum ut ubi persecutus fuerat etiam.
2° incipit 20° capitulo. Hic autem
expletis. Circa medium capituli. Quia
primo ponitur dispersus pauli ad con-
firmandum conuersos. Secundo. ad con-
uertendum non dnm conuersos. 20° cap
ubi transientes aut prima ad huc
mittes. quia primo dispersus ad con-
firmandum incipitur. Secundo associa-
tio thimothei interponitur in principio
20° capitulo. 3° dispersus ad conuer-
dum resumitur. ¶ Cum autem per-
fret. Circa primum dicitur paulus circa
electo sola in panu pharnaba. pro-
fectus est ad predicandum traditus gre-
dei et recomendatus a fratribus pro
deuote orantibus per ambulat aut
sua et ciliciam confirmans etiam
quas ante in barnaba inuenerat
precipiens inuadere mandata aplos
posita capitulo precedente aduisione
gentilium et iudeos.

Per venit autem hic ponit
associatio thimothei cui dicitur
¶ Hic discipulus quidam stili
notabilis in fide et moribus multos
iudeos fideles et credentes in xpm. hinc
testimonium reddebant de fide et mo-
ribus ex quo patet quod in sanctitate
erat famulus hinc uoluit paulus
pfrisi fecit ad predicandum uerbum
dei. et assimes circūcidit eum propter
iudeos et ne scandalizaret eos ducendo

secum hominem iustissimum de matre
iudea tantum natum. Nec ista circūcisio
fuit facta. ut dicit acronimus. sed uia
ut dicit augustinus. quia illo tempore
nati de iudaismo et conuersi ad xpm po-
terant licite legalia seruare quibus om-
sequitur uentis. Et quia maior est
meritudo de matre quam de patre. Et
non licet pater eius gentilis esset repu-
tabatur tamen iudeus. Et dicitur enim om-
ne quod pater eius esset gentilis. Hic autem dicitur
quia similiter erat natum et pater non
paterat eum circūcidit. Et igitur pau-
lus cum circūcidendo non malefecit. quod
per hoc quod erat licitum. uitauit scandalum
iudeos tyru qui gentilis erat. ex parte
et matrem non circūcidit. Et hinc Gal. 2.
¶ Cum autem hic resumitur predicatio
ad confirmandum credentes. Et patet licet
uolunt. Et quidam confirmabant fi-
de in ita quod augmetabant fideles
multo et uisio. Transientes hic
tunc describitur predicatio pauli ad con-
uersionem infidelium. Et primo ostendit
in quibus regionibus prohiberi sunt
predicare. et hoc ex diuina reuelatione
szmazia et in bithama quia primum
maior fructus in inuebat in laeis
alijs predicando et patet licet. ¶
Cum autem per transissent. Hic con-
ter ostenditur in quibus regionibus
predicauit paulus. quia primo predi-
cauit in regno macedonie. 2° in
quibusdam alijs partibus grece. 2°
incipit capitulo 20°. Qui autem dedu-
cebant prima in duas. Quia primo
describitur uocatio pauli ad macedo-
niam. 2° eius predicatio ab idem
fratris autem. Circa primum dicitur

¶ Li. 20°

Cum autē pertransissent in fiam des-
cenderunt troadem. nomina sunt civi-
tati extra macedoniam. et misit per
noctem paulo ostensa ē a deo. **P**ri ma-
cedo et similitudo vini hūnis hūni et ef-
figiem macedonis transeōnis in mace-
doniam aduina nos dūntiando nobis
uiam salutis. **P**er autem animum audit-
it. quia paulus fuit certificatus. q̄ non
erat aniso uana. sed adeo in missa. et
dehar sacros suos certificauit. **C**yprian
Et inde philippus. ciuitas ē deuota
aphylippo rege macedoniū patre alexan-
dri magni. que ē p̄ma partis macedo-
nie. **E**t om̄ p̄ma ciuitas occidens ex-
urbus deuari. ex illa parte. qua pau-
lus cum socijs suis exiit. Ciuitas colo-
nia dicit̄ autem colonia. que defecit
indigenas repletur. colentibus alijs
tō sic nomina aculeura agri. **E**t
nam autē. **D**escripto accessi ad macedo-
niam hic tōm̄ descriptur predicatio
facta ibidem. **E**t p̄mo in philippis ciui-
tate. **S**ecundo in effalonia q̄ ē etia
ciuitas macedonie. **P**er dicit̄ acronim̄
in prologo sup̄ p̄mam eplam ad tessalo-
nitenses. **S**ecunda pars incipit xviij
capitulo p̄ma in diuis. quia p̄mo p̄
pauli predicatio. **S**ecundo in singulis perse-
cutione i factu ē autē. **C**irca p̄mū dicit̄
Gramus autē in hac urbe. sup̄le phi-
lippis. dicit̄ aliquot consistentes no-
lebat em̄ paulus considerare condicōz
quē priusquam quonē uerbum. die
autē sabbatorū. requies ab op̄ibus
in quo magis congregat̄ iudicē. **E**t
uidebat̄ orō ē a lonis ap̄tus adorā-
dum et predicandum. loquebam̄ tū
mulieribus que conuenerant. solent

em̄ ē magis deuoto quam vini. **E**t
quedam mulier nomine lidda. **C**yprian
autē eius nomē ad maiore hystale certum
dicit̄ purpuraria. quia purpura vende-
bat. que ē res p̄iosa. erat em̄ diues ut
patet ex sequentibus ciuitatibus t̄p̄ate
nois. **S**e hac ciuitate dicit̄ ap̄tolus. **E**t
angelo t̄p̄ate ecclēsie scribe. **D**e hac et
ciuitate erat hoc mulier orōda. sed
manebat in philippis. que repleta erat
alijs colombis. **P**er dicit̄ ē. **S**olentis deu-
iam em̄ ante comisa erat de gentilitate
ad iudaismū in quo colitur unus deus.
Circa aperuit cor dñi et homo em̄ nō
potest dare nisi cor dñi tradenda pro-
nendo. sed deus daret m̄tus m̄te illi-
minando. **N**ō dicit̄ p̄dicantibus ioh̄is
xv. **S**ine me nihil potestis facē. **C**irca
autem baptizata ē et domus eius et
familia q̄ erat magna. **N**ō subdit̄ p̄tē
p̄tente uidemū m̄a et manete. ut
ibi quiescat. et resicam non tancit
vna tantū die sed pluribus. **H**ec em̄
portat mansio. et sic patet em̄ diui-
tem fuisse. et etiam ualde deuotā. **N**ō
subditur. **E**t coegit nos precibus ual-
de efficacibus. **E**t factu ē autē. **H**ic
conter descriptur in singulis p̄secuto-
rius p̄mo p̄m̄ occasio tū d̄ factu
ē autē em̄abus nobis ad oratione a.
ad locū orōnis puellam quanda hūte
phitonem a diuinitate. **N**on ē ista
puella erat sephronia. sicut illa
mulier phitonis. de qua h̄ p̄mo ro-
gum xviii. **I**lla em̄ nō erat ob-
fessa ad omne. sed per arte magi-
tam facebat apparere demone in
similitudine alicuius mortui ad dan-
dum responsū de occultis. **P**er dñm

fuit ibidem. Ista vero animo demoni ex-
stans mea dabat responsa. quia multa
sunt ademonibus cognita q̄ hominibus
sunt occulta. Et hoc modo respondendo.
P̄stabat magnū questū dñs suis cla-
mabat dicens q̄si homines it̄. Dicit
hic glosa. q̄ timore spiritus sancti cogē-
te spiritus mendax uera loquebatur.
Sed hoc non uideatur. uerū quia p̄lidi-
dolens aut̄ paulus it̄. Non em̄ dolui-
set de hac q̄ spiritu sancto cogente fat-
tū fuisse. nec illud impediuisset.
Apt̄er quod uidetur melius dicitur
q̄ paulus imposuit illi puella silen-
tium citando ab ea demoniū. Et modo
quo populus hominū h̄nt̄ spiritū immūdi
et dicenti ei. scis quia p̄s sanctus
Dixit obmuteste et exi de homine
marchi p̄mo. Hoc om̄ fecit populus ne
uenerit falsa misteret sicut uenoniū
sub melle app̄matur. et quia nolbat
h̄re testimonium sanctitatis adentac
ne per hoc daret̄ apparentia d̄o
phariseorū qui dicebant eū facere
mirabilia in belacibus p̄m̄ape d̄mo-
nionū et eisdem causis paulus h̄
eiecit demoniū. quia impanebat p̄li
et alijs apl̄is q̄ utebant̄ artibus
magis. **M**identes aut̄ p̄oita
occasione h̄c cōter subditur por-
secutio. Et p̄do diuina liberatio.
Media aut̄ nocte. **E**nta p̄m̄ū dicit̄
Midentes it̄ et per tōis dolentes de
dampno tempali. Apphēdentes p̄u-
lum et plam perduxerunt for̄e
ubi tractabant̄ lites. ad p̄m̄ape
ut punirent eos tanq̄ malefactor̄es
iō subditur eos accusando h̄ij hoīes
conturbant ciuitatem m̄ā. **N**ō

digni sunt morte tanquam aduer-
sarij rei publice. et amittent morem
quē non licet nobis sustine. supple ih̄m
popm̄ ee deū cum sm̄g romanū. q̄
enim erat decretū aromanis nequis
reciperet deus nisi appbante senatu
et concuerit plebs aduersus eos. et
magistratus. motū impetū passionis
et non ductū rationis. et fuisse timor̄
corū s̄ pauli et p̄lo contemptibili-
et iusserunt eos om̄es cedi crudelit̄
et ad augmētū crudelitatis subditur.
Et cum multas plagas eis imposu-
issent it̄. Et patet luttā iussit eos
in m̄torem taxem. qui erat forti-
or et grauior. et pedes eorū firmior
ligno ad maiore affectuē ponēs
eos m̄yppo. **M**edia aut̄ nocte h̄c
cōter ponitur corū liberatio. Et p̄mo
miraculo diuino. Secundo mandato
humano abi. Et tū dies. **E**nta p̄m̄ū
dicit̄ media aut̄ nocte paulus et filias
adorantes. Secundo illud p̄s media
nocte singebam ad conficendū. **S**u-
bito uero tremotus factus ē magnus
ad ostendēdū orānis eius amittit et
ad m̄ferendū hominibus dōm timorē
Expergefactus aut̄ custos carnis. ex
tremotū. euaginato gladio uolebat
se interficē ne apter euasione pau-
li et p̄lo. de quorū diligentī custodia
habuerat preceptū astrictū et speciale
puniretur graui et contemptibili morte.
Clamauit autē paulus sciens p̄ sp̄m̄
causam quare uolebat se interficē
et tremefactus cognosens timorē
tū diuina amittit factū p̄dit pau-
lo et p̄lo ad pedes. ad quos porāz

fuerat factu' miraculu' . et quia amio-
 te fuerat factus liberatus pauli ver-
 bum Et pducens eos foras . carcerem
 ait domine quid me oportet facere . qd
 dicit paratus sum uiam salutis audi-
 re . et fideliter obedire **C**etera patent
 vsq' i **E**t letatus e' de euasione mo-
 tis corporalis pernicium pauli . et
 etiam spiritualis per sustinone' fidei
Et cum dies hic conter panitur
 liberaco corp' mandato humano ai d' d'
 Dimitte homines illos transmitti a
 passione impetii aduerterunt magis-
 tratus q' paulus et sylas iniuste fu-
 erant verberati et marcorum qdco
 nolebant eos liberae . paulus aute
 dixit illis i iudicibus qui uenerat
 pcor' liberaco . res nos publice .
q' non debet fieri nisi publicis milici-
bus . indempnatas quia puniti fue-
rant impetii passione et no iudicio
rationis . homines romanos quibus
 magis debet fieri deferri qua alijs eo
 q' romani habent dominu' orbis **Q**
 aut paulus e' ciuis romane h' infra
 xxii capitulo **E**t nunc aculre eos emu-
 polentes tamen pnt' occultate non
 ata suppleo ait . sed ueniant et opi nos
 citiant . facto confitentib' . q' iniuste
 eos uerberamit et marcorum et ita
 factu' e' ut patet ex littera sequenti **E**
 cientes autem decant' que introierit
 ne custas caris post corp' recessim
 maliparene ppter corp' aduocionem
 introierunt ad lidiam nome est re-
 gione s'om' glosam et cypru' statib' .
 a xopiano ibidem habitib' . conspla-
 ti sunt eos . sua pntia et sancta doc-
 trine . et pfecti sunt ad predicandu'

alibi uerbum dei **Lxxvii**
Qum autem perambulasset h'
 conter panitur pdicatio pauli
 malijs locis macedonie **E**t
 pmo in tessalonia Sedo in berceabi
 frates uera . pma mduas quia po
 panit pdicatio Sedo in surge' perse-
 cutio i **C**elantes **C**irca pnti dicit **C**
 autem pambulasset amphipolim . ci-
 uitates sunt in quibus non contrax-
 erunt inoran uenerunt tessalom-
 cam ubi erat synagoga iudeoz **I**n
 alla em ciuitate ai gentilibus hira-
 bant multi iudei **S**ecundit consue-
 tudinem aut paulus introiit ad eas
 supple iudeos quibus paulus consue-
 rat pue predicare qua gentilibus ut
 patet ex precedeb' **E**t per sabbata
 tra disserbat eis descriptus **E**t
 patet ysaie h' **E**t osce vi legis et
 q'phetaz . ad apponens et m smuans
 exois . quia xpm in lege et pphet'
 pmissim . oportuit pati et resurge
 amortuus **S**icut patet ysaie h' **E**t
 osce vi et impluibus alijs lano
 sicut declarauit exponedo dicta p'he-
 taz **E**t quia e' xpus supple iesus
 nazareus . que ego a nutro uobis
Qta q' non solum declarabat exst-
 tuis passione x' et eius resurrecoj
 sed etia completa ista ee' in eis na-
 zareno . et sic ee' expectandu' alui
 xpm . sicut expectant iudei **H**uic
 mo' uero scripturas per quas ista
 p'banitur ego passu' saltem in parte
 in quada que de aduocetu messie **E**t
 quidam exois i exuoidis credido-
 runt in xpm et aduerti sunt

paulo et sylo. fide et pietate. et
decolenabus et de gentilibus prius co-
uerfis ad iudaismum. et sic colebant
vni deum gentilibus qz. a deis qui
vsq. tunc per manserunt in gentili-
tate. **Zelantes aut.** Hic conter
ponit in singulis persecutio cu dicit
Zelantes aut iudei et iudicia moti af-
firmantes qz de vulgo vnos quosda
malos qui qm sunt ad facienda
mala. Et turba facta concitavit
ciuitatem contra paulu et sylam. Et
scdm quod dicit iohs ab antea. A
uclitate scilicet varios p fessi sunt
qui multitudine se armant. Et as-
picientes donu iasonis. in qua pau-
lus et sylas fuerant hospitati. Et
cum non inuenisset eos. quia iam
alibi transierunt. traherant. yasonem
ad quosdam fratres christianos tu-
co ad primarios ciuitatis ut puni-
rentur clamantes quoniam hij q
orbem concitant. sz paulus et sy-
las. quos suspexit iason. et is parti-
teps e maleficus. Et hij omnes
contra decreta cesaris faciunt. Et
subditur in quo regem aliu dice-
tes abm. sz supple non subiectu
cesari sed magis eius dnm. Impe-
ratores em romanu bn p mittent
alias reges. sz dnm tamen eis of-
ferent subiecti et reddent tributum. Et
accepta satisfactioe a iasone per
rationabilem expiatione uel eme-
de solucione uel alio conuenienti
modo. Quia no hnt antea mag
huius satisfactiois. **Fratres vero**

Hic conter describitur predicatio pau-
li et sylo in beroc. Et patet hca usq
abi hij autem sz iudei manentes in
beroc erant nobiliores gne uelato
vel utroq mo. coru qui sunt thessa-
lonice et magis nobiles qua illi hi-
tabant in thessalonica. qui susceperunt
uerbum euangelicu apaulo et sy-
la ppositu. cu omni auditate et arde-
re. et deuote. cotidie scrutantes sy-
tuas legis et prophetas. si herita-
te haberent. sz q essent implete
in iesu nazareno sicut paulus et
sylas assererat. et multi quidem
crediderunt ex eis. sz ex iudeis. Et
gentiliu multoq honestoq et iam
ante comissam ad iudaismu. Cu
autem hic conter mouet persecutio
contra paulu et patet hca usq i
statim quia tunc paulu dnm sent
fratres. ut alibi posset predicare
euangelium xpi. Sylas aut et thy-
moreg romanseunt i ad pleris in
puedim et confirmandiu in fide
conuersos ad xpm. **Qui aut.** deduce-
bant. Hic conter predicatio pauli
describitur in alijs partibus grece. Et
pmo in ciuitate thessalonice. 2o in the-
ssalonice capitulo xviii. Terno in the-
ssalonice i paulus uero. Circa pmi pmo
describitur eius ad thessalonice puentio.
2o cu phis disputatio i paulus aut
3o predicatio i thessalonice aut. Circa p-
mi dicit. Qui aut deducebant paulu
ut per mare ire alibi ad pduandiu
deduxerunt eu usq ad thessalonice
consolati eius pietate et doctrie ui-
tate. Et accepto mandato ab eo per
illos qui deduxerant eu usq ad

athenas pfecti sunt in structis ple-
 nis et confirmatis hereticis adquad
 remanecant. **P**aulus autē hic
 cōter destruitur. disputatio pauli cū
 phiis. Cuius pmo panit motuū cū
 dicitur quatabat spūs eius in ipso. **N**am
 ex zelo fidei moleste ferebat
 ydolatriam que fiebat inuitate et
 alios errores qo subdit. Disputabat
 agitur in synagoga cū iudeis et cole-
 tibus supple vniū deū. et isti erant
 gentiles cōnisi ad iudaismū et isti
 cū iudeis errabant contra xpm. di-
 centes cū de venturū paulus
 autē asserbat contrariū ostendens
 per scripturas ihm nazarem cōm
 et in foro a milaco cōmuni v con-
 ueniebant. phi supple disputabat
 cū eis. Quidam epicurei et stoici
 phi differebant. et disputabant cū
 eo de felicitate hominis quam epicurei
 dicebant consistē in corpis volupta-
 tibus. Stoici vero in anime virtu-
 tibus tantū in pntē vita. **N**am
 vtrūq. sepyantē et stoici resurrexerūt
 et per consequēs aliam vitā paulus
 autē asserbat eā cō manima et
 corpore et hoc inuita futura. **N**ā
 beatitudinē aīe dicebat cō inapta
 dei uisione et fructū pma corpōis
Videmus nūc per speculū et in e-
 nigmate tuē autē facie ad facie
 beatitudinē corpis ex datibz claita-
 tis subtilitatē et agilitatis que au-
 sabuntur in corpore exordim danna
 glōie anime que fiet in resurrectione
 et hoc xpm virtute phi in sal-
 uatorem expectantū dnm ihm xpm
 qui reformabit corpus humilitatē

ntē configuratū corpis claitatis
 sue. **E**t quia ista videbantur eis impo-
 sibilis qo subditur. **E**t quidam dicebant
 quid vult semī verbis. i. semātor
 verborū hic dicit. quasi dicant non
 ē nisi multiplicatō verborū frivolorū
 Alij vero supple dicebant. quia nanc
 detextū licet maliquibus ponatur
Neuoris denuo mox amittator cō d
 glosa q phi illi audierat a iudeis
 ter mo eos hitantibus ex dispoctōe
 dormi facta. tempore antiochi regis
Nome demonij cō ab hominabile. **E**t
 qo doctnā pauli vocabant amittia
 cōtē anio pagū vbi erat lacus stu-
 dij volentes plenius audire queq-
 set eius doctnā q non fecisset p as
 fuisset ab hominabile. **I**tem hoc no-
 men demon seu demoniū non est
 nome hebraicū sed magis grecū
Vt dicit ypsidorus vniū ethimol. **E**t
 qo hoc vocabulū non deditissent
 greci ab hebreis sed magis cōnso. **E**t
 scdm quod dicit ibidem ypsidorus
Demon grece interpretat sciētia
 seu peitēs. **S**ic igitur videtur her-
 lita ~~expōneda phi cū disputa-
 tes in paulo non erat eiusdē candi-
 tatis. **E**t per cōs demoniū in-
 precat sciētia seu pna. **S**ic igitur
 videtur her lita expōneda phi
 cū disputabant cū paulo non erat
 eiusdē candidatis seu opmione vt
 satis patet ex textū. **E**t qo illi qui
 doctnā eius reputabat frivola
 vocabant eam semivertū. **I**lli qui
 eū volebant audire plenius. tāq
 banam banā reputantes eam licet
 non intelligerent ad plenū dicit~~

bant paulu amiratoreu nauorum
de monore & nauaru scientiaru et
thomenses aut omes & de terra illa
natiu et aduene hospites qui aliude
illuc uenerant ratione studij. sicut
modo conueniunt parisus ad nichil
aliud uocabant. primapalio msi a
discre qntu ad magistrus aut audire
qntu addi pupilos. aliquid nouu. Et in
hoc eis assimilantur parisienses ml-
ti. **E**rans aut hic conter desribi
pauli predicatio. Et secundo audire
discreto ibi. Cum audissent pma
mdnas. Quia pmo incipit paulus
aquodam q erat athemensibus no-
tu et concessim. Secundo psequitur
intenti i deus qui fecit mundu. Et
ta pnu dicit. Erans aute paulus
ut melius audiret amilitudine
ait. vni athemenses p omia sup-
stiosas & ydoloru cultores. Vos vi-
deo. hic parebat ad sensum. quia
mauitate illa erant multa ydola.
So subdit. Preterens em et iudeo
re. Inqum aram in qua erat sp-
tu deo ignoto. Inqualibet em ara
tytulus pibseptus illius cui erat
consecrata ut nom mercurio et
huigmoi nichil aute altu erat. thio
tytulus deo ignoto. supple conse-
cratu e hac altare. **D**euq conse-
cratoe uale dicitu e. Aliqui em
dixerunt q fuit consecratu et
in statu aposteis erulis qui p q
cuis morte eiceti de regno suo.
et pace state. reuereu ad auxiliu
athemensiu perquad restituti fue-
runt ad statu pristinu. **A**pter qd
dixerunt misericordiam dei matthe-

us posuisse sibi sedem cui conser-
uauerunt aram. Sed quia misericordia
non erat autentica persona q fuisset
hominibus nota. sicut iupiter et mercu-
rius et huigmoi fuerant. quos genti-
les ad deos translatoe ce dicebant.
Vnde et pmo math dicit. Patre mo-
inter deos translatoe. Et illud altu
intitulatu fuit ignoto deo. et de ter-
minatu quod non fierent oblationes
et sacrificia nisi degenau lacrimis
et precibus miseror. abidem miseri-
cordiam postulanti. **I**n scolastica
vero historia dicit q philo sophi ante-
ms existentes et tenebras factas
indie passionis xpi considerantes.
q non parat ce uirtute natiue. eo
q facte fuerunt p interpretatiue. In
dicit piodorus se uidisse lma retro-
cedere ab oriente. et supponere so-
li. tuc em erat xv. et iteru eam re-
demte ad locu suu uersus oriente.
Talis aut motus lune erat contra-
rissim nature. **A**pter quod illa e-
clipsis non fuit naturalis. qe q.
illa eclipsis solis incipit a parte
orientis et in eadem parte fuit
terminata. ut patet exordie. **E**clips
aut naturalis spuis solis incipit
a parte occidendi et in parte opposita
terminatur. Item quia illa eclipsis
durauit tribus hois s; ab hora sexta
usq ad horam nona. ut hie math
xxvii. **E**clips aut solis naturalis
non tantu durat sed modico tpe
herigitur et similia attendentes
phi consecrante altare deo. quia
talia mirabilia faciebat. que vo-
canti ignoti. Et hi si conser-

eius excellencia que incomphensibilis e aquantq creatura etia bra et per rans ato mo sibi incognita et multo magis be **Dixerunt etia** q iste deus volebat sacrificia de animalibus sed deprecibus deuotib et orombus **Consequenter** applicat aplus ad suu qpositu dicens Quod ergo ignorantes colitis ego amitto vobis scisstm deum verum et hominem **Et** hec applicaco patet in vltima m pntuone dicti aleals **Con**uenit etiam xpo pdm pma m pntuone quia dicit consecratu m pntuone die Nam xpo qte nome m pntuone die conuicit qm em eius e m pntuone et parte **Appter** quod m pntuone vo cantur ps lxxxiii **Ostende** nobis dne m pntuone tuam et salutare tuu da nobis **Deus** qui fecit it **Hic** conter aplus p sequitur mecti aspondens pmo condicione xpi qm tu addicatem **De** qntu ad hnmaitatem ibi **Et** tempore **Circa** pntu dicit **Deus** qui fecit mundu et omnia que in eo sunt **Hanc** pntuone co cedebant commue philosophi vo cantes deu pntu causam omi **Et** licet auerrois neget deu hre roez cause efficietis dicens cu hre roez cause finalis et mponat aristoteli hoc sensu hoc tamen non habet ex dictis aristotilis expresse sed magis appoitit **Ut** dicit alij expoitores aristotilis **plato** aut dixit deu causam efficiete mundi et etia ex tempore **Alij** vero philosophi qui ponebant mundu eternu ponebant tamen vniam causam efficientem

omni **Ut** patet de auerroa et mlt alijs **Et** co hoc consequet declarant q deus non concludit aliquibus locis determinans dicens **Hic** celi et tre cu sit dne **Ut** patet ex dictis non in manu factis templis hcat tamq abi contentus sed magis continet oia tamq causa dans eis esse et conser uans **Et** ex hoc concludit vltimus q non idiget sacrificijs hnmans et oblatombus dicens **Nec** manibus hma nis colitur a sacrificijs hnmans ma mbus sibi oblatijs indigens aliquo tmm sit perse sufficiens omia alia co indigencia no plditur cu pe de oimbus mram qntu ad spuales e aturas augmai sunt angeli et m pntuone qntu ad aialia q conuut p respiracone aeris ad refrigeru cordi in quo consistit vita **vel** per aliquod supiens vitam respiraconis sicut sunt pisces et hnmans et per hoc intelliguntur homines qui conuut vita spuali quantu ad aialia et tempo rali per respiracone et omnia quia quid quid bonu e m creatura quacumq tant e ex dei dono fecit quaq ex mo supple ex adom homine pmo omne genus homi per gnacois conti nuacione m habitare super m m pntu faciem tre quia multiplicato gne humano reperunt m habitare diuse partes tre **Diffiniens** statuta tpa **Nam** ante diluuiu vixerut hoies maior tempore quam post et hq hitacois coz **Nam** in vna regi one durius conuut quam in alia **Sicut** in regione p m coz conuut homines nonne annis tantu uel ar

ator potest etiam aliter exponi qd
declaravit quantum quilibet genus debet
in pia terra manere et peccata aliqua expelli
sicut cananei fuerunt expulsi de terra
promissionis per filios israel et sic do-
milis alijs. Ut dicit danielis in ipse
mutat tempora et etates transfert
regna atq; constituit. **C**onsequenter as-
tendit ad quid fiat predicta dicens
querere deum et ad hoc ista sunt ut homines
querant deum per cognitionem et attri-
bent eum aut in domant per amorem
quod non longe sit ab uno quoque
in seipso quod ascendit contra
dicens in ipso enim conuincimus mouemus
et sumus sicut in causa efficiente Na-
tausatur in nobis uolunt moui et esse
et sic est vicinior nobis quam
nos ipsi quia coniungit principia in
terra. Sciendum tamen quod uolunt habere
et intelligere. Nam homo est homo per
intellectum propter quod dicit primo
metaphysice animalia ymaginatio habet
et memoriam uolunt homo autem
rationem et intellectum. Uolunt etiam
uoluntibus est esse sic intelligere
est esse humanum. Et etiam moui appetit
in quantum tunc potentie mouentur
per uoluntatem et intellectum. Et secun-
dum hoc inducit auctoritatem arati
poete dicens Sicut et quidam pec-
torum vestrorum dixerunt. Sed aratus
et eius sequaces. cuius auctoritas est
atheniensibus nota et autentica.
Non sit autem facta sumptuosa prope
quod eam non allegant. Et subdi-
auctoritas enim dicitur quod uolunt enim et
genus sumus a propter uoluntatem
seu affirmatam ad ipsum habentes in
quantum sumus intellectualis nature

sicut et ipsi in qua facti sumus ad
ymaginem eius. **N**on imptone
quia ista intellectualitas non est eius-
dem rationis in ipso et nobis quod deo
non dicitur eius ymago sed ad yma-
ginem eius facti filius autem qui est
eiusdem nature non pro dicitur ymago
eius in quo apparet excellencia christi
respectu nostri. **G**emis ergo posi-
ta deditio sua. Hic inferet conclusio-
nem intentam dicens Gemis er-
go tu sumus dei et intellectualis na-
ture tamen in finibus gradibus di-
stantibus ab eius perfectioe non debe-
mus ite ymaginari sicut littera. Non
debemus estimare diuini ueniendi
in se simile auro et argento in terra
ista sunt infra hominem quia sunt
arconabilia et etiam in sensibilia.
Deus autem supra hominem. **P**redictum
est supra propter quod lacum que est cul-
tus deo debitus non est talibus ydo-
lis exhibenda. **E**t tempora hic
tamen declarat conditione christi qui
fuit ad humanitatem in qua inter ho-
mines apparuit amicitias eis uiam
salutis primo per se ipsum peccata per
apostolos et discipulos alias. **E**t hoc
quod dicitur. **E**t tempora ergo huius ignora-
tie quia cultus diuus impendit ydo-
lis. **D**espiciens deus a nolens ul-
tra diuitie miter a tempore gratie
amiciat hominibus per filium suum et
percederet meum. **U**t omnes ubi-
tunc penitentiam agant. **D**edolati
et alijs peccatis eo quod statuit diem
in quo iudicaturus est orbem iniqui-
tate reddendo penas debitas pro
peccatis et penia quod in istis inuice

in quo statuit a per amū q̄ quem
 diffinit iudicare scilicet s̄z hominē
 xp̄m qui iudicabit in forma hominis
 glorioſa. sicut dicitur e supra p̄mo ca
 hic rep̄s qui assumptus e a uobis s̄
 ueniet. s̄ ad iudiciū sicut fuit abud
 exp̄itū. Et de hac iudicio dicitur Joh
 v capitulo pater non iudicat quēp̄
 sed amē iudiciū dedit filiis. Et quoniam
 hac iudiciū est in resurrectione ḡnali
 quam p̄cessit resurrectio xp̄i. sic
 eius exemplar e causa ad p̄bendam
 fidem p̄bens it̄ ordinetur sic luttā
 p̄sistans cum sup̄le hominē xp̄m
 amotuis. quam morte p̄sistit q̄
 salute om̄ ex maxima caritate ad
 genus humanū et obedientia ad p̄t̄
 deum fidem p̄bens omnibus resur
 rectionis future quia resurrectio p̄
 causa e et exemplar resurrectionis
 m̄e. ¶ Cum audissent postquā de
 scripta e predicatio pauli. hic cont̄
 ponit auditoris distinctio inter p̄
 Quia aliqui resurrectionē mortuorū
 reputant impossibilem. quidam qui
 dem ut dicitur alij uero uolebant
 considerare et q̄si dixerunt. Audiemus
 te de hac iterū. ¶ Vero crediderunt
 inter quos nominantur dyonisius a
 riopagita tamquā famosior et mu
 lier nomine damais que ab aliquibus
 dicitur fuisse eius uxor. ¶ **Xpm**
 ¶ Post hec hic cont̄ de
 tribuitur predicatio pauli
 in thormo. Et diuidit in
 duas partes. quia p̄mo ponit hec
 predicatio. Secundo aduersarios in iure
 tio ibi. Galione aut̄ p̄ma ad huc

in duas. Quia p̄mo ponit quoddam
 predicatōm p̄mū sup̄le aduersus
 eius ad thormū. Cum dicitur. **Veni**
thormū que e ciuitas hyp̄metia
 archaie ut patet infra eodem cao
 Et in uenies quenda iudeū nomine
 arquilam. qui tū m̄xp̄m credebat
 cum p̄stilla uxorē qua ut manifes
 te patet ex sequentibus. eo q̄ p̄cip̄
 set claudius it̄. Hinc aut̄ imperialis
 p̄cepti causa non exp̄mitur. sed
 stola facta hystoria dicit q̄ hoc fuit
 Quia iudei habitantes rome familiar
 tatem contraxerant cū agrippian
 et faciebant eam iudaysare accessit
 adeos. tum quia erant catholici. tum
 quia erant eiusde artis. stenophoto
 rie sup̄le astenas quod e taber
 naculū siue tentonū. Operabatur
 em̄ in hac arte paulus p̄metu
 suo habendo ne grauaret illos
 quibus p̄dicabat sumptus ab eis
 accipiendo et ut p̄ hac reselleret
 pseudo apli. q̄pter questū predica
 tes. ¶ Disputabat. Hic ponitur
 pauli predicatio ut dicitur. Disputa
 bat in synagoga per om̄e sabbatū
 alijs autem diebus intendebat
 ap̄oi manuali. Cum uenissent
 aut̄ de macedonia solas et thimo
 theus in stabat uerbo. Quod aut̄
 subdit. maliquibus libris ewan
 gelij non e in libris correctis sed
 sub intelligitur ante aduentū aut̄
 p̄yle et thimothei. predicabat paulus
 tantū in diebus sabbatarū. sed p̄
 corp̄ aduentū predicatōe cepit sic
 quērius testificans iudeis alim

cap. xviii

Quidam uo
in ad huc

de populo in lege et prophetis esse pro-
missum et hoc per testimonia legis et
prophetarum. Contradictionibus autem eis et
blasphemantibus. apostolus in scriptis. con-
tentionis vestimenta sua in signum quod fe-
cerat debuit sicut amittendo eis uita-
tis uerbum. Sanguis uester super
caput uestrum et pena debita ueniet
super uos ex rebellionis uestra. Et
migrans uide. non transiit ab il-
la ciuitate. ut patet ex sequentibus
sed ad alium locum eiusdem ciuitatis
Ite subditur. intrauit in domum quaedam
nomine tyri. ac plus aut manebat
in domo equule et peritille. Cuius
domus erat conuicta synagoga
per hoc enim paulus poterat fore
maioris fructus in predicatione. et quod
apostolus commemorabat. Ideo subdit
Crispus autem. iste est quem baptiza-
uit paulus sicut scribitur prima ad
primos cetera patet. et sic. Sedit autem
ibi et mansit sicut dicitur. De uero
primos sedistis ergo in caedes barne-
mulo tempore. et mansit. **¶**
Gallione autem hic contra ponit
aduersarios in pueris contra
paulum et patet littera. et sic. Dico-
tes quia contra legem hic persuadere
hominibus colere deum. sed contra legem
moysi. quia lex moysi docet colere
deum per testimonia legis quas
paulus debet testare dicebat ut per
moyses suis in pluribus locis in-
cipiente aut paulo aperire os.
ad respondendum dixit gallio ad iudeos
respondens paulo. si quidem esset
iniquum aliquid. in ferendo non

menari alioi in rebus suis in furto
rapina uel alicuius iniqui aut fati in
suis nocendo alioi in persona propria
sibi commissa ut patet in prologo uel p.
le. quod est peius quam in ferre no-
cimentum in rebus. recte nos sustinere
audiendo querimoniam uestram et
faciendo iustitiam. Si uero querimonie
sunt. et. Erat enim gentilis et ideo
non turbabat. nec ad eum pertinebat
disputare querimonie iudaice legis. et
intrauit eas attribuit tanquam
detinere tempus in synodis app-
hendere aut omnes simple in
prospiculis qui tales repulsas audire
solent. percutiendo expellere. **¶**
Paulus uero. hic contra describit
predicationem pauli in epheso et hoc
dupliciter. prima in aduentu. Quia in suo
reditu. in xxi capitulo. prima in diuina
simple in parte in capitulo et in aduen-
tum. Que in parte in aduen-
tum. Cetera sunt dicitur paulus. uide in ad-
sustinuisse. et expectasset. dies
multos in epheso. fratibus in
le facies nauigauit in ephesum et
uersus ephesum. quia tunc uenit e-
phesum ut patet ex sequentibus
que non est in prima. sed in aduen-
tum. si tamen dicitur in epheso. qui est por-
tus thormithorum caput. secundum
tyrum nazarenorum completi tempore
noti sui hoc enim fecit paulus qui
erat natione iudeus ad uitandum
iudeorum scandalum sicut dicitur et
supra xxi capitulo. detur in epheso
thormithorum. Non uero uoluit spiritus
sanctus ut in prima ecclesia statim

inhibentur hijs qui ex iudeis con-
 uertebantur obseruatio legalium sit
 inhibebant. Hijs qui ex gentilibus
 conuertebantur gentilitatis ritus. ut in
 hos ritus differentia ostenderet. Ita
 gentilitatis ritus tam reputabat
 tamquam omnino illicitus et semper adco
 phibitus. Ritus autem legis cessabat
 tamquam impletus per xpi passionem
 ut patet adco in figura xpi in scriptis
 que cessat aduentione iustitie sed no
 statim omnino cessare debuit. ne ab
 aliquibus credatur semper fuisse illi-
 citus. Sed tunc gentilitatis ritus quod
 quod tamquam de iudaismo licebat. le-
 galia obseruare tempore medio in
 passionem xpi et publicatione ewa-
 gelij. sit tamen quod non poneret abifi-
 dem credentes quod sine tali obseruatioe
 fides xpi non sufficeret ad salutem.
 Deuenit quod ephesum et illos ibi
 dereliquit. pupile aquilam et pre-
 fillam que ex egressus synago-
 gam disputabat cum iudeis osten-
 dens per scripturas messi nazareo
 promissiones patrum esse completas.
 Paganibus autem eis ut amplius te-
 pore maneret ad plenitudo eorum in
 formatione non consensit. Valens
 alibi profectus. ubi non dicitur erat pre-
 dicatum euangelium. ordinauit tamen
 ibi ministras esse ad fidelium instru-
 ctione sed uale faciens et dicens
 ad sui exortationes et eorum consolatio-
 nes reuertar ad uos deo uolente
 quod et fecit ut patet capitulo sequenti.

ti Quod autem in aliquibus libris in ca-
 pitulo oportet me solemniter die
 aduentione facte ierosolima. non e-
 detextum nec e in libris correctis
 quia nec tunc paulus uir in ierusalem
 sed prope per magnum tempus et
 descendens cesaream que e metro-
 polis capadocie ut dicitur glo. Alia
 autem e cesarea philippi in provin-
 cia phoenicis et iterum in palestina
 de quibus hinc e scriptum. Cetera patent
 scriptura confirmans amicos discipulos
 et christianos in fide xpi. ¶ Iudeus
 autem hic e pare madonialis in
 qua occasione predicationis pauli
 captiuitatem de qua fuit lucas lo-
 cutus fuerat facit mentione de p-
 dicatione quam apollo fecit ibidem
 dicens iudeus autem quidam natus
 apollo nomine. cognominatur nomine eius
 quia orat famosus alexandria
 que e alexandria natus per dispo-
 sitione iudeorum quam fecerat antiochus
 patens in scripturis legis et apoc-
 talis hic erat doctus etiam domini
 euangelium xpi imperfecte tunc idco
 sequitur. Sciens tamen baptismum
 hamis. Siquidem et psylla qui
 romaniserant ephesi hanc imperfec-
 tionem suppleuerunt. Quoquo patet quod
 dictum e supra in principio capiti-
 cos esse christianos qui tunc uenerunt
 sed in athenam in qua e thormithus
 contulit multum hijs qui crediderunt
 prius predicatione pauli propter quod
 paulus prima corinthi capitulo dicit
 Ego plantauit apollo rigauit et

Nartum e autē hic contō de
 scribitur predicatio pauli apud
 ephesum in suo reditu. Circa q̄
 p̄mo ponitur p̄ hoc p̄dicatio. Quā p̄
 s̄mptōnis quōdā repressio ibi tēp̄
 tavit autem p̄ma induas quia p̄mo
 describitur doctrina pauli quā ad unita
 tem baptismi. Quōtū ad p̄dicatōne
 ewangelij ab ingressus aut p̄ma p̄s
 patet vsq̄ i. Si sp̄itū sanctū accepis
 tis s̄ in signo sensibili. quia tūc bap
 tizans per impōitōne manū aplōr̄
 sed nōq̄ si sp̄itus sanctus ē scilicet
 hoc modo datus uel dandus. audiūg
 licet audiissent q̄ deus ēēt cōmis
 et trinis cētā parent vsq̄ i. iohēs
 baptizauit baptismō penitētie po
 pulū. Erat em̄ baptismō iohannis
 quōdam p̄statio faciendi penitētia
 et disponendi se ad baptismū xp̄i
 in quo datur gratia iustificans dicit
 meum q̄ uenturū ēēt ut hoc ei
 predicabat iohēs ut patet math
 iii. Et iohannis p̄mo h̄is audis
 baptizati sunt in nomē dñi n̄i ih̄u
 xp̄i. Quā h̄c em̄ forma dabatur bap
 tismis in p̄mitia cētā racōibz
 dictis supra iij. capitulo. Cētā pa
 tent. **I**ngressus autē hic cōtē
 ponitur doctrina pauli quā ad pub
 licatōne ewangelij tūc dicit. Cū
 fiducia loquebatur post p̄rito ti
 more humano disputans cū cō
 tradicētibz et suadens volun
 tarie audientibus de regno dei
 et de superna felicitate q̄ consis

tit in aperta xp̄i uisione s̄z deuitis
 p̄māpaliter et humanitatis. Se
 cundāto p̄adebant etiam demodove
 niendi ad hanc beatitudinē qui ē
 per fidem caritate formata. **O**mn̄
 aut quidam induraret̄ in sua infi
 delitate maledicentes p̄iam dñi
 et doctrinam xp̄i. **C**orū multitudie
 erat signū obstinatōis eoz dicit
 dōns ab eis paulus segregauit
 discipulos et credētes ne inficent̄
 uerbis obstinatōr̄. **C**ortidie dispu
 tans ad declaratōne ewangelice
 uelutatis in stola et modifacio de
 quo paulus stolum fecerat. **T**yrā
 in eūq̄dam dicitur aliqui q̄ tyrā
 m ē nomē xp̄i illius tūc erat e
 discipū. Alij uero dicitur q̄ ē appella
 tū et accipitur hic tyrānis pro
 homine patente. et fecerat hic
 paulus stolum. ut obstinati timent̄
 eū impedire p̄pter dōm loci pacē
 tatem q̄o subditur. **H**oc factū ē
 p̄ byemini pacifice. ita ut om̄s
 qui habitabat māsia audirent v̄
 bñm. et paterent audire lib̄. **M**
 tutes q̄ ad confirmatōz huius dor
 tine. non quālibet faciebat deus
 et non modicas uel cōmnes sed
 multas et excellentes. **U**nde subdi
 ta ut etiam sup languidos it
 q̄ ē maior quam si per tactū pau
 li uel eius orōm̄ fierent cū. **T**
 temptauit autē postquam deserta
 ē predicatio pauli hic contō ponit
 p̄s̄mptōnis quōdā repressio. qui
 uolebant expellē demones

ab obsequio virtute nominis christi a paulo
 predicati in quantum non credebant et
 pariter lita usque. Et tunc iudei est
 aut scilicet nomine christi illius principis
 sacerdotum alium novum et paulum pro
 virtutem eorum cognoscit. Nos autem quod est
 quasi diceret ad vos non pertinet
 virtutes eorum inuocare cum sitis in
 creduli. Et dicitur amborum a duobus de
 septem filiis principis iudeorum. **¶**
 Consequenter ponitur fructus huius re-
 pressionis cum dicitur hoc autem nati sunt
 et ambus per dimissionem eorum qui in-
 debant. Et recedit timor super illas
 ut nullus auderet talia temptare
 et magnificabat nomen domini iesu.
 tamquam magne virtutis existens ap-
 ti quod credentium. Veniebant ad paulum
 confitentes peccata sua et reliquias
 auxili autem ex eis qui fuerant timo-
 sa sectati a artibus magicis contul-
 erunt libros et apportavit ad aposto-
 lum. et combusserunt in contemptum
 dyaboli et in honore iesu christi.
 Et computatis precijs illorum hoc
 additur ad ostendendum quod fecerunt
 hoc ex magna voluntate combu-
 rentes libros quos emiserunt ita-
 rare. Sciendum etiam quod denariis va-
 lebat decem nummos vulgares so-
 pi nominabat annis denario. ita for-
 niter credebatur verbum per multipli-
 rationem fidelium et confirmabatur
 per augmentum fidei credentium. **¶**
 Hic autem expletis. Superius patet
 et multiplex pauli progressus per
 orbem ad predicandum. Hic continet

ponitur eius regressus ierusalem
 ad tollerandum pro fide catholica quod perpe-
 ritus fuerat ibidem. videlicet supra
 actus capitulo et nono. Et dividitur
 in tres partes. Quia primo ponitur in-
 spiratio apostoli. Ad remotionem impedi-
 menti i facta est autem. 3o persecutio
 spirati pro capitulo ibi. Nos vero
 intra primum dicitur. Hic autem exple-
 ritus super disceptationibus pauli ad predicandum
 euangelij. Apposuit paulus in spiritu
 et non ipsa voluntate sed magis
 spiritu sancti reuelatione et ordinatione.
 Transita macedonia et achaya.
 ad conseruandum mandatum credentes et accipienda
 collecta portanda fidelibus pauperibus
 qui erant ierusalem. oportet me et
 romam. videlicet. Tunc enim fuit sibi re-
 uelatum quod de ierusalem iret romam.
 quod tamen eundem et causa non fue-
 rint sibi reuelata sed infra xxviii
 mittens autem in macedonia duos die-
 bus. Hoc fecit ut collecta facta esset
 antequam illuc veniret. quod erat sibi
 honestius et expeditius. quia se-
 non oportuit enim contrahere moram
 propter dictam collectam. **¶ facta autem 7 e**
 Hic continet ponitur remotionem impedi-
 menti. Et dividitur in duas partes se-
 cundum duplex impedimentum. Secundum
 ponitur pro causa ibi. Vbi cum fuis-
 set prima interitus. quia primo impe-
 dimentum ponitur. Secundo tollitur.
 Et cum sedisset prima interitus. 3o
 iter pauli resumitur in principio
 vicesimum capitulo. prima ad huc in
 duas quia primo ponitur impedimentum
 motum principum. 2o eius experientia
 i hinc auditis. Demetrius enim fecit

illud impedimentum commouens ciuitatem contra paulum et eius socios motum propter temporale dampnum et dyane cultum et patet littera pauli exceptis et exponens De ma dñi a de fide xpi faciens edes argetas dyane. Imma autem vocatur dyana adyan quod est lux grece et neos quod est nouum quia eius lux renouatur omni mense dicebat enim a gentilibus preses iars quia eos ostendit de nocte et quia in illis nichil crepat ptingitur dyana marionis figura tenetis sagittas eo quod radios suos emittit usque ad terram. Tales igitur ymagines dyane faciebat de argento iste demetrius. et tabernacula argentea preponendis ymaginibus sicut frequenter fit in ecclesia de ymaginibus sanctorum prestabat artificibus. inter quas erat principalis Satis quia de hac artificio est nobis acquisitio magister lucius paulus hic suadens auertit multam turbam ab emptione talium ymaginum dicens in eis esse nichil in minus aut virtutis non plura aut hic peritabitur nobis pars in redargutione venire quia reddarguemur de falsitate faciendo ymagines nullam virtute habentes sed et ymagine dyane templum et cultus eius totaliter. **H**is auditis hic contra ponitur comotio eius exercitum contra paulum et socios eius et patet littera usque ibi Et impetum fecerunt uno animo in theatrum locus erat ubi pugnabantur rei et dicebat atheora a

spectaculo eo quod multi veniebant ad talia spectanda illuc enim uolentes traxerunt comites pauli Sed et patent usque ibi Erat enim ecclesia et congregatio pauli confusa quoniam pro magna parte ignorabant causas illius comotionis Demetra autem detraherunt alexandrum pellenem cum iudeis quia uolebat excusare paulum sed non habuit audientiam sed magis clamor tumultu. **E**t cum sedasset hic impedimentum dicte comotionis tollitur cum dicitur Et cum sedasset subita turbas hic enim habebat officium publicum in ciuitate pro quod poterat plura magis sedare Quis est homo qui nesciat et quasi dicit Non oportet hic clamare cum sit notum omnibus proliis quod romas a dyane pro genite aione delachoma eius concubina. ut scribitur poete Sed et patent usque ibi Quod si demetrius et qui cum eo sunt artifices habent aduersus aliquos istorum aliquos causam aliam rationabile conuictus forenses agunt in quibus cause retulantur et pronusiles sunt supple pntes ad iudicandum artissent multum coram iudicibus si habent rationabile causam Si quid autem alterius requiritur preter causam demetrii et qui cum eo sunt artifices Et in hoc alloquitur quibus in littera ecclesia in cognitione pro transitu hinc iudicatum potest ab solui a determinari Nam et peritauerunt a impetulo sumus argui seditionis hodiernae a preside uel imperatore tanquam negligentibus

de insidia ciuitatis impare tū nullus
sū mī obnoxius p̄t r̄ v̄cus. De quo
possimq̄ reddē r̄acionē. mīd sup̄ioribus
conturpis ap̄tū r̄ ḡmōmōs q̄p̄lī. Et
tūm h̄c dixisset alle s̄rba. d̄m̄p̄t
et̄nām r̄ q̄p̄lī congregatōz p̄cipiens
ut quilibz r̄et impare ad dōmū suā

Postquā autē **XX**
hic r̄ōtē r̄esumit̄ atōz pau-
li tūm dicit̄. **Vacatis paul?**
discipulis r̄ catholicis. et exhortatq̄
eos. ut in bono m̄choato p̄maneret̄
Valedixit r̄cedens ab eis. et p̄fectq̄
ē ut r̄et macedoniam. Sic em̄ per
sp̄itū sanctū ordinarū fuerat. ut p̄
transita macedonia. r̄et uersq̄ artm̄
ut dicit̄ ē capitulo p̄cedeti. **Em̄ autē**
perambulasset partes illas p̄ mace-
doniē. et exhortatus eos fuisse m̄l-
to sermone. ut firmiter permanēt
in fide. **venit ad greciam ad alia p̄-**
tem grecie. Nam et macedonia est
ingrecia large dicta. **¶ Vbi hic po-**
nitur impedimētū sibi factū ex m̄p-
dijē iudeoz multa dissipata ab eo cū
ocidē volentū habuit q̄ consiliū
ut r̄uēretur per macedoniā. ad eua-
dendū illas insidias. et sic fuit re-
tardatus ab itinē. **Comitatus ē cū**
sōij̄ pater p̄ni. s̄. filius beruens̄
r̄ deuitate berue. hij̄ tū p̄cesser̄
nos sustinuerūt nos troade. r̄ ex-
pectant̄. lucas em̄ qui loquit̄ r̄emā-
ferat̄ tū paulo arctā uia q̄pter m̄p-
dias dechinante. **¶ Nos vero re-**
monis impedimētū it̄m̄s pauli hic
r̄ōtē r̄esumit̄ p̄sentio it̄m̄s nicho-
ati s̄q̄ uersis artm̄. Et p̄mo p̄m̄

p̄uam p̄cessus. **Secundo ad terminū**
accessus capitulo xxxi i post dies
autē r̄stas p̄ma diuiditur m̄q̄tior in
quatuor partes s̄dm̄ quatuor loca
in quibus paulus fecit aliquam mo-
ram que patebunt p̄ sequēdo p̄m̄s
vero locus fuit ciuitas troade. ad q̄
p̄mo d̄strubitur pauli p̄uentio cū
dicit̄. **Nos vero nauigauim̄ p̄ dies**
azimoz r̄ solempnitate paschali t̄is-
acta. **aphilippi.** que ē ciuitas mace-
doniē quam p̄mo paulus intrauit
ut h̄c sup̄ xxi c̄lo et ab ea ultimo
recessit. **¶ Vbi hic h̄c. Et uenim̄ ad**
eos troaden. **Vbi habitabant cam-**
tes pauli qui cū p̄cesserant uedictū
ē. **Vbi demorati sum̄ diebz sep-**
tem. ad uidentū confirmatōz.
¶ Vna autē sabbati hic p̄do p̄m̄
pauli p̄dicatio et dicit̄. **¶ Vna autē**
sabbati r̄ die d̄m̄ta que ē p̄ma p̄
sabbatū tū r̄ōm̄ssim̄ ad frange-
dū panē p̄ refectōē corporali. paulus
disputabat tūm eis. p̄m̄s r̄esit̄
eos panē uerbi d̄m̄i. p̄fectūq̄ m̄
tra stimū ut uerba q̄ r̄cedens di-
cebat. arctus m̄cordibus audientū
impressa r̄emaneret̄ p̄traxit q̄
sermone. multū sollicitus d̄cibō
sp̄uali et parū d̄corporali. **¶ Se-**
dens autē. **¶ Vbi r̄ōtio ad confirma-**
tione d̄ctie pauli p̄m̄tū susti-
tatio pauli mortuū. et pater litta
v̄s q̄ i p̄m̄bit super eū ex maḡ
compassione d̄cū om̄s p̄sistit̄
tōē eius. **Nolite turbat̄ r̄e. S̄ne-**
bat em̄ p̄ sp̄itū adolestētē r̄esuf-
titatū. **Ascendens autē ad tenaculū**

Unde iuuenis crediderat frangens q
panem et gustans a modico accipiens
satis q allocutus e rēstantes Vbi
edificatoris vsq̄ in lucem diei Et sic
pfectus e. Quoquo patet sollicitudo
pauli p salute p̄ximī quia pfecturus
metastim per totam nocte nō dormi
uit intencus predicatōm vsq̄ ad
mediam nocte Et tūc resuscitatus en
thico et modico pane gustato s̄mone
resumpsit vsq̄ addiem claram Et
sic iuit viam suam **A**dduxerunt aut
puerū vniuersū in conspectū om̄ et
consolati s̄m̄ non minime de uita pu
eri et facto miraculo ad gloriā dei

Nos aut̄ hic cōter p̄m̄ p̄dus
locus in quo paulus contraxit morā
sz apud milētū ad quē p̄mo destruit
accessit Secundo consequēs fructus
abi d̄m̄lcto aut̄ 3o flebilis recessus
abi Et tūc hoc dixisset Circa p̄m̄
dicitur **N**os autē ascendentes nauem
s̄m̄ paulo nauiganus in masson
Nomē e loci ad quē paulus venit
per terram **A**ssumpto eo sz paulo
venimus in milēne nomē e in pale
et inde nauigantes sequenti die ve
nimus cōt̄ thm̄ Aliqui dicunt q
s̄m̄t die diticos Alij dicunt q cōna
tantū alia die apprehensū fannū
nomē e portus et sequenti die ve
nimus in milētū Vbi q̄p̄suerat pau
lus aliquantulū pausare Et reddidit
rationē quare nauigando transi
erat ephesim absq̄ applicatōe ad
locū que tamē erat ciuitas metro
polis et in qua paulus frequēter
p̄dicauerat tūc subditur **N**equa

mora illi fieret in aspa **S**i em̄ de
clmasset illuc oportuisset eū diuini
mori q̄pter multitudinē credentū
et solempnitatem loci et causa fes
tinitatis pauli subdit **P**redicem
pentecosten facit reuoluntatē a
solempnitate **N**lla em̄ dies erat
solempnis q̄pter dationē legis quā
ad decalogi p̄cepta **E**odi 20o Que
manent in lege noua et q̄pter dan
onem spiritus sancti credentibus in p̄
no visibili supra y ca **A**milcto h
p̄m̄tū consequēs fructus quia pau
lus mandauit i ministras ecclē de
tata ephesina dyacesi exhortans eos
p̄mo contra seruiciā persecutorū 2o
q̄pter fraudulentiā deceptorū 3o
dite uobis 3o contra concupiscentiā
temporalū bonorū i d̄gentū aut̄
et in omnibus ponit se p̄ exemplū
datione facto et uerbo p̄ma pars
patet vsq̄ i Et temptatōibus a
p̄tulis mortis que michi acciderūt
ex insidijs iudeorū p̄ quibus tamē
nichil om̄si de contingētibus ad ues
tiam salutē **D**ocebam uos publi
te et perdonos a p̄uate testificatō
iudeis atq̄ gentilibus andifferēt
in deū p̄p̄ntentiam et am̄itiādo
eis penitentiā in deū ordmantē
Et m̄t̄ ecce alligatus ego spiritu
et exreuelatōe spiritus sancti ad hac
astutus tu tamē uolo q̄m̄pte i
om̄ibus obedire **V**ado i ierusa
lem que in ea uentura s̄m̄t in
agnorans in speciali sciebat in
m̄gnali q̄o subditur **N**isi q̄p̄s
sanctus p̄m̄tēs ciuitates frequē
p̄statur in dicens q̄m̄ om̄cula

et tribulationes acerbissimas que ma-
nent a ubi me expectant. sed nichil
horo vereor a timore sustine p p p m
ner fano aiam mea a uitam meam
sensibilem preciorum quam me a
quam aiam intellectua. que dicit ape
homo eo mo loquadi quo tam noiat
aparte nobilita Ceta patet vsqz ibi
Qua ppter contestor vos hodierna
die a har ultima vice pombus. p
mundus sim a sanguine omi s r ves
tiu si decetero murratis aliquod
graue peccati Et subdit causa No
em interfigi ppter quecuqz pncula
inmunita michi. quo minus ania
arem omie consiliu dei vobis depe
tmetibus ad salutem **A**tendite vo
bis hic conter in format eos con
fraudulentia deceptor Dicens atte
dite vobis in per somis apus et um
Verbo grege comisso vto regim
In quo supple grege vos p p p p
posuit epus a ministros Sub noie
om episcopoz intelliguntur alij et
desie ministri Unde epus grece si
nitendens e latine Et hinc vigila
tie subdit causam dicens Ego stio
p reuelatione spiritus sancti. quom
am mirabunt p q distensione mea
lupi rapaces in nos a falsi apli
ad recipiendu vos. et ex vobis met
apib exurgent vni loquetes per
uersa a heretia corruptes artu
las fidei ppter quod vigilato. sup
custodiam gregis vobis comissi
memoria retinetes. ea que pollicite
vos donui. qo subdit Quomiam
p timentu te Et quia nisi domus
disradicit ciuitatem frustra vigi

lat qui custodit eam ps centesimo
xxvii qo subdit Et mir comedo vas
deo et verbo grane eius a facto ul
effectui Verbum em in scriptura
frequenter accipitur p facto Secundo
regi pmo Quod e verbum quod far
tu e et maxime in deo cuius dicit e
face ps xxxvii Dixit et facta sunt
Qui patens e edificare pergram in
pnti. et dare hereditate glorie in fu
turo in sanctificatis omnibus Na ibi
nullus admittit nisi sanctus **A**r
gentu aute Hic conter in format
eos contra concupiscentia temporalu
per sui apus exempli. quod erat eis
per experientia notu ministrant
manus iste apur em eos vxoat
de p p Et subdit causam dicens aia
ostendi vobis per exempli perfer
roms. quomiam sic laborantes a de
glo labore viuentes oportet p p p
doctrinam fidei in firmos. qui sunt
aui. et ad dandu tardi. licet em pau
lus posset accipe sumptus ab illis
quibus predicabat. tamen frequenter
abstinebat. ne fructus predicacis
impediret in illis. quomiam ppter
auaricia suam ab auditu p dicatione
retraherentur subditca aia causa
dicens at memisse verbi domi
ahii supple oportet. Qm ape dix
licet hoc no heatur meo angelo
tenendu e tamen firmiter ppter
verbum apli quod dixit quia no
omnia eius facta sunt scripta. no
hamus coltino et multo minis aia
verba sed paulus p reuelatione ha
bit hoc xpi verbi pnt et eius
euangelii Gall pmo Bernus

ē dare quam accipe. Sed hoc voluit
aliqui dicit q̄ maioris perfectōis est
diuitias quas in seculo paupibus et
rogare quam in religione mendicare
Sed hoc reprobatur libro de ecclesiasticis
dogmatibus ubi dicitur. Bonū ē tū
dispensare bona paupibus erogare
sed melius ē in tentate sequendi p̄m
tantū simul donare et absoluit a soli
titudine tū p̄p̄o ege. Et ieronimus q̄
congratium dicit. qui afficit melius
facit. qui vultur redire suis et pau
lati fructus possessionū paupibus
diuidit. it̄. Sequitur non ame sed a
deo responderetur. Vade et vende oīa
que hēs et da paupibus et veni et
sequere me. Quod verbum apud
beatus dicit intelligendū ceteris paupibus
que non sunt in p̄p̄o. Et tū h̄
dixisset. Hic vltimo pauli flebilis
recessus eo q̄ dicit. eo q̄ nō vident
amplius faciem eius et patet h̄
hoc excepto orauit tū orationibus
illis supple p̄ conseruato corp̄ a quibus
recedebat. et directioe sui et conū
quas p̄cū ducbat. **XXI**

Quoniam aut̄ factū est. hic
ponitur tertius locus in
quo paulus fecit aliquam
moram s̄z ciuitas tyri ad quā p̄
mo ponit̄ accessū. Et p̄mittit̄ hic
ata loca p̄ que transiit paulus
sine mora et patet littā. Sciendū
tamē q̄ illud quod ponit̄ maliquibus
libris dū de miram non est de
ceptu nec in libris correctis. in pho
nicem nomē ē p̄mittit̄. et venim̄
tyri. Et subditur causa. Nbi em̄
naus. in qua etiam erat expo

tura omnis quasi dicit. Quod hoc
necesse fuit q̄ applicarem̄ quidē
aut̄ discipulis et p̄p̄iāis. mansim̄
abi diebus septem. ad consolacōnem
māi corporalem p̄ nauigacōnem ad
credentiū et manentiū spūalem con
solacōnem. qui paulo dicebant. spū
pheticē. ne ascenderent ierusalima.
Sciendū tamē q̄ hoc non probat̄
in mediate per spū sanctū. q̄ paulo
dicebat. illuc ascende. et sic contraia
dicit. Sed per spū pheticē habent
q̄ si paulus ascendet ierusalem.
abi sustinet̄ per secūcōnem. Quod quod
ei compatientes ex suo spū suadebat
ne illic ascenderet. Est em̄ ierusalem
in alio p̄m quam tyrius. Cetera patet
¶ Nos vero. Hic ponitur quartus
locus ubi moratus fuit aliquantū
paulus s̄z cesarea. ad quam describit̄
accessū tū dicit. Nos vero nauig
gacōe explicita. et departa et p̄
ta atyri descendim̄ tholomaidaz
que nūc dicit̄ acon. et salutans
fratribus et p̄p̄iāis et manentibus
mansim̄ die una. ista mora p̄
sui breuitate. non addit numerū
aliarū quatuor. Alia aut̄ die p̄fecti
venim̄ cesaream palestine. quā
herodes in nomine cesaris appellauit
que prius tūc trachonis dicebatur.
Et manentes domū philippi euan
geliste. Aliqui dixerunt q̄ iosephi
lyppus fuit ap̄tus. eo q̄ dicit̄ hic
euangelista. et amūciator euangelij
q̄ p̄p̄e pertinet ad ap̄tos. Sed istud
remouet̄ per hoc q̄ subdit̄. Qui
erat omnis de septem s̄z duarū
de quibus h̄ supra. Et tū. Si em̄

est philippus ap[osto]lus. dicitur unus
 deduodecim dicitur iste euangelista
 quia tempore persecu[ti]onis uerbu[m] e-
 uangelia[m] predicauit. feruet sup[er]
 viii capitulo. Sup[er] uenit quida[m] uir
 habens sp[iritu]m p[ro]phetie ut h[ic] sup[er] xvi
 dicit. Bonam pauli et alligans sibi
 pedes in hac mutabit modu[m] p[ro]-
 pheta[r]u[m] antiquo[r]u[m] qui p[ro]phetabant
 aliquando non solum uerbis. sed a-
 sensibilibus factis. Sicut ieremias
 posuit cathenas lignear[um] in collo suo
 ieremie xxxvii ad signandu[m]. quilli
 de quibus p[ro]phetabat. dixerunt in cap-
 tivitatem cathenati cet[er]a patent. v[er]o
 et post dies autem post qua[m] des[er]-
 uis e[st] p[ro]gressus pauli per uia[m] Hier[osolymam]
 conter desribitur eius accessus ad
 templu[m] ierusalem ubi per sp[iritu]m ue-
 niebat ad tollerandu[m] persecutores. s[ed]
 ibidem persecutus fuit etiam no[n]
 diuidit in duas partes. Quia p[ri]mo po-
 nit eius benigna receptio christia[n]is
 Secundo maligna persecutio au-
 deis ubi dicitur autem septem dies p[ri]-
 ma in duas. Quia p[ri]mo desribit
 pauli receptio. Secundo sibi facta
 persuasio ubi dixerunt q[ui] ei Cir-
 ca p[ri]mu[m] dicit post dies aut[em] astos
 mansione[m] in cezarca. ascendebam[us]
 ierusalem que e[st] in alia[m] situ[m] qua[m]
 cezarca. Venerunt aut[em] quida[m] ex
 discipulis. uolentes quide[m] paulo
 et suis socijs de hospicio christia[n]i.
 genere. antiqui discipuli. et alon-
 go tempore in fidelitate p[ro]batu[m]. I[st]-
 te yasan. ande[m] h[ic] domitiliu[m]
 inter cezarca[m] et ierusalem. ubi ce-
 natiue recepit paulu[m]. Et t[er]c[i]o uenit

semus ier[osolymam] libenter excep-
 erunt nos fratres a christia[n]i in ier[osolymam]
 ierusalem habitantes. Sequenti aut[em] die intro-
 ibat paulus nolistim ad iacobu[m] ep[iscopu]m
 cap[itu]m ier[osolymam] ierusalem. Cet[er]a patent ubi
 dixerunt q[ui] ei. Hic conter des[er]-
 breue persuasio facta paulo. Circa
 quam stonde[m] q[ui] aliqui detrahentes
 paulo semina[m] ierusalem. q[ui] ipse
 predicans iudeis partes disper[si]s
 affirmabat. illicitu[m] eis e[ss]e etia[m] illo
 tempore circ[um]f[er]re. et alias legis
 testimonia[m] seruare quod no[n] erat
 uerum. p[ri]mo ipse met[em] thymotheu[m]
 circ[um]f[er]re ut dicitur e[st] sup[er] xvi. Et in
 centis caput sibi totandit supra
 xviii. p[ro]pter quod ad remouendu[m] stan-
 dalu[m] iudeo[r]u[m] ierusalem. h[ic] ianua
 per sua p[ro]uit paulo. iacobus et alij
 seniores ut purificaret in templo
 cum quibusdam nazareis. ut sic
 omnibus appareret falsu[m]. q[ui] de ipso
 fuerat dictu[m] ut ipse consensit. In
 per hoc q[ui] erat sibi licitu[m] illo t[em]p[or]e
 amonet scandalu[m] in firmo[r]u[m] p[ri]-
 mo igitur circa hoc p[ri]mo p[ro]uaso
 iacobi. Secundo ascensus pauli i[erusalem]
 Tunc paulus p[ri]ma parte et secun-
 da patent ex dictis pauis q[ui] dif-
 ferent exceptis que distinet. Et o[mn]es
 emulatores sunt legis s[ed] seruade
 ne statim dimittatur tamq[ua]m illicita
 sicut ritus gentiliu[m]. Audierunt
 em[er] de te et q[ui] hoc doceas. q[ui] t[em]p[or]e
 no[n] e[st] ueru[m]. oportet comenire ml-
 titudine[m] de te uerbis false[m] stonde-
 lizatam. et in pende illis a fac ob-
 latione[m] tu[m] illis que solet fieri in
 talibus. sed ambulat et ipse iusta-
 diens legem. tamq[ua]m ad hoc ser-

uari licitiam. dnm tamen non ponat
abi fides tenendo. q sine tali observa-
tione fides xpi non sufficit ad salu-
tem qo subditur. De his autē qui
crediderunt ex gentibus. quos sal-
uari credimus per fidem xpi. sine
transione. et alijs legalibus. Ut hē
supra xv. Scripsimus iudicantes ut
abstineant ite q iudeos et gentes cō-
muni pietate seruanda ut dicitur
ē supra xv. Annūans expletionem
dierum purificationis. hoc em demō-
strabat fō purificationis tū illis nazareis
qui purificabantur termino voti sui
expleto. Nūm autē **Q**uoniam autē hic
tamē describitur pauli persecutio a
iudeis. Et primo ponit hoc persecutio.
Quo subditur pauli appellatio cap. xv.
Abi festus autē pma induas. Quia
primo ponitur persecutio pauli in ie-
rusalem. Secūdo apud cesaream ca-
p. xviii. pma ad huc induas. Quia
primo ponitur a pta persecutio. Secūdo
persecutio dissensio cap. xviii. ca. Abi
Statione autē paulus pma ad huc in-
duas. quia primo interfecio pauli
queritur. Secūdo eripitur abi que-
rentibus. Circa pma dicit. Dū autē
septem dies confirmarentur. Consi-
matio istos dies accipienda ē ap-
ticipio ascensus pauli ierusalem.
Dicit tamen glosa. q non dnm erat
ista confirmatio. sed appropinquabat
ita q secundū veritatem erat dies
quinta. Et hoc dicit glosa. ad verifi-
candum verbum. q dicit paulus
in sta. xviii. non sunt plus nū-
dies quam duodecim ex quo ascedit
adorare ierusalem. Quia tūm

astis quibus oportet addere diem in
qua dissoluit paulus saduceos et pha-
riseos et itecū aliam in qua ductus fuit
cesaream. ut patet in textu. Et
atorz quibus. post quos princeps sacer-
dotū accusavit paulū in cesarea ut
hē infra. xviii. quibus similitudines
sunt duodecim dies p̄p̄se. Sed hinc
loquēdi videt̄. qd tamen stalis q quibus
dies dicantur. septē qo aliter potest
dici s; q dies illa purificationis fuit
septima ab ingressu pauli ierusa-
lem ut textus inimit. et quibus
dies quibus princeps sacerdotū. ut
cesaream accusare paulū. inapuit
apauli purificationis et captione exclu-
sive. Et sic hinc dies p̄p̄se duode-
cim. Dies autē in qua soluit ab in-
vicem phariseos et saduceos et alia
in qua ductus fuit cesaream simul cō-
tinetur tū duobus p̄p̄is nullis
quibus quibus princeps sacerdotū. ut
cesaream hii qui de asia erant iudei in
iudaismo obstinati qui abidem paulo
contingebant. tūm vidissent eū in
templo. Vbi erat iudeorum obstinatorz
militando contatant omne q̄lū q̄
quibus paulū. Et micromit ei maḡ
clanantes eū morte dignū qo sub-
ditur. Hic ē homo aduersz q̄lū q̄
legem et locū hinc amos vbiq̄
datens. Hic dicebant quia paulus
p̄ferebat gentes. uerbū dei de-
uote recipietes iudeis apm repel-
lentibus. ut patet in phibus loq̄
supra. Et quia legem nouam p̄-
ferebat. et quia dicebat. ve-
rum sacrificiū s; eulā s; tā

timo licet erat offerri sacrificia
 iudeis insuper et gentiles induxit
 in templum licet autem gentiles pos-
 sent ingredi in templum quantum ad
 aliam partem in qua orabant hoies
 in iudi. tamen ingredi non poterant
 ubi purificabant nazarei ad qua est
 mabant paulum gentiles induxisse
 Et apprehentes paulum traherant eum
 extra templum. ut iacobus. sicut iou-
 da pontifex fecit educi archalia ex
 septem templi ut ubi interficeretur ij.
 parat xxiii et statim clausa sunt
 ianue. ne templum contaminaretur
 ex eius morte. **¶** Querebantur aut
 hic contra paulum de manibus iudeo-
 rum eripitur. Et primo tribunus eripit
 illum. Secundo paulus petit alloqui
 quoniam. **¶** Et cum cepisset. Circa primum
 dicitur. Nunciatum est tribuno choorte
 cui erat imposita custodia civitatis
 et iussit alligari cathenas duabus
 ne posset evadere donec inquisitus
 set deo. Cetera patent usque in tol-
 le eum se de iura primum tanquam vivere
 indignum. **¶** Et cum cepisset. hic contra
 paulus petit alloqui quoniam. Et dicitur
 in duas partes quia primo ponit allo-
 cutionis concessio. 2o allocutionis ex-
 ecutio ubi. **¶** Et cum ille. Circa primum dicitur
 Et cum cepisset duci in castra. in mura
 fortalicium. ubi manebat tribunus
 cum militibus. Si licet in loquatur et hu-
 militer petit ut citius impetret
 quod querit. Qui dicit ei grece nos-
 ti. **¶** Hoc videtur quod iste tribunus
 fuit grecus. Quia quod petebat
 si paulus sciret linguam grecam
 ut sibi loqueretur in ydiomate magis

sibi noto et ut iudei assistentes
 non intelligeret. Nomen tu est egip-
 tius. **¶** De isto dicit iosephus xxvi li-
 bro antiquitatis. Quod venit iu-
 deam fingens se propheta et congrega-
 vit sibi multitudinem educens eam
 extra ierusalem dicens. quod ad eius
 iussu mitti ierusalem corruerent
 et sic intrarent subito et bona ra-
 perent civitatis. Sed felix pueniens
 cum militibus armatis multas ex eis
 occidit. et aliquos vivos cepit. Ille
 vero falsus propheta per fugam dispa-
 ruit. **¶** Probabile est quod multi cum eo sic
 evaserunt. licet iosephus non dicit
 Et duxit in desertum. **¶** Primo enim il-
 los duxit in desertum et postea rediit
 quod ierusalem ut deperderent civita-
 tem modo predicto. quatuor milia
 virorum perierunt. **¶** Et ante ista gladius
 brevis quo tunc utebantur latrones
 et homicidae. et inde stari dicebat
 Et dixit paulus se excusando. Ecce
 homo sum quidem iudeus athena-
 ticus natus. Non sum ille egip-
 tius. Non ignoto civitate. **¶** Vno fu-
 mos. municeps. et habitator. **¶** Rogo
 autem te per mitem in loqui quoniam. **¶** No-
 lebat enim per narrationem sue comi-
 sionis mutare aliam opinionem et in-
 credulitate iudeorum ut patet ex se-
 quentibus. **¶** Et cum permisisset
 hic contra ponit allocutionis ex-
 ecutio in qua paulus primo ad hoc
 disponit. 2o apponit exequit. **¶** xxvi
 capitulo. Circa primum dicitur. **¶** Et cum ille
 scilicet tribunus permisisset paulo lo-
 qui paulus stans in gradibus. ut
 melius audiret ab assistentibus
 in feruis amittit viam ad ple-

dem ut faceret silentium **xxii**

Uri fratres hic contra paulo
apparet exequitur Et primo
ponitur eius narratio Secundo
plebis exclamatio ubi audiebant aut
3o cause disquisitio 1. Notificandus
autem prima interea Quia primo paulo
narrat suam iudaicam conversionem
2o suam ad christi conversionem 3o factum
autem 3o sibi factam in templo visione
ubi factum autem est michi Circa primum dicit
paulus Vri fratres quantum admi-
natores et patres quantum ad maiores au-
dite diligenter que sequitur magis
proferunt silentium tunc quia per hoc
sciverunt christum esse iudeum. tunc quia lig-
avam suam melius intelligebat quam
aliam Ego sum iudeus civis natione
et religione natus tharsus cilicie 3o
pater pauli fuerat translatus mi-
trius autem antiquitate orsa sicut ieru-
salem sibi fuerat missus apertum pro-
fudio sacre scripture quod vigilat
ubi scilicet pedes gamalielis et iudoc-
tina eius qui erat doctor valde fa-
mosus ut habet supra 2o capitulo E-
mulator legis et zelans pro eius ob-
servatione quod declaravit per effectum di-
cens Qui hanc vitam sicut doctrina
christianam persecutus sum usque ad
mortem intendens ad nichilum
christum ut habet supra 2o et 3o
capitulo Sicut princeps sacerdotum
testimonium reddit michi Reser-
vavit enim litteras sibi datus aperte
pe sacerdotum de consilio maiorum.
Supra 2o capitulo que sibi erant
interfuitur apertum factum est autem
hic contra narrat suam mirabilem
conversionem Et patet sententia ex

ditis supra 2o capitulo vespasius 2. Deo
patrum nostrorum precordiam suam benigni-
tate ut cognoscere voluntate eius
de tua conversione ut videtur in 1o sicut
christum hominem et deum quem vidit in
raptu non oculis corporeis sed mentis
Et audires vocem ex ore dicentis
Saul saule quid me persequeris
qui eis testis illius sicut christi ad homines
omnes iudeos et gentiles baptiza-
re et abluere peccata tua per virtute
baptismi qui est panis fidei. Pro-
uocato nomine christi. Tunc enim mo-
mine christi dabatur baptismus raptus
ditis supra capitulo **factum est autem**
hic contra narrat in visione sibi fac-
tam dicens factum est autem reuertenti-
bus michi ierusalem hoc enim
fuit immediate post suam conversionem
Secundo tunc lustrata arabia rediit da-
mascum et inde ierusalem ut dicitur
supra 2o capitulo ut habent exempla
ad gal 2o capitulo feci michi in
stupore mentis et in raptu et vide-
alli sicut christum in visione imaginata
et intellectuali festina et christi ado-
rator ex ierusalem quasi dicit in
utiliter sibi remaneret et subditur
causa quoniam non accipiet testi-
monium tuum deme admirans paulo
respondit dominus christi sunt sic quasi
dicit per ea que feci conuertere et
fideles tuos debent esse terti quod nul-
lo modo te perditarem in se deitate
terrefactus com Vade quoniam
ad nationes longe mittam te quasi
dicit gentiles verbum meum reci-
pient quod iudei in ierosolymis in-
pugnant **audiebant autem hic**

rantez panteu ortus clamaus con-
 tra paulu quia per verbum eius vlti-
 mi in firmabat q uidei maxime ha-
 bitantes iherusalem cont adco rep-
 bat. Et gentiles quos iudei viles re-
 putabant essent adeo electi qdeo cla-
 mabant paulu debe ma. **¶** Vocife-
 rantibus hic rantez inquit causa
 dicti clamaus. Et dicitur in dno. q
 pmo attenditur in dno acquitendi
 modus. Qd inquit alius debitus i
 postea aut. Circa pmi dicit Vocife-
 rantibus aut eis vt per clamorem
 obtineret. q per ratione non pote-
 rant. Et pientibus vestimenta sua
 in pmi dolais. et in puluere iactate
 bus aciem in detestatione verboru
 pauli iussit tribunus cu induci in
 castra ut causam dicti clamaus inq-
 ueret per tormenta. Et tu ~~apostolus~~
 asseruissent cu causa dolais. ut
 flagellaretur et torqueretur. Dixit
 asseruisti sibi tentationi qui perat
 tortoribus. ne modu torquedi con-
 suetudine excederet vel diminuerent.
 si hominem romani et in dno pna-
 tu licet nobis flagellare. quasi di-
 ceret tertiu. Quos em romani re-
 putabantur. nobiles per totu orbe
 eo q ciuitas romana dnabat orbi
 nobiles em no questionabant tunc
 tempis et adhuc non questionant
 in multis locis. Cetera patet vsq i
 Cetera multa pma s; peminie ciuili-
 tatem asseruissent pmi. s ut ci-
 uis romani com quasi dicit. quoni-
 am tuem romani. ita te facilius
 dicit qui pauper et abiectus iudeis

Et paulus ait ego autem et natus
 sum tuus romani quasi diceret
 pinguis vis habeo. in hac ciuitate
 quam tu pater em pauli in signe
 nobilitatis hnt aromanis ut dictu
 fuit sup in thimo in. Et sic paulu
 eius filius natus fuit ingenuus.
 omnes aut ingenui erant tuos ro-
 mani. tribnus quoq tenuit. ne
 ex applicaco pauli ad tormenta acci-
 saretur supioribus et puniret.
 Postera aut die hic rantez panti
 alius inquitendi modus et licitus
 s; partes orando et eas diliger
 audiendo et patet litta vsq i r.

¶ Sed omni **XXIII**
 consuetudine vana comitatu
 pmi ante deu. et non solu
 ante homines sicut facit yppocrite
 quasi dicit sine causa persequimur
 me pnceps aut sacerdotu. ut
 dolens em de hoc q se iustificabar
 iussit percuti ab eis per hoc in-
 firmans q falsum dicebat. percuti
 et te deus paries de calbate a hnt
 apparenia tantu iusticie sed non
 existencia. pmi. sacerdotu dei male
 dicit quasi dicit si non est aliud
 men ex hoc tame inuisti graue
 penam. Dixit aut paulus se ex-
 cusando ne pnelum fateret. et de-
 longinquis em partibus vendit ut
 patet ex predicto. et pariu iheru-
 salem steterat. Apert quod persona
 pmi sacerdotu non cognoscebat
 scriptu e exadi xxii. **¶** Sciens
 paulus. Supius scripta e p scru-
 tio s; pauli. Hic rantez describit
 p sequentiu dissensio. Sicut omni

Cap. xxvii
 ¶ Intendens ad
 paulu paulu ait
 vni frs ego est

unitas bonorum virtus est. Sic unitas malorum est nocua bonis. Propter quod eorum dissensio est expediens ut per hoc corporum malicia impediatur. Propter hoc paulus corporum dissensionem percurat. Et dividitur in duas quia primo patet huius dissensionis peritio. **Q**uo oritur quod paulus naua machinatio in factu aut die. **C**irca primum dicit. Sciens autem paulus in quibus per magnum tempus in interperant. iste scilicet. **C**um dicit iosephus antiquitatis iudaice libro xviii. **E**clamavit in concilio. ut ab omnibus audiret. ego phariseus sum. quoniam adhuc quod credebat resurrectionem mortuorum spiritum et angelum filius phariseorum pater enim suus spiritualis qui cum in sinu erat. **S**ed gamaliel phariseus phariseus fuerat ut patet supra in capitulo. **E**t similiter pater suus carnalis qui cum posuerat sub disciplina gamalielis. **D**e se et resurrectione mortuorum a propter spem vite future quam expecto et resurrectionem mortuorum quam predicto ego iudico. a ad mortem condemnati quere. **E**t cum hoc dixisset. facta est dissensio inter phariseos eius dicitur approbant. saducei vero repugnant. **E**t causa subdit cum dicit. **S**aducei autem dicit non esse resurrectionem mortuorum. et sic negabant vitam futuram. nihil enim in mortale dicebant esse horum neque angelum neque spiritum quia liter. **N**am et ipsum deum dicebant esse corporeum. Propter quod de libris sacre scripture recipiebant tantum

quingentas libras moysi qui minus corpus se loquitur de spiritibus quam libri prophetarum et hic error processit eo hic quod intellectus humanus semper intelligit cum fantasia quod non potest corporalia transcendere. **U**nde cogitans angelum format sibi fantasia hominis alati. **E**t cogitans deum format sibi fantasia cuiusdam regis magni omnibus presidentis. **P**ro processit etiam ex falso intellectu scripture que deo attribuit formam corporalem ut nates oculos aures in corpore nebula per que virtutes eius spirituales intelligunt. **U**nde dicit gregorius in moralibus habere namque oculos de quia timeta videt. manus quia omnia operatur et sic de aliis. **E**t ex eisdem causis processit error quorundam simplicium monachorum deum esse corporeum existimantium. Propter quod vocati sunt antropomorphyce. **U**nde dicitur de columnibus patrum. factus est autem clamor magnus phariseorum cum phariseis disputantium. **E**t exurgentes quidam phariseorum pugnantibus verbis paulo dicitur. **N**ihil mali inquit que plus persequebantur ad mortem modo dicunt minacenter. **N**isi spiritus sed dominus locutus est autem angelus quasi dicit nihil est mirandum quia vultus legitur in libris moysi quos recipiebant saducei. **N**am deus legitur locutus cum abraham et etiam angelus domini in pluribus locis in genesi et in hoc arguebant quod saduceos ex scripture ab eis recepta. **T**imens tribumque ne dispe-

per paulus ab ipis. s; saduceis se-
 tera patent in lita vsq; Sic te
 oportet et rome testificari. et ex hoc
 motus fuit ad caesarem appellare in
 fia xxx **¶** Facta aut die. Hic con-
 noua machinatio contra paulu cogi-
 tatur Et p̄do dissipatur i quod
 ai audisset **¶** Circa p̄mi dicitur fac-
 ta aut die sequenti colligerunt se
 quidam ex iudeis. dolentes q; pau-
 lus q; paulus sic euaserat sapietor
 cetā patent vsq; **¶** Nūc ergo ut ri-
 to expediamt auerimus. et vos hanc
 intentū Vos aut facite tribuno cū
 consilio pmgatur sic litta **¶** Vos
 cū consilio. a. vos siml cōthari
 pharisei et saducei ne per vestra
 dissensionē impediatis pauli mor-
 tem **¶** Vani facite tribuno rogates
 cum ut adducant illū ic **¶** Et patz
 lita **¶** Quod cum audisset hic
 rōter machinatio dicta frustrat
 Circa quod p̄mo ponit dicit ma-
 chinatōis reuelatio **¶** Quod de
 frustratio ab iudicib; **¶** Circa p̄-
 mi dicit Quod cum audisset filij
 p̄dis pauli que erat p̄co sollicitz
 inquirendo quid p̄co uel rōtra cū
 posset fieri venit et intravit in
 castra Non em sic paulus. qui
 amici sui ad eū possent ingredi
 et ministrare ei. tū quia erat ti-
 mus romanis **¶** Vacans aut pau-
 lus ad se omni de contentiōibus.
 Dicitur aut contentio qui h̄t cen-
 tū homines marinis sub se et sic
 misit minore ad maiore **¶** Cetā
 patent vsq; **¶** Apphōdēns aut
 tribun; manū illius. ut loquo

ret; ei secretus et fortran credes
 q; paulus aliquod exomū mittet in
 secreto iudeis comenit rogare te. i.
 iudei rōtionē fecerunt derogando
 te. ut crastina die pducas paulū no-
 lentes p̄ditale accidē eū. expetentes
 p̄missim tuū a. q; tu p̄mittas eis
 educationē pauli adeos et opere im-
 ples **¶** Tribunus igitur **¶** Hic rōtō
 destruit reuelate machinatōis fuf-
 tatio per hoc q; interim ductus fuit
 paulus cesarem ad presidem. qui
 erat iudex superior **¶** Et hoc ē q; dicit
 Tribun; igitur dimisit adolestēte
 ut uet viam suam. p̄ceptionis
 ei. ne tū loqueret. ne forte p̄ho
 deducto pauli mēzaret impediret
 cetā patent vsq; **¶** Dimittit em
 ac totū astud vsq; i inclusit q;
 penitētia accepturus **¶** Non ē do-
 textu nec em in libris conct. sed
 fuit quidam glosa reddens rōtionē
 quare tribun; mittebat paulū cū
 seruitute tanta. que postea p̄stip-
 tores fuit textu in p̄ta **¶** Scribes
 ei epistolam rōtionem hanc s; h;
 causam missionis. et cū p̄mptib;
 tantis et patet lita hac exopto
 eripui rōgito quia romanis ē
 hoc dicit adquirendū presidis
 bonuolentiā quasi hūc magnam
 zelū deuotib; romanis. quia qn
 eripuit eū de manibus iudeoz nō
 cognouit q; cēt. cuius romanis. s;
 postea cognouit. quanto eū questi-
 onare noluit ut h̄t supra in sic
 capituli xxxii. Duxerūt illū per
 noctem. ut euaderent insidias
 iudeoz. in mēp̄tandem nomine ē
 quidam tunc existens arhm

inter cesaream. tamen magis que
cesaream. et postera die dimissis equi-
tibus. ut cum eo irent. sed cum paulo
reuerſi sunt ad castra. ad iururicos
que erat in ierusalem non autem reuſi
fuerunt milites et locutari qui erant
pedites. quia paulus erat extra pi-
culu inſidiarum. Audiam te inquit cum
accusatores tui uenerint. melius
enim inquitur uitas inſidia par-
tium quam in ~~pauca~~ absentia alius ius-
sit que inſidia herodis. et que fuerat
herodes enim asthalonita renouauit
et amplauit illam ciuitate. uitas
cum cesaream in honore cesaris que
pius dicebatur turris straconis. et
in edificaui primum. que ad huc et tunc
bat nome actois. **XIII**

Nostiquam autem dies Supra
descripta de persecutio pau-
li multum hic conuenit ponit
eius persecutio apud cesaream. Et di-
uiditur in tres partes. Quia primo pro
pauli accusatio. De eius defensio.
Respondit autem paulus. Non iudicet
responsio in distulit autem. Cura pri-
mo patet littera usque in. Et citato
paulo per uiam iudicis ut respon-
det ad obiecta. cepit accusare. ter-
tullus orator ad hoc inductus. Et
primo secundum modum boni oratoris.
captat benignitatem iudicis dicens
Cum in multa pace agamus. et in
tam istam transierimus multa co-
arigantur ad conseruationem pacis que
omnis per tua prudentiam a per-
tuum regimen semper et ubique su-
stipimus regimine tuum cum omni gra-
tiam actio deo et tibi detali regimine
neductus autem pertraham te

detinendo tempus in uerborum pro-
lixitate. oro te breuiter audias nos
per tua clementia quasi dicit que petimus
sunt exaudiri digna. **C**onsequenter
accusat paulum dicens. Inuenimus
hunc hominem pestiferum. nome eius
expone. quasi prima malicia no-
minum indignum. et conuincit sedi-
tionez omnibus iudeis tunc tamen
est predicator euangelice pacis. Et
auctorem seditionis secte nazareoz
et populanorum a iherusalem nazareno pr-
dictorum. Qui etiam templum uo-
lare conatus est. inducendo in gen-
tiles. Hoc enim imponebant sibi sto-
Ut patet ex predicto. Super. Xxi
capitulo. quem et apprehensum in te-
plo uolimus secundum legem magis in-
dicare quasi dicit. istud pertinet
ad uos prout et cultum templi custo-
dite. Cetera patent usque in. Adiectum
autem et iudei ad apprehendum et con-
firmandum uerba teruisti. **R**
Respondit autem hic pontifex pauli
defensio et primo captat benigno-
lentiam dicens. Similis amicitie
est iudicem genti huic. rebeli et
male regibili. spones quasi dicit.
per hoc manifeste apparet bonitas
tui regimis que tam diu huius re-
gimen huius gentis. et hoc spones
bono animo que me satis faciam
confidens de tua iusticia. et mea
innocentia. **C**onsequenter re-
spondet ad obiecta. Et primo ad pri-
mum supple de conuincit seditionum
in ierusalem dicens. pates enim cog-
noscite. per multos testes fide-
dignos. quia non sunt in plus

dies. sicut declarant e sup xxi Et
 neqz in templo inuenerunt me in
 aliquo disputantem. que disputatio fuit
 aliquando commotione audientium. aut
 conuulsum timore faciente. quod est
 seditionis signum neqz in synagogis ne-
 qz in uitate supple in uenerunt me p
 dicta factorem neqz pbae pnt tibi
 illa supple de quibus accusant me.
 et tamen debent pbare tmm snt
 actores. **¶** Confiteor hic respondet
 ad secundum s3 de fecta xpianorum
 quam conficitur se tenere tamqz sanc-
 tam et bonam dicens Confiteor hic
 autem tibi. tamqua iudici. quodam
 sectam xpianorum. quam dicit here-
 sim. r. magis tenet expioncia et
 ignorantia phar. quam ex testio-
 nys scripturarum. unde dicebant job
 vii. Numquid expionibus aliquis
 credit in eu aut cophari scis. sed tur-
 ba hec que non nouit legem ma-
 ledicti. sicut de sermo deo pati omni.
 credens omnibus que in lege et pphie
 tis scripta sunt. et in ihesu naza-
 reno sunt impleta spem hnd iudai
 debeatitudine concedenda per apm
 quam et hy ipi expectant. quantum
 ad phariseos que etiam stonm eos no
 habent nisi resurrectione mortuorum.
 qua iusti eterniter promiabunt
 et iniqui dampnabunt. In hac et
 ipse studeo snt et offendit uilo consi-
 entia habet r sine scandalo s3 actus
 ad deum et ad homines semp. non
 solum cauens offensam dei sed etia
 homi qm e exome. et sic offensa
 accusatorum meorum pcedit ex omni
 malicia. **¶** post amos hic continet

respondet ad tertium de uolencia te-
 pli dicens post amos aut plures
 a conuersione mea ad xpm. elimo-
 smas facturus. **¶** gentes
 meas a m **¶** fideles in
 ierusalom **¶** manentes. qui
 suas uendidicant possessiones. ut
 he supm in capitulo ppter quod paulo
 p eis faciebat collectas gentibus
 alijs. ut he supra et in epistis suis.
 Veni ierusalom. et oblationes fac-
 turus. et uota reddimus deo. in quibus
 inuenerunt me pnsificari in templo
 et sic apm non uiolau. sed magis
 honorau. non ai turba neqz in tu-
 multu in uenerunt. sed offerente
 oblationes meas deuote. **¶** Confiteor
 ostendit qui fuerunt illi qui in te-
 plo eum inuenerunt et tumultu fe-
 cerunt dicens. Quidam aut ex ap-
 uidei ut patet ex supradictis xxi
 quos oportebat apud te psto et
 accusare it. Sed eorum absentia of-
 tendit eos magis culpabiles esse
 de conuersione in templo facta quam
 fecerunt sine causa. Aut hy ipi
 qui sunt hic presentes dicant si
 quid inuenerunt in me iniquitatis
 tum stonm in conuersione a in iudicijs lo-
 co. nisi decima et solummo uoce.
 qd dicit ego non fui causa dissen-
 sionis eorum sed apm in et ad defe-
 sionem qdctaz suaz. **¶** Disputat
 autem hic continet ponitur respon-
 so iudicis. Et p dō sui pntessiois
 capitulo xxxv pma iudicis qua
 pmo ponit responsio iudicis Qd

predicationis pauli auditis ibi post
aliquot. Circa p̄m̄i dicitur. Disputat
autem illos felix differendo dare
sententia. certissime sciens
de via christi. ritatis p̄ paulo
formidans. tū turbare in-
deus motus timore humano. Sic
et pylatus sciens innocentia christi.
tradidit tamen iudeorum voluntati. ne
contra eum aliquid machinaretur erga
caesarem p̄ accusatione huius dilacionis.
Cum tribuns lysias descendit de
iherosolimam caesarem que est in syria
sicut audiamus hanc autem accusa-
tionem accepit ex uerbis illi qui
allegatione sua dixerat q̄ de omnibus
que dicebat felix poterat aliam ag-
noscere veritatem. Quisq̄ et tentionem
custodire eum sicut paulum et requiem
hinc acathenis vel in festationibus suis
inter quosq̄ prohibere de suis amicis
ministrare ei necessaria iunctus et
uestitus. **¶** Post aliquot. Hic com-
pantur predicatione pauli felix et
eius uoxi tū subditur. Et audierit
ab eo fidem. que est in iesum christum
in uoce sua iudea ad hunc inducente
omni p̄m̄i disputante aut illo. r̄ p̄ di-
tante de iusticia conseruanda ad pro-
mitti. castitate. ad se ipsum. et de iudi-
cio futuro. cuius consideratio inducit
timorem diuini. tremefactus factus
ex auditu talium. Respondit quo mir-
attinet. uade. tunc enim liberauit
eum a clausura carceris datus ei lib-
tatem eundi. Per ciuitate ora tamen
q̄ adderet ad mandatum apud. pl̄

et sperans quia pecunia ei daretur
a paulo quasi diceret non solum
dedit paulo hanc libertatem iudicij
dini timore sed etiam cupiditate pec-
unie. Biennio autem expleto. Quod
biennium non est tempus presidatus
felix aliter non uideretur. Porro
qd̄ dixit ei paulus supra eodem ca-
pitulo. Quibus annis te esse iudice hinc
genti sciens. sed est tempus more
pauli in caesarem. tempore enim felix
suspensionem multorum multi latrones
et quicquid falsi quibus seducendo et
communitate perturbatores. Ut dicit
iosephus in quibusdam capiendis et
reprimendis. Felix fuit occupatus ita
q̄ causam pauli non determinauit.
Et quia determinatione differere uo-
lebat. Ut patet ex predicto. accepit
succedere felix porro festum ita p̄-
buit in libris iudeis et ita notat
eum iosephus in libro iudeis in quibus
tunc. Volens autem gratia prestare
iudeis felix. timens ne accusaretur
ab eis de malo regimine terre. reliquit
paulum in uentum renouans libertatem
quam dederat ei tamen p̄ hoc non eu-
pit per accusatione iudeorum apud cae-
sarem non a paulo sed propter malam
tunc gubernationem. Ut dicit iosephus
libro predicto. Et idem contigit py-
lato qui in fauore iudeorum quod empna-
uat christum nam accusatus fuit. rele-
gatus in exilium. **cap. xxv**
Hestus ergo apponit tracta-
ti felix circa paulum. **¶**
tamen ponit tractatum sui
successoris erga eum. Et primo in pauli

absentia Secundo in eius p[re]sencia
 Et altera die Circa p[ri]m[us] dicit festus
 ergo si venisset imp[er]atorem iudeo p[ro]
 triduit ascendit a ierosolymam. eo q[uo]d
 erat metropolis terre Cetera patent us
 q[uo]d i[n] i[n]sidias tendentes a t[er]re
 disponentes festus aut[em] respondit
 at quia metropolis maxime arduus sit
 e[st] mors vel vita hominis non e[st] proce
 dendum leuiter sed natiue **Et altera**
die Hic contra ponit tractatus p[er] pau
 li p[re]sencia et patet littera usq[ue] i[n] Circa
 p[re]terit[ur] cu[m] est cor[m] multitudinis et
 circumstantie terretur. multas et graues
 causas obiectas. que non exp[er]imur
 hic. sed correspondencie pauli patent
 in parte t[er]cia dicit paulo omnibus res
 reddente. ad concludendum accusaco
 nes coru[m]. quoniam neq[ue] i[n] lege iude
 orum it[er] patet correspondenciis
 pauli capitulo p[re]cedenti **Et festus at**
Sup[er]ius descripta e[st] multiplex perse
 cutio pauli a iudeis in ier[us]ol[im]a et i[n] ier[us]a
 l[em]a Hic contra ponitur eius appella
 tio perquam conuict de iudea et i[n] ier[us]a
 l[em]a sicut dicit dicit p[er] p[ro]p[ri]u[m]
 capitulo Et diuiditur i[n] tres partes
 Quia p[ri]mo pauli appellatio i[n]terponit
 Secundo de appellante consilio alii Et
 t[er]cia dies aliquot **Corom[us] mittit**
cap[itu]lo xxvii Circa p[ri]m[us] dicit festus
 aut[em] volens gratiam prestare iudeis
 qui non timebat accusari t[er]cia eis sic
 et plures alij qui cum in eode[m] officio
 p[re]cesserunt Respondens paulus no[n]
 ad eius verba q[uo]d debuisse enim
 dimitte tamqua[m] sine culpa. dixit
 nolens cum i[n]duce ut responderet

i[n] ier[us]ol[im]a dicit et ubi iudicari q[uo]d
 erat paulo p[ri]mo s[er]u[us] q[uo]d h[ab]uit
 causam appellandi q[uo]d subditur Ad tri
 bunal cesaris pro. quia festus no[n] habebat
 auctoritatem iudicandi nisi a cesare Cetera
 patent usq[ue] i[n] Nemo potest me illic
 dare. cum s[er]u[us] i[n]notens. q[uo]d patet ex
 p[re]dictis quia iudei nichil poterant
 p[ro]bare de grauib[us] in quibus cu[m] accusa
 bant q[uo]d formant suam appellacione[m] di
 cens. cesarem appello. tamq[uam] iudice[m] superio
 rem. ad que[m] licet appellare ab i[n]f[er]iori
 Tunc festus cum consilio locuti a h[er]o
 consilio cu[m] sapientibus sibi assistentibus
 respondit cesarem de deferendo appel
 lacione[m] sicut erat et dignu[m] **Et t[er]cia**
dies Hic contra de paulo appellante
 queritur consilio q[ui]ntu[m] admissio[n]is
 eius modu[m] Et p[ri]mo in eius absentia
 Secundo in eius p[re]sencia **Alter**
autem die Circa p[ri]m[us] dicit **Et t[er]cia**
dies aliquot translati contra ab appella
 tione pauli. agrippa rex iste fuit filius
 herodis agrippe quem perussit an
 gelus angelus domi cor h[er]o p[er] p[ro]p[ri]u[m]
 Et b[er]om[us] p[ro]p[ri]u[m] eius. ut dicit i[n] iose
 phus libro p[ri]mo de iudaico bello Desce
 derunt cesarem ad salutandu[m] fes
 tum Tenebat cu[m] iste agrippa reg
 nu[m] suu[m] acesare q[uo]d voluit saluare
 festum qui i[n] iudea tenebat cesaris
 locum. Cetera patent usq[ue] i[n] postu
 lantes aduersus cu[m] dampnacionem
 mortis. ad quos respondi quia non
 e[st] romane consuetudo danare in
 quibus t[er]cia personis et quantu[m]q[ue]
 magnis aliq[ui]e homine p[un]iendu[m]
 ad mortem p[ro]us quam is. qui actu

Sanctus pntes heat. accitores it dper
tus em et audicus paratū pntialiter
multū conferunt iudici ad cognōne
velitatis. Cetera patent. cōsp i nulla
tantam ferbant. de quibus s3 caupis
ego suspicabat. ut de hominibus uel a q
huius moti. Questiones vero quasdam
de superstitione sua. a de religione iuda
ica. quam hū nominat. pūsticiō. q
supersticio qūe loquendo. vana uel
supflua religio que tūc uigebat ap
iudeos magis errantes de traditōib3
hōm quam de mandatis dñis. Ut
dicitur mathi vii. Hestans autē eos ego
de huiusmodi questione. quā gentilis car
mihil sciens de iudeis. rēu aut lege
paulo autē appellante ut seruaret
augusti cognōne. a impatoris sicut
imperatores romani creati sunt. ce
sares. cōsulās. rezare pmo impeta
tore nōuati sunt. augusti. et ad huc
nōmiant. ab augusto rezare. eo q ml
tū auxit. imperiū. uolebam et apm
hōmne audire. Nam agrippa iudeus
erat. et multa de paulo audierat. ¶
Altera autem die hūc cōter pōnit cō
siliū. in presencia pauli. Et pmo con
siliū. quēditur. Sermo paulo loq
di locus. conceditur. capitulo xxxvii.
Pma pars patet. pauas. excepte q
discurruntur. tū multa ambicione. a
tū multo apparatū. et cultū. uestiū. et
societatis. Petens et exclamans. ut
ex magna multitudine clamorē. mē
naret. aming. festi. ad concedendū. mor
tem pauli. De quo quid certū. scribas.
dno nō habeo. quia sicut dictū est.
gentilis erat. ignorans. questiones
et discordias. que sunt. inter iudeos.

et xpianos. et maxime. que oreo
agrippa qui es iudeus. ut interroga
tōe facta. apaulo p te habeam. quid
scribam de apō. Et subditur. causa
sine ratiōe em it. **xxvi.**
Agrippa vero hūc cōter pau
lus. inquit. Et dicitur.
audnas partes. quia pmo
auditur pauli responsio. Sermo
super eam habetur. tollitō. ibi. Et
surrexit. rex pma. ad huc. mdnas.
quia pmo. ponitur. responsio pauli.
ad agrippam. Sēdo. ad festum. pīde.
ibi. Hec loquēte. Circa pmit. paulus.
captat. benignitātē. agrippe. dicens.
dōmibus. quibus. accusor. iudeis. rex.
agrippa. estimo. me. locat. apur. te.
a. innocētem. apur. te. iudicā. tū.
sunt. de. sensibus. me. hodie. in. tua.
pntia. te. sciente. omnia. que. apur.
iudeos. sunt. et. sic. intelliges. v
ba. mea. legi. et. prophetis. cōspōna.
aptor. quod. obsecro. patiet. audnas.
me. Hec. aut. dixit. quia. inten
debat. plura. dicē. ut. ex. sequentib3.
patet. ¶ Et. quidem. hūc. ratiō. pro
sequitur. suam. mētionē. Circa. q
pmo. narrat. suā. ratiōne. mīn
daismo. De. persecutiōne. quam.
intulit. ipso. xpiano. a. Et. ego.
quidem. hō. suam. ratiōne. aber
tōe. pristino. ibi. In. quibus. rē. ¶
ta. pmit. Et. quidam. uitam. meā.
auuentute. que. ab. imio. fuit. in
gente. mea. ierosolimis. quā. fuit.
ibi. missus. et. traditus. doctna.
gamalielis. ut. dictū. ē. sup. x
pīi. quoniam. p dñm. certissimā.
sectam. mē. religionis. vixi.

phariseus. Secta omni saduceus q
 mcedendis diuidebat contra istam
 in illa erat cu negaret gndliter spm
 et resurrectione mortuorum Et tunc in
 spe r. p. spe. que ad patres nros repro
 missionis s. de xpo veniuro et dere
 surrone et beatificone per eu fieda
 facta e adeo patriarchis et pphetis
 sto iudicio subiectus. tamq malefac
 tor et reus. in qua f. spe duodecim
 tribus nre nocte et die sermone deo
 sperant de venire Nam pharisei no
 credetes xpo sperabant apm ven
 turu et resurrectione mortuorum factu
 ru Saducei vero sperabant apm ve
 turum homine tantu pntu. sed pote
 tem et temporalit regnatoru. et roma
 noru potentia ablatu. negabant
 tantu resurrectione mortuorum iudei uo
 m xpm credetes. tendant aduentu
 eius pntu misu nazareno completu
 sed sperabant ipm venturu ad iudiciu
 et sustinere mortuos penas et p
 ma eis secundu mita et demita red
 ditura De qua spe accusat audens
 rex ab phariseis obstinatis De hoc
 q paulus dicebat resm nazarenu
 ee xpm in lege pmissu a saduceis
 vero de spe resurrectione mortuoru
 no subdit Quod incredibile iudicat
 apud nos ic quasi dicit Non est
 ratio. quia deus legitur mortuos
 suscitasse muet testimonio ad preces
 helise in Regu xvii et ad preces
 helise in Regum iiii **E** ego
 hic rnter narrat psecutione q
 fecerat credentibus m xpm Et patz
 sententia exdictis supra octavo et
 nono capitulo vsqz ibi Et cu occi
 deretur. ex quo uidetur q i illa p

secunde non solum stephanus fuit
 occisus sed etiam plures alij. Detuli
 sententia. non tamen sicut iudeo. q.
 paulus tunc non erat iudeo. sed ad huc
 uiuens. sed quia sententia data apem
 tate sacerdotu et alijs senioribus defe
 rebat exortibus Unde supra vii m
 an sine dicit q testes deposuerunt ves
 timeta sua scus pedes adolecentis q
 vocabatur paulus et lapidabant stepha
 nu ic Compellebam blasphemare a
 negare iesum nazarenu ee xpm. et
 amplius insamens in eos. Nam hoc
 faciebant q no pma morte sed circa
 per sequebar vsqz admittentes que st
 extra iudam. sicut patet dedamastro
 quo e sira Sicut dicitur ysai vii.
 capitulo sira damastus **I**n quibus
 hic rnter narrat suam comi sione
 mirabilem Et pmo eam narrat. Qo
 ad pntu applicat i hac ex causa p
 ma pars patet exdictis sup vsqz cao
 vsqz ibi. admittes q nos credissemq
 mterram hic suppletur q sup vsqz
 et xxii omittitur s. de casu faciorum
 pauli cum eo. Non tamen i dicit q
 solus paulus recidit. sed casu alio
 no ex pntu. Ceta patent exdictis sup
 vsqz capitulo vsqz i ad hoc om appan
 f. in raptu. ut constituam te m m p
 et testem cap que uidi sti et audi sti.
 Illud e effray testimoniu p uisum et
 audiu et eoru quibus apparebo f
 Sicut in hoc libro legitur plures
 apparoes diuine et reuolutoes paulo
 postea facte ut rnterant tenebris
 erroru ad lucem fidei xpiane et de
 prece sachane in qua detinent cap
 tui p ydolatriam addcu per latam
 ut accipiant remissionem peccatoru

per gratiam impit. et sortem inter
sanctos. per gloriam in fuito. Et quia
hic acquiritur per veram fidem sub
ditur per fidem que e in me tamq
in redemptore hanc et glorificatore
Vnde rex agrippa non fuit incredulo
quod e nephanu. oia uero pdicta na
ravit paulus ut agrippa magis
sibi crederet. Sed hijs qui sunt da
masi pmi ut patet sup xp Et ie
rosolimis non immediate per damas
cum. sed prius lustrata arabia redijt
paulus damasum. et inde venit
iherusalem. amicitias ubi xpm ut
dictu e supra xp et xxii. Digna
opera penitentie faciētes Et in
quantitate delictoru sit quantitas
operum. Vnde dicit gregorius omne
lia qeta. Tanta debet quisp ase li
cita respicere. quanta se meminit
illicita ppetrasse. **H**ac causa h
consequenter narratione suam appli
cat ad suam intentione supple q
captus fuerat. et ligatus ppter sua
iusticia dicens. **H**ac causa su q
annuntiabam iudeis et gentibus con
uersionem adden ppenitentie opai
me iudei cum eom in templo. in lo
to deuotionis. et non contentione co
spensum temptabant me uolen
tes interficere. Ut hie xpo auxilio
autem adiutus dei. me ptegentis
Vsq in hodiernu diem sto firmo
et constans in sancto pposito testifi
cans minus atq maior. i. in diffent
omnibus fidem xpi. nichil contradi
tens quam ea q pphete lacuri p
futura ce et moyses. qui pdixerit
de xpo uentura et impleta sunt

in iesu nazareno. si passibilis est
xpus. Hic accipitur si p quia hoc
em dixerunt pphete sicut declara
ui in pluribus locis exponendo libros
coro. et vni replico. quod hie ysaias
liij. q tantu intelligit ad lutam de
xpo sicut abidem fuit plinius de
claratu. Et ubi dicit de xpo tamq
ad occisionem duceret et si agnus
toram tendente se obmutescit. ic
Similiter moyses hoc predicto per
sacrificia legis et potissime agni pas
talis. signans xpm p salute mundi
ymolandu ppter quod sanctus iohes
baptista de ihu nazareno dixit ecce
agnus dei ecce qui tollit peccata mudi
Iohis pmo. Similiter moyses scribes
pphetiam patriarche iacob. Genes
xliij. Non auferet septem de uida
et duo de femore eius. donec uolat
qui mittendus e it. Que ppheta dr
adlutam de xpo ut abidem fuit de
claratu. Et sic moyses scripsit xpm
de tribu uida pdm carne nascitu
ru et per consequens carne pass
ibilem habituru. Item deus xxiij.
Deu qui te genuit. dereliquisti et
obliuiscis es dm creatoris tui. In doc
tores antiquos hebreorū hoc est
luta dm qui te nasci fecit. debilita
bis et obliuiscis deu doloratu tuu
si pmius resurrexerat mortuū
si p quia. quia pmius resurrexit
ad uitam in mortalitate. Sicut manifes
te predicto ppheta dauid psalmo
xvi. Non derelinquas anima mea
in inferno. nec dabis sanctu tuu ui
dere corruptione. ic. Sicut exponit
e sup i. talo. hinc annuatiū est

aplo ipse et genibus. Hoc enim
 fuit predictum ysaie xlix q ad hanc
 intelligitur de xpo sicut ibi fuit
 exponitur panis est ut sit seruus ad
 sustentandas tribus iacob et fecerit arbori
 comitendas dedi te in lucem gentium ut
 sis salus mea usq ad extremum. **¶**
 Et loquente eo hic contra ponit re-
 sponso pauli ad festum ipsidem qui
 paulo loquenti de resurrectione mortuorum
 dixit in samis pauli quia resurrexerit
 tunc mortuorum impossibilem tamq
 generalis propter quod dicitur pauli vo-
 cauit in samiam. aynle lute te ad i-
 samiam conuertit. **¶** Hominibus ementa
 multas scripturas conuincentes vehe-
 menter sui studium habent aliquando
 tacebit turbati et organum fantasie
 lesim. et per tunc intellectum impedi-
 ti. qui in actu suo indiget fantasia
 te necessario. **¶** Non in samis inquit op-
tine feste. non dixit hic de adula-
 tione. sed quia talis erat modus loqui
 cum reuerentia loci imperatoribus te-
 nentibus. **¶** Sed veritatis euangelice
et sobrietatis verba eloquor quia non
 credebat modum debite locutionis.
 Erat enim rex agrippa qui erat in sti-
 tus in lege et prophetis. **¶** Cetera patent
vsq in modico si uides me fieri
copiam. q dupliciter intelligit. Vno
 modo negatiue in modico a nullo
 sicut frequenter dicitur in communi s-
 mone. Alio modo affirmatiue. **¶** Primo
hic si uides se a. aliquid in melius
me ad hoc tunc non proferte. Et hic
 sensus magis congruit sequenti lute
 ut uidebitur. **¶** Cetera patent vsq ibi
¶ Et exiit rex hic contra
 super verba pauli habetur collo cu

dicitur. Qui tunc secesserunt ad par-
 tem ut securus loquerentur dicentes
 quia nichil morte aut amabilis dignum
 quod fecit homo iste. et sic inter aplos
 dicentes. **¶** ffur agrippa simul et pite-
palis causa propter dignitatem regiam
qua propter eius sapientiam fuit enim
valde sapienter et doctus ut refert io-
sephus primo libro iudaico bello propter
quod prolixi conclusionem concilij di-
cens festo. poterat hic homo dimitti
sicut in nocens. **¶** Et hoc patet
ipm melius fuisse aliquo modo ad
credendum xpo aliter non dixisset
paulum in nocente sed magis morte
dignum tamq pseudo xpi predica-
tozem unde legit in scolastica his-
toriam q in murete destructione ierusa-
lem et iudee per romanos xpiam
qui erant ibi. monitu angeli transierunt
in regnum agrippe qui erat confedera-
tus romans. **¶** Ut patet per iosephum
primo libro de iudaico bello. et ibi si-
erunt pacifice recepti. si non appellas-
set cesarem et quo enim ad superiores
erat appellatio inter positam et recep-
ta et paulum insequeretur ut morte
dignum pare aduersa non poterat
enim preses absq suo paulo di-
mittere liber. **¶** Cap xxvii
¶ Ut aut iudicatum est hinc
consilio decessit pauli
ad cesarem hic contra de
scribit lucas hinc consilij executione
Et primo describitur pauli progressus
Secundo ad romam eius accessus ibi
post menses aut tres capitulo xxx
viii prima diuiditur in tres partes
Quia primo ponitur pauli p mare na-
uigatio. Secundo eius naufragio ibi

Abi Multo autem tempore Tertio post
naufragium rececero Quoniam principio antequam
octavi capitei Circa primum sciendum quod
multa nomina ponuntur hic de quibus
dicunt aliqui quod sunt nomina insularum
alii civitatum maritimarum Vtriusque tamen
improbabiliter habet parum de certitudine
tamen quia ex longitudine temporis mul-
ta nomina mutata sunt terrarum vel
larum et in insularum sicut parisius an-
tiquitus iuxta dicebatur tamen quia
nomina sunt quivocata sicut babilonia
ad illam que est in egipto et ad illam
qui fuit antiquitus in caldea Dicitur
igitur Ut autem iudicatum est navigare
eum per consilium predictum et tradi
paulo cum reliquis custodiis et comitibus
ad custodia detentis centurionem nomine
iulio cohortis **in** auguste Cohortes
autem militem habent pro nomine ut que-
libet civis congregari posset ab alijs
distincta Unde et illa cum perat co-
natus vocabatur italica ut habetur
supra descendentes rimerinam sic
dicitur acuitate ad rimeris nomine
que est in affrica ut dicit glosa pustu-
lino et a terra retraximus ad altitu-
dinem maris perseverante nobis-
timum aristarcho alijs qui cum paulo
venerant ad hunc ut hunc super deo re-
vertentibus ad laca sua Sequenti autem
die per vomitus sudorem in qua
civitate paulus ante predicaverat
et in fide firmavit Et tunc sui
age accipiendo ab eis necessaria
navigantibus pro se et suis socijs sub
navigantibus ruperunt appropinquando
in sile sed non ibi descendendo pro-
pterea quod venti vent contrarii qui non
putabant navem curere versus
in primum ad amicos et ad eos saluta-
rum et in fide firmavit

versus italiam et sic declinabant
ad latus et pelagus cilicie et pamphi-
lie navigantes hinc et inde euagan-
do venimus listram nomine est civitas
que est in provincia lica transposuit
nos in cam ut expediret et navis
veniret roma Et tamen multis diebus
tarde navigare propter defectum
venti et propter deventum contra
gratum nomine est in sile secundum
glosam prohibente nos Venio qui
mutatus erat ad ebuli prois tamen
in contrarium et fortorem ad naviga-
tionem crebre a que rectam que
est in sile iuxta salmona que est civitas
maima dicte in sile opposita et
iuxta mare navigantes venimus in
locum quendam qui vocatur homportus
marchia non tamen sic dicitur abo-
mitate ut patet in fra ubi dicitur
quod non orat aptus ad hibernandum sic
aliquando aliqua villa vocatur seu
nominatur bana villa que est in sile
defectiva Multo autem tempore
hinc contra describitur naufragio
Et dividitur in tres partes Quia pro
portus periculi demeritio 2o nau-
gantium aliquantulum consolatio 3o
Et tamen multa 3o naufragii proessio
Cum autem dicitur Circa primum dicitur
Multo autem tempore pacto non in
portus quia ibi non manserunt ut
in fra dicitur Et tamen iam non est tu-
ta navigatio eo quod ventum iam pro-
terisset aliqui dicunt quod istud ve-
num fuit christianorum ante nativi-
tatem domini vel iudeorum pro morte
godolie vel pro templi destructione
sed nullum istorum videtur ventum
tentum et milites et etiam nau-

te p̄ maiorē parte erant gentiles
 hec ieiunia non seruantes q̄ magis
 videtur q̄ hac ieiunū fuit ī mai
 vbi p̄pter tempestatem non cura
 bant nauis comedē nisi parū p̄
 nauis regimē et alijs p̄pter timore
 p̄pter quod nauis debiliores erat
 facti. consolabatur eos paulus. dās
 eis bonū consiliū si accipe voluissent
 vni m̄deo sp̄iti p̄pheticū qui certior
 ē experientia nautica. quoniam cum in
 nima ita tū p̄nalo magno reo et
 torpore nostrorū. Conuū autē guber
 natoī et nauileo magis credebat
 p̄pter nauticam scientiā. Et autē nau
 derus doming nauis. possessiue et
 conductiue. et dicit anauē et tleros
 q̄ ē p̄s. Et cum aptus portū non cēt
 adhyemanda. tū tamē hyemps in
 nūmēt plurimi statuērunt consiliū
 a firmiter deliberant nauigare. inde
 contra pauli consiliū si comode pas
 sent deuonientes phemtem. que ē
 que lacū unde recesserunt. Phemica
 em̄ p̄nqua ē palestine. in qua est
 resarca. de qua recesserunt. ut p̄
 exprodit. Hyemare abī em̄ s̄ in
 phemte erat portus ap̄tus ad hye
 mandū portū ecche. Unde volēbat
 recedē ut patet exprodit. et ex
 sequitibus. Respicentes ad affricū
 et thonū li respiciētem refertur ad
 phemtem que respicit eccham sū
 portū ecche ad partem occidentale
 affricū em̄ et thonū s̄m̄t venti oc
 cidentales laterales tamē affricū ex
 parte meridie. Thonū autē ex parte
 aquilonis. Glosa uero aliter ordnat
 litteram dicens. Quod portus ec

the de quo fit hic sermo ē m̄phem
 te. Sed dicitur portus ecche. eo q̄
 respicit eccham ad occidentē. Sed p̄
 exprodit melior videtur et magis con
 sona consuetō mō loquendi. App̄tate
 autem austro qui ē uentus meidio
 nalis estmantes. App̄tate se tenē s̄
 nauigare m̄phemtem per uentū
 lateralem quo f̄c̄pter utitur nauis
 uolebant em̄ uolebant uersus orientē
 ut patet exprodit. **Cum** sustulisset
 de asson. lacus ē unde soluit nauis
 mare ingredietes qui in latino dicit
 stacio. legebant eccham a nauigio tū
 pbant ab ea recedentes. legē em̄ equo
 tū ē q̄ signat f̄m̄tū. colligē. nauigio
 transire et lutas sanare. Unde v̄s̄
 fur aurū am̄go flores mare nau
 talibras. **Delius** equiuoce singula
 quisq̄ legit. Non post multū autē
 misit se contra ipam s̄ nauē. **Ventū**
 typhoniū. v̄ malis m̄flatūis et
 tempestuosis dicitur an̄phos q̄ ē
 m̄flatio. **Eno** aquillo sic nominatū
 iste uentus et ē lateralis aquilo
 ni ex parte tantē orientis. et sic appo
 affricū. non tamē directe omnino
 ex parte nauigabant. **Cumq̄** arcep
 ta cēt nauis. uolentia uenti. q̄
 non posset tonal. inuentū a ton
 uenti. data nauē flatibus fereba
 m̄. a. amotis. uelut ibamus s̄m̄tū
 flatū uenti. in m̄sulam autē quida
 decurētes a. uota eam turentes
 qua non poterunt i. applicatē p̄p̄
 vim uenti potuim̄ uix obtinē
 stapham. idē ea uti ad nauimēndū
 nauē. Est em̄ nauicula quo nauis
 uentū ad em̄dū tuta nauem
 et agendū ea que s̄m̄t neres

saia p nauis tuncane qo subditur
admittiis vtebamus attingentes na-
uon . ne ligna soluerentur . et ut
tardius mcederet nauis qo subditur
tinnentes aut ne pntini mcederet
ex nimis veloci tempu Est aut su-
ris uel pntes locus pntis) exorca
sub mssio phase s sphapha . sequenti
die iactu fecerunt . corp q in nauu erat
nimis necessaria . et tertia die pnt
manibus armantia a vtenplia .
Nauis ptecerunt retinetes . cata-
tum que necessaria erant ad nauiga-
dmn Cetera parent **E**t cu multa
hic contet destribitur pauli consp-
lacio Et pmo pntetur causa Et cu
multa reuincio fuisse partim ex
timore partim ex nauitaz continua
occupacio . ppter quod multu indigo-
bant consolatōe Tūc stans paulus
constanter et mterpnde . dixit . eos
arguendo de contemptu sui consp-
lacio dportebat quidem omni audire me
non tolle nauem . accetha . sed i
hoc mare lutu qz face a reuincio
per hoc asta dampna et pntia
Consequenter consolatōe eos dicit
Et mnt suadoe vobis quam vis
me no audierit bono animo co-
a consolatōe quia nauis sola pnt
persone salus hic pndicit
Ut cu uenit qpheticō spiritu
locutu stant et de pntmetibus ad
plutem sibi credant dicit em in
angelus dei hac nocte Tales em
reuelatōes magis sūt de nocte qui
etatis sensibus ~~Et tunc donauit~~
Et deus quam dedit aug simego
apostulus et minister . ne timeas

paulo apitulo maib . Et ecce dona-
uit tibi deus . omnes qui nauigant
teu . quantu ad salutem corporale
nam omnes euaserunt ut patet
in fine capituli Vntu aut dedit eos
quantu ad salutem spirituale non
hic expresse sed plabile e . q visa
implease sui dicti et miraculis q
fecit in in pila vpperam sine sui
lesione comburendo . et in firmos
oroē tuando ceciderunt xpo qm
et conuicio qui erat principalior
phibuit vntas mterficia volens
seruare paulu Vnde videbatur
extime ad cecidit mclmanus Cetera
patent vntu Sed postea q decima
qnta nox abortiu tempestatis nauu
gondus nobis madra . a in mai
adriatico spe monte gargani ut
dicit aliqui alij dicit q adra e
nome appellatuu et pntat mare
petrosim . pnt dicit ab adras grece q
e petra latine Et hinc magis consp-
nat lra sequens cum de Suspicabar
nauis appare sibi aliquid regione . q
stopulis apparentibus delonge . qui
et submittentes holidem . in stant
tu e quo temptatur . p fundu maib
p plumbu uel stantiu pendens ad
cordam tinnentes aut ne m aspectu
lata maderemus . quia non mve-
nerant p fundu maib equalie dis-
tans mbreui spacio depippi . i . ut
tima parte nauis . mittentes an-
thoras quatuor . ut facerent nauem
stare ne m aderent in aspectu laci
optabant diem opt fieri . ut vide-
rent magis alonge . si cent ibi
aliqui stopuli Nauis autem que

ventibus figere in scapha que ma-
 gis euitare potest talia loca. quia na-
 uis magna. sub obtentu a similitudine
 quasi maperent aprora a prima parte
 nauis anchoras extendere ad nauem ma-
 gis arrestandi. Quod precipiens paulus
 spiritu dno dixit centurionem et mili-
 tibus. Nisi hi in nauem manserint
 sic quia nauis sine nauis et in mari
 procelloso periclitantur cito. tunc abscedant
 milites sinces scapha ne per eam
 nauem possunt figere. cetera patent usque
 in actum permanentis nihil accipientes
 a maditu accipientes. quod quasi nihil re-
 putatur. De phisicorum et communi mo-
 loquendi de homine modicum comedere
 te dicit quod nihil comedit. Non enim
 tanto tempore existit sine aequi
 comestione. propter quod rogo vos
 accipere cibum pro salute vestra a ut
 fortiores sitis in nauis fragio in muni-
 ti ad euadendum de mari. adsequores ad
 facti sunt omnes uerbo pauli et
 eius exemplo. Et magis uero commisit
 anime a homines de nominando
 tantum a parte nobilitate. **¶** Cum autem
 hic ceteris describitur pauli quiescentem
 cum dicitur terram non agnoscebat
 sed in lectore maris sicut uero quidam
 considerabat a receptaculum in qua
 dam insula. Et cum anchoras sustu-
 lissent a de mari leuassent. con-
 mittebant se mari quam uis uide-
 rentur periculum nauigando magis
 tamen periculum erat manere quam ad
 periculum predictum tendere. et leuato archa-
 mane a paruo uelo quod magis de-
 somit directo nauis quam celestati
 maceribus. et cum madissemus in lacu

biolassimi locus est altus in profundo
 maris hinc mare profundius. ex utraque
 parte sic dicitur abis et calassan quod
 est mare ingreco. Inpegerunt mare
 ad terram illam malacorem et protra
 quidem fixa manebat in mobilis.
 quia mare non erat abis tam profundum
 quod nauis posset in nauem propius uero
 pluebat. aui maris ex impetu fluctu-
 tum a parte pastioi inuentum pluebat
 tempago lignorum. Cetera patent usque
 in usque quod eos qui possunt nauem sic aspi-
 erant milites. Dicit enim uergetius
 in libro de re militari quod tyrones ro-
 manam a principio adistebant arte
 nauandi quod scriptum est necessarium in ex-
 ercitiis. Cetera patent. **xxviii**

Et cum euassemus hic
 ceteris pro nauis fragio pro
 passiois accitatio et de
 huius beneficii recompensatio abis
 Contingit autem. Circa periculum dicitur et cum
 euassemus tunc cognouimus periculum
 in sile. quia in lucene sic hinc libri
 correcti. Barbari uero a hitatores
 in sile qui dicitur barbari cogit non
 loquebantur hebraice grece nec latine
 alia enim ydiomata barbarica dicitur
 prestabant non modicam humanita-
 tem. nobis compatiendo nauis fragis
 Arrensa autem pyra a congerie lignorum
 ardentium que dicitur pyra a pyre quod
 est ignis. respiciebant. eos qui de mari
 exierant. aqua totaliter madefacti
 ut patet ex dictis et tunc erat si-
 gnditas tempus. Cum congregasset autem
 paulus sermone in quo apparuit
 eius talitas qui totus madefactus
 non conturbatus statim adigne sed

collegit sarmenata ad ignis augmen-
tatione. Pypera serpens e venenata
sic nominatus. eo qd vi pariat. Nam ca-
tuli existentes in oriente vntis qndo
cessunt latera eius rodunt. sic excut
mrem interficiendo. ataloxe cu pcessi-
set. fugiens ignis calorem in uapit
manu eius apam mordebo. Cetera
patent vsqz i. Vtqz homitida est
homo. Sciebant em qua commine
e apur gentes qd homitida debet
mai. Vltio n iusticia diuina. non p-
mittit cu vntis mortem pbi debita
quam euaserat in mai supplens per
aliam viam. Et ille quidem exuacis
bestiam ic. Scindit saluatoris pmissi-
onem luce. 10. Dedi vobis virtutem
calcandi super serpentes et scorpiones
et nichil vobis nocetur. At illi est
inabant eu in timore conitendit
at pdm morem consuetu taliter
perussoru. tonuertetes se vntis
altel colloquedo dicebant eu ce dm
credentes eu in mortale. Deos em
dicebant gentiles homines in mortali-
tatem consuetas pdm suam estia-
tione vt saturni tonem et sic de
alijs plancs aut illic predia n. pos-
sidentes et dominika. qui nos sus-
cipiens caritate triduo benigne ex-
hibuit. vntualibus reficiendo. **C**
Contigit aut. Hic cariter describit
dictoys beneficiorz recampensatio
caritatis cu quia dona dei non cadit
sub precio sicut dicit e sup vntis
et hoc e qd dicit. Contigit aut pa-
trem publici principis insule fe-
lribus et dissenteria a fluxu ven-
tris vexant race. Hic em dualy
in firmitatibus pml conuertibus

e homo mori p inquis. ad que
paulus mirant. vntando cu calca-
tione saluauit eu statim ab vtraqz
firmitate. qui etia multos honoibus
nos honorant. de beneficijs gratis
et paulo cognoscentes dei virtute
operat. **P**ost menses. Descripto
multiplici pcessi per uiam. Hic conis
describitur. eius accessus ad terminu
sz romam. Et pmo describitur accessus
ad comorandi modus i. Cum autem
Citra pmi dicit. p menses aut tice
Vtunqz autem tempus mapit a
pncipio nauigatois decessarica vel
aduencus adm silam hanc texus
non dicit. Videtur tunc magis q
babile qd compuet ab aduetu ad insu-
lam. Nam vt patet ex predicto
intendebat hyemare alicubi. nec
videtur hyemasse alicubi quam
in hac insula. tu erat in pnie ras-
troys sic e in libris correcto. Dno
em germani s castor et polire qui
dicuntur hic castores impluati. et p-
mogemto sic nominata. audietes
helenam pntis suam ee raptam
in secuti sunt per mare. et orta te-
pestate missi comparuerunt. ppter
quod gentiles crediderunt allos immo-
tales ee factos vacantes eos deos
muis. Et ppter hoc eoz in signe
hobat. illa nauis. Et n venissimz
pyracusam stalis ciuitate. vnde fit
beata lucia. qude e congelates. v-
titta insulam nauigantes. de veni-
mus regim. Nulla e mecalabra
Secmda die venimz pntolas h
e locus vltra romam vbi vnguliz
dicit edificasse balnea supponens

tytilos singulis contra quas in
 firmitates valent quas palermitati
 postea destruxerunt Et sic venimus
 romam a ppe romam et inde tu
 audissent fratres a xpianis romae
 habitantes Quoquo pater ppaulus no
 fuit pmissus qui romae pdicauit xpian
 occurrunt nobis vsq ad apij foru sic
 notant aquodam consule nomine clau
 dio appio a quo et vna appia mltipia
 Et tribus habemus e vnu nome
 compoent ex duobus integris et est
 indelimitabile ppter quod e hic actu
 fatui casus aut nome ppiu tugdā
 notabilis domus tres fontes coples
 hntis in qua mndebant venalia pro
 transmittibus et vbi hospitantur
 Quos tunc vidisset paulus gratias a
 gens deo de mueritoe xpianoz acco
 pit fiducia pficiendi abi predicatione
 euangelij ¶ Cum aut hic contor
 destrubitur manendi modus Et po
 qnt ad pauli condicione cu dia pro
 missim e paulo permanē sibi met
 a vbi voluisset cum custodire mlti
 ata q hēbat carcom clausim ¶ p p
 tomū Hic secundo ponitur mō
 manendi qnt ad occupacionē pauli
 Circa quam pmo ponit narracio co
 sue appellacionis Lo ponit abeo v
 bnm edificacionis ¶ Cū constituisset
 Circa pmiu conuocauit pmas iu
 deoz quibus alij serualiter conspue
 ml aduersus plebem faciens aut
 morem patrum Nam in templo i
 uentus pue obloce faciens pdm
 modū iudeoz vmetus abierosphi
 amo it ut patet sup xxxi q ston

rom. tū interrogatōne deme ha
 buissent noluerunt me dimitte ut
 innocentem ut patet sup xxxv q
 xxxvi Contradictionibus aut iudeis
 quia volebant me occidere in insidijs
 ut patet supm xxxiii et xxxv coacty
 pmi appellare cesarem quia iudeba
 iudice melmari ad faciendū iudiciū
 petione in iustam non q gentem
 meam s iudicam habens aliquid ar
 rufare erga cesarem ppter hanc
 igitur causam rogamus vos vde
 ad ostendendū vobis in nocentiaz
 meam ppter spm em israhel de
 xpo pmissio m lege et pphetis que i
 iesu nazareno completa e Et de re
 surrectoe mortuoz que in eius adue
 tu pmo implebit Cathena hac itū
 datus pmi eo q ista prodium et
 prodico Cui patet vsq i Rogā
 mus autem ate audire q sentie de
 iesu nazareno Nam de secta hac sz
 xpianoz notū e nobis quia vbi ei
 contradicit apncipibus iudeoz ut
 patet ex supdicto in multis et di
 uorsis locis ¶ Cū constituisset
 Hic contor paulus ad eoz peti
 tione pponit verbum euangelice
 predicationis pnt subditur quibz
 exponebat scripturas vetis testa
 menti testificans regnū dei v rami
 am beatitudinis aperta p pmissi
 one s puidens q eis de iesu na
 zareno quod e vere xpus Ex
 lege moysi et pphetis a ex corū
 scripturis amane vsq ad vespertā
 in quo appareret eius sollicitudo ita
 pdicacione Et quidam credebant a
 deo mēus tracti nobis in Neo

potest ad me venire nisi pater qui
misit me traxerit illi. Quidam autem
non credebant adeo propter sua de
mensa reprobata sed descendebat non cre
dentes dicente paulo vni uerbum.
obstinatis. Quia bñ spiritus sanctus lo
cutus est per isaiam. Vi capitulo. Uade
ad plim astum ar que auctoitas hic
allegata scdm translationem hox refert
ad tempus xpi scdm sensum hales
ut abidem plenius dictu fuit pñicias
iudeoꝝ obstinatos pparte maiori m̄p
mo aduentu xpi. ante s̄ corporali
audietis et non intelligetis. Quia
iudei audierunt predicacōne xpi a
apostoloꝝ eius. et p̄ maiori parte ui
tatem ab eis dictam non receperunt
credendo. Et uidentes uidebunt et nō
p̄spicietis. Quia uiderunt miracula
xpi corporalibus oculis et non cogni
uerunt uirtute sue deitatis. Quia
sicut em̄ est cor p̄li huius methaphora
est locutio. Quia sicut crassitudo circa rō
congregata sufficit antem corpale
Ita malicia iudeoꝝ aggregata in mente
corp extinguit in eis spiritalem. Et aui
bus grauius audierunt dicentes. Quia
vi dicitur hic sermo quis potest
cum audire. Et oculos suos s̄ me
tales compesserunt a uilitate declina
mit ne forte uideant. Et hic dicitur
propter libertatem arbitrii perquam
poterant a uilitate auri. et ad eam rō
uerti ad quam si rōm̄s̄ fuisent gra
tiam sanantem dimitus habuissent.
Natu ergo sit nolite iudeis quonia
gentibus missum est hoc salutare di
iudeis enim repellentibus predicatoꝝ
aploꝝ. xpi predicantur gentibus. q̄
ordinacone dei sicut dixerunt bar

nabas et saulus sup̄ xiiii. **V**obis
oporebat p̄m̄ laqui uerbum dei sed
quonia repellitis illud. et indignos
uos iudicatis eterne uite. ecce tōm̄
tū ad gentes sic em̄ nobis p̄cepit
dn̄s. Et xpi audient sicut paret
impleti per orbem terrarū. Et tū
hec dixisset exierunt ab eo iudei
indignati quia gentes eis p̄pone
bat. multam inter se hntes questi
onem. nam aliqui credebant paulo
aliqui distrebant. **T**ransiit autē
paulus. **H**ic secundo ponitur p̄dica
pauli indifferenter omnibus iudeis
et gentibus tū dicit. **T**ransiit autē
biennio toto s̄ rome in suo can
ducto a in hospicio ab eo locato et
sustinebat omnes indifferet. qui
ingrediebantur ad eum ad audiendu
uerbum dei predicans regnū dei
a beatitudinem eternā. et docens
que sunt de dno ih̄u xpo. q̄ ea q̄
sunt necessaria ad salutē. tū om̄i fi
ducia de aduulo saluatois p̄m̄p
hibitois imp̄catois. **H**oc autē q̄
hic dicit. **T**ransiit autē biennio tato rō
Et q̄ doceret de iesu in m̄m̄. et
similit̄ p̄iit ad p̄dicandū in parti
bus occidentis et maximo in hispa
nia. sicut scripserat romans̄ xxi
p̄ uos p̄fina in hispaniam pau
lus em̄ anno p̄do neronis fuit ad
ductus romam et biennio mansit
i ut dicitur hic. **N**ero autē imp̄auit
xiiii annis in quoz ultimo inter
fecit petru et paulu. **E**t sic uidet
q̄ tempore intermedio paulus uie
nit ad p̄dicandū in partibz occi
dentis. et maximo in hispania

et p[er]ca rediit comam. et circa fino
 mpy nexoms ap[osto]l[us] cu[m] beato petro
 per martini[us] palma[m] transiit ad glo-
 riam ad quam nos perducit qui cu[m]
 p[ater]e et sp[iritu] sancto uiuit et regnat
 in secula seculor[um] amen

**Exphiat postilla fratris nicolai
 deloria super actus ap[osto]lor[um]**

**Inapit postilla venerabilis doctoris
 et mag[istri] nicolai deloria super cano-
 nicas et p[ri]mo super canonicas iacobi
 ap[osto]li gl[os]is**

Johannes a[n]i

quatuor sunt
 minima terre
 et ip[s]a sunt sa-
 pientiora sapie-
 tibus p[ro]ph[et]iar[um]
 xxxvii Septe
 epistole que
 r[ati]o[n]es et cano-
 n[ic]e m[er]itant[ur]
 edite sunt a
 quatuor ap[osto]lis
 iacobo petro iohanne iuda et m
 vno libro tollorantur Igitur de eor[um]
 actibus m[er]itanti[ur] m[er]ito. Nam actor p[ri]-
 cipalis est sp[iritus] sanctus potest
 conuenienter dici uerbum ap[osto]licum Qu-
 tuor sunt minima terre et Circa
 astos ap[osto]los tria notant[ur] m[er]itacione
 typus ubi quatuor sunt humilitatis
 actus ubi minima terre Contemplacionis
 expressus ubi et ip[s]a sunt sapientiora
 sapientibus Circa p[ri]mo sciendum
 q[uod] quaternarius e[st] p[ri]mus m[er]it[us] quada-
 tus quia consurgit exoductu p[ri]mi nu-
 s[er]uati in se ip[s]um Bis duo em qua-
 tuor sunt Quadratura perfectionem
 uirtutis figurat Unde aristoteles
 phis[ic]o p[ri]mo eth[ic]o uirtuosum uocat
 quadratum dicens Qui utiq[ue] ad bonum
 et quadratus sine uirtutis Nam sic
 corpus quadratum in quolibet lato op-
 time sedet Ita uirtuosus in quolibet
 casu et forma bene se h[ab]et Ipsi uero
 ap[osto]li fuerunt uirtute perfecti qu[ia]
 quod in multis quaternariis sunt
 figurati Ipsi em sunt quatuor flu-
 uij paradisi aqua sapientie milita-
 te ecclesiam militantem Genes
 p[ri]mo Quatuor aurei cantili in arche
 testamenti que xpus e[st] laicibus